ANUL V. No. 28

30 Noembrie 1958

Carpații

Depósito legal: M-8.137-1958.

Director: Aron Cotrus

REVISTA CULTURALA

Redactor: Traian Popescu

30 NOEMBRIE 1938

Zori innegurate! Zori triste ca sfârsituri de toamna, pline parca de rele prevestiri!

Undeva pe lânga frontiera, Carol al II-lea se oprise asteptând ratificarea pe care guvernul Armand Calinescu si camarila, trebuiau s'o dea acordurilor financiare, încheiate în vizita oficiala facuta la Londra si Paris.

In padurea Tâncabestilor, moartea fusese convocata spre a lua in primire vietile a patrusprezece Români, stinse sub apasarea degetelor altor patrusprezece Români, cumparati spre a savârsi oribila crima ceruta de uneltele Moscovei.

Nici o svârcolire a victimelor surprinse în toropeala frigului si a greutatii lanturilor cu care erau ferecati...

O imensa cutremurare însa a Iudelor care, inspaimântate de oroarea faptei savârsite, le-au ascuns trupurile in fundul unei gropi plina de acid sulfuric peste care au pravalit o lespede de tone de ciment, sub care credeau ca va dispare pentru totdeauna urma miselescului fratricid.

Au trecut de atunci douazeci de ani! Douazeci de ani de crunta ispasire a pacatului comis! Tara ne-a fost ciuntita, Neamul umilit, schingiuit, tradat si parasit în ghiarele Antichristului... Cu valuri de sânge si munti de suferinta s'a platit crima din padurea Tâncabestilor. Sub lespedea dela Jilava fusese pravalit nu numai trupul neinsufletit al lui Corneliu Codreanu, ci constiinta nationala a unei Natii intregi pe care el o trezise si pe care singur era capabil s'o calauzeasca spre realizarea marelui destin la care era chemat Neamul românesc.

Un rege scelerat, niste politicieni venali si impasibilitatea oamenilor de raspundere, au oprit brutal implinirea acestui destin. Efortul multor generatii va trebui unit pentru a recladi România pe care ei au ucis-o. Istoria nu-i va uita si sângele de pe mâinile si obrazul lor nu-l va spala niciodata, nici în cazul când unul dintre ei s'a chemat Nicolae Iorga.

T A R A

de Aron COTRUS

uite-i!...
arşi de soare, aspri, 'ndrăzneţi,
crainici iuţi ai unei noui vieţi...

ca printre fulgere, prin furtuni, pe sub grindini,
vin voiniceşte de pretutindeni:
pădure mişcătoare de goruni nebuni,
oaste făcătoare de minuni,
cu vrere năpraznică, vie
de-atotputernicie...

feţi-frumoşi ai unui nou noroc,
cresc sprinteni, s'oţelesc, se răscoc,
sub ceruri de plumb şi de foc...

in foamea-i de faptă şi infinit,
ţara cu trup tâlhărit,
cu inima arsă,—
dârză, mănoasă-i revarsă:
puhoi spre 'mpotriviri,
peste porunci de sbiri,
spre inclestări ce-i adastă
pe cea mai inaltă creastă...

rupţi de străbuni, de părinţi,—
cu vreri, cu paşi fierbinţi
calcă prin timp, biruindu-l
cu truda, cu'ndrăsneala, cu jindul...

sub paşii lor iuţi de-avangarde,
piatra, pulberea scapără, arde
şi drumuri de foc se rup, împărăteşte,
spre-un aspru destin ce se'mplineşte...

tabere cresc, —veacul să-l clatine,
peste tângueli impietrite in datine...
tabere cresc-vaste cetăţi,
peste gemete şi strâmbătăţi,
peste schilave răsmeriţi de-altedăţi,
peste'ntinderi de plecate capete,
peste putrede robiri ce'ncep să scapete... — —

prin ierburi ca de cue,
tabere, puterea năprasnică, sue,
şi-o sue,
pe muntele invins, despicat,
pe care-l calcă, neincetat,
mers apăsat,
mers încruntat
de-opincă năzdrăvană şi bocanc ferecat...

fruntea se'nfrăţeşte cu palma...
flăcăi de bronz, în arşiţi, deavalma
ţâşnesc, în cete, cu sârg neînfrânt,
ca din fund de pământ,
ca din piatră,
spre-o nouă, veşnică vatră...

Corneliu Zelea Codreanu

le simţi dârjenia, din ochi, din falcă,
din felul cum calcă...
din patima lor aspră şi idolatră,
din pumnii de piatră...
din foamea lor grea
de cer şi de mâine...
din mersul lor: roib fără frâne
spre-un uriaş altceva...

(Urmează pagina 2.)

UN OM DIN ALTA PLAMADA: CORNELIU CODREANU

de Grigore Manoilescu

NTRE oamenii cari au însemnat ceva în viaţa neamului sunt unii a căror fiinţă poate fi uşor, deplin şi definitiv prinsă într'o bună cuvântare la înmormântare. Rostul lor încetează în ceasul morţii şi viitorul nu le mai poartă nici un interes.

Pentru alţii e nevoie să treacă totuşi câţiva ani pentruca imaginea provizorie, de obiceiu înfrumuseţată în timpul vieţii să capete trăsăturile definitive. Aceştia mai păstrează şi după moarte o oarecare influenţă în viaţa neamului, uneori prin ideile lor, dar mai des datorită legendei întreţinute de prietenii lor politici, cari n'au însemnat şi nu înseamnă ceva decât în funcţie de cel dispărut. Cei mai mulţi dintre ei se topesc totuşi repede în focul istoriei aşa cum se topeşte ceara de faţa jarului. Imaginea lor devine tot mai difuză, tot mai searbădă, pe măsură ce dispar trăsăturile cari le fuseseră gratuit atribuite.

Cine mai ştie azi de oameni ca Stătescu, ca Palade ca Lahovari sau ca atâţia alţii din secolul trecut? Şi ce se va mai şti peste cinzeci de ani de Take Ionescu, de Titulescu sau de Vintilă Brătianu, cari au umplut paginele gazetelor vremii lor?

Numai câţiva, puţini, foarte puţini oameni, nu numai că supravieţuiesc dar şi cresc tot mai mult cu vremea, ajungând să îndrumeze viaţa neamului lor, ba uneori şi pe aceea a unei bune părţi din omenire, la zeci şi chiar la sute de ani după moarte. San Francesco d'Assisi e azi mai viu decât în ceasul morţii. Beethoven trăeşte încă în orice om de muzică. Aristotel a murit abia în veacul trecut.

Coborând de pe culmile omenirei la cele româneşti, vedem că acei cari într'adevăr trăesc după moarte nu au strălucit numai prin inteligenţa lor, prin cultura lor sau prin abilitatea lor politică. Uneori le-au avut şi pe acestea, dar calitatea lor principală a fost o tainică putere de intruchipare a năzuinţelor permanente sau cel puţin de lungă durată ale neamului. Aşa au fost de un veac încoace Avram Iancu, Cuza Vodă, Kogălniceanu şi

(Urmează pagina 3.)

TARA

sprintene sape
și târnăcoape
schimbă trândave alvii de ape...
le'năbușe răsmerița ce crește-potop...
le vindecă mersul zănatic și șchiop...
pe urme de bălți cu ape schiloade,
slobodă, glia fierbinte dă roade...

ca'n basm, biserici cresc
din vis tineresc...
sună altfel, prin veac,
toaca peste satul sărac...
sună,
răsună-a furtună
ca o goarnă nebună,
mereu,
peste inima neamului meu,
peste zilele neamului meu...

cu foame de lup
drumuri noui rup,
adânc, pân'departe,
peste stâncile moarte...

meșteri,
în repezi, năvalnice creșteri...
ținte—
dincolo de zarea ce minte,
dincolo de blid și cuvinte...

nu-i furtună nebună,
nu-i ploae de foc,
să-i oprească pe loc...
să-i oprească pe loc...

dârjenie fără'nfrângeri
de flăcăi-îngeri,
gata să treacă, așa la noroc,
prin gloanțe, prin apă, prin foc,
să mute munte după munte,
să'nfrunte—
răsmerițe crunte
și nenoroc...

aceleași porniri îi adună:
oaste de gând și furtună,
cu flintele, gata'ncărcate,
pentru cazne vechi și strâmbătate...
cu svelte,
darnice și ucigașe unelte,
din care țâșnește și crește'ndrăsneață—
o nouă viață...

cerul, într'o zi,
împărătește va răsplăti
nemărginita lor învolburare,
vrerea și dârjenia lor fără hotare:
stâncile ce-azi pașii li-i rod,
împărățiile de nisip și de glod,
ca mâine da-vor rod...

pașii lor semeți, în glia grea,
urme fierbinți vor lăsa,
urme de foc vor lăsa,
drumuri năpraznice de mergere vie
spre slavă și'mpărăție...

din mulțimile oarbe unu s'alege...
gândul lui: rege...
vorba lui: lege...
vrerea-i: platoșe de neînfrânt...
pasul lui: cutremur de pământ...

veacul, sub trăsnete, în sbatere grea,
îi zice cum vrea,
îl botează cum vrea...

la masa de lucru adună:
azurul văzduhului lângă furtună
și lângă-o inimă mai bună ca o pâine:—
cruzimi de tigru, auzuri de câine...

noua lui limbă
fața țării o schimbă:
grâul crește mai plin din glia săracă,
fetele se fac mai frumoase, să-i placă,
flăcăii, pentru el,
se'mbracă'n mușchi mai tari ca de-oțel...
pentru o rază din privirea-i, ruptă,
oricine-i gata, pentru el, să cadă'n luptă...
bătrânii sătui de viață, ar vrea să mai trăiască
să stee *drepți* la vorba lui împărătească...

pușca, tunul, tancul, cu botul în tină
i-se închină...
pacea-i mai pace, războiul-mai crunt...
pentru el sunt toate-așa cum sunt...
ochii lui cu mii de uitături de-odată
străfulgeră și scoală în picioare țara toată...

se nărue tot ce-i putred și rău
sub furtunile destinului tău,
pentru tot ce prin timp va rămâne,—
țară cu altă față,
țară ce crești îndrăzneață
peste glod, peste ceață,
peste azi,
peste mâine,
peste marea nesfârșită de capete,
ca un soare ce n'o să mai scapete...

îndrăzneți
de alte'ndrăzneli...
supuși-rebeli,
crâncen biciuiți de sârg și fierbințeli,
beți
de alte povești,
cu vreri ca pentru mii de vieți,
cruzi pân'la uitare de sine,
pentru-un îndărătnic pas spre mai bine,—
vom alege, vom bate mereu,
drumul cel mai lung și mai greu,
pân'ce-om simți că opinca răbdării se crapă,
pân'ce-om vedea că urmele'n veac și le sapă
cu opinca la fel,
bocancul nostru putred, rebel...
pân'ce'ntr'n zi,
spre zările aceluiaș țel,
pe creștete ni s'or topi,
de zădufui bătăliilor, —casca de-oțel...

mâine: —sângerări pe munții aspri până'n vârf,
fără sudălmi, fără scrâșniri din dinți,
cu genunchi de fier, cu tălpi fierbinți...

pentru fâșiile de trup, rămase'n colții știrbi și goi
ai stâncilor pe care crâncen le-am învins,
nu ne-om uita, cu ochii făr'de nădejde, înapoi,
n'om îngălbeni, înspăimântați de necuprins...

cu privire aspră, caldă, îndrăsneață,
vom privi prăpăstiile, în față...
și pe marginile lor, colibe ne-om clădi
din ceață și din treceri iuți de vijelii...

în fiecare nouă dimineață,
fi-va mai aspră și mai semeață,
foamea fierbinte
de-a răsbate 'nainte
spre piscul cel mai ascuțit, mai nins,
pe care încă pas de om nu l'a atins...

în trăiri tot mai aprinse, tot mai vii,
zi după zi,
vom stăpâni din nou, din nou vom cuceri,
—în împotrivirile ce hârâe și latră—
cu vrere sălbatică, oarbă:
fir de iarbă după fir de iarbă
și piatră după piatră...

a sorții poruncă
mantaua de flăcări pe umeri mi-aruncă...
spintecă veacul—flamură ruptă—
năpraznicu-mi chiot de luptă...

crâncene pofte mă pradă, mă mușcă...
când, peste anii-mi lacomi și netrebnici, într'o zi,
m'oiu poticni,
m'oiu prăbuși—
mâna vreau să-mi împietrească pe pușcă...

te-oiu cânta, te-am cântat,
prin veacul de furtuni spintecat,—
pas de bocanc ferecat,
în piatră lăsat, tăiat,
pe unde-am călcat,
pe unde-ai călcat!...

în arșița de-amiazi
crește aspru *mâine* peste *azi*
și peste *mâine*:
drumul de furtuni ce ne rămâne...

pași uzi...
de-abia i-auzi...
mii de spinări, de tălpi, pe schele...
și cutezanțe, pe căi fără număr...
cot la cot
cu-oțelul lor tot,
cu cerul pe umăr,
trece, în marș zdrobitor,
cu veacul aprins sub picior:
oaste năprasnică, sprintenă, verde,
ce nici o bătălie nu pierde...

....

ce negustori de gând mișelnic
și de vorbe rele,
hulit-au visul furtunos al patriei mele?!...

își uită de pâine, de apă,
de truda ce inima și palma li-o crapă...
vrerea flămândă, nebună, ce-i mână
și răgaz nu le lasă,—
li-e singura stăpână
și'mpărăteasă...

milioane de pași din genunchi de oțel
samană la fel,
cu dărnicie după el,
prin timp ca printr'o verde iarbă'naltă,
oricare din acești vremelnici inși,
solari și neînvinși,
ce cresc sburdând pe șes, pe munte, laolaltă...

pentru orice strașină valahă—nouă ori străveche,
unde-i pasărea măiastră: vorba fără de pereche,
poduri să ne-arunce peste vreme, peste zare,
peste prăpastia cea mare?!

unde-i pasul mândru și buiac,
drum să bată într'o ziuă ca'ntr'un veac,—
într'un sălbatic salt
spre'nalt,
să răsbune dintr'odată, mersul nou de foc,
atâtea și atâtea șovăeli și putreziri pe loc?!

sus frunțile, cosași uriași!...
coasele'n zădufurile ce ne răscoc,
să pară, pe cer, curcubee de foc...

străfulgeră ciocan!...
isbește, târnăcop!...
flăcări să'ngrop,
să desgrop,
sămânță de foc,
de foc și noroc...
din orice grăunte
să crească-un munte...

isbește năpraznic piatra mișea,
scântei să țâșnească din ea,
fulger să ne fie, soare ori stea,
pentru truda cea mai grea...

flăcăi dârji, pe brânci,
drum spintecă'n stânci
către cea mai bună, mai izbăvitoare pâine:
către ziua de mâine...

pumni se desfac, se închid fierbinte—
frunze roșii pe unealta ce nu minte...
crește'n ei, se frământă mereu:
soartea năprasnică a neamului meu...

pași... pași...
sprinteni, mărunți, uriași...
pași adunați, împletiți într'o zi,
ca'n ajunul unor crunte bătăi,
într'un lunatic marș, nebun apăsat,
spre zări sub care încă nimeni n'a călcat...

de-o fi fulgerat să scapăt,
printre chemări de goarne,
mâine-poimâne,—
cine-o rămâne,
pușca s'o joace,
cazmaua s'o'ntoarne?!
cine va duce dornic, fierbinte,
peste zări înainte,
dârz, dacicul drum până la capăt?!...

latră cazmale deavalma...
tresaltă inima, sângeră palma...

trudă mută, trează, surdă,
la temelii de lumi ce se'mburdă...
un veac putred se'ncurcă, se clatină...
trude preschimbă-se'n lege, în datină...

'nainte!...
'nainte!...
vrerea iuțește brațul fierbinte...

pentru primejdii noui, bocancii vechi mi-i ferec...
crește peste mine, peste timp și'ntuneric,
sub fulgere—un *mâine* feeric...

troițe,
poduri,
fântâni
cresc svelte din tinere mâini,
în zile ca'n lungi săptămâni...

țara a cui e?!...
timpul al cui e?!...
cine ne bate brațele'n cue?!...

'nainte!
'nainte!...
trece fierbinte...
cade, se scoală și-aleargă spre faptă,
calea cea dreaptă...

brânca se strânge brusc ca pe-o pușcă,
pe unealta ce se smulge și mușcă...
zi de zi,
săptămâni,
an lung după an,
ne'nfrântă se sbate, sporește, asudă,
cu milioane de genunchi și de mâini,
cu milioane de mușchi și plămâni:

(Urmează pagina 3.)

TARA

truda zăludă
izbânda zăludă

cu'ndărătnicie făr'de hotare,
bate mai aspru, mai tare,
bate ciocan năzdrăvan,
din graniță'n graniță să se audă,
țara uimită să te audă!...

vârtos, voinicește,
isbește!...
isbește, ciocan năzdrăvan,
piatra să geamă, să se'nspăimânte,
fierul să'mproaște flacări, să cânte
izbânzile muncii ne'nfrânte!...

punți peste munți,
pod lângă pod,
peste ape ce rod...
dârz, drumuri desnod
prin piatră, prin glod,—
pentru norocu-ți, năvalnic norod!...

peste gropi de trufași arândași,
peste gropi de tâlhari cămătari,—
plugule, tot mai aspru să ari,
peste pustiu să nu lași,
bruș nezdrobit să nu lași!...

peste mișelnice morminte de hoți,
de hoți și netoți,
ară adânc, adânc cât doar poți!...

căci e pe drum,
un plugar cum altul nu-i să-i semene...
după-al cărui pas ogor sălbatic n'o rămâne...
plugarul năzdrăvan ce va ara prin foc și prin scrum,
cu pas de fulger, cu brațe de cremene...
plugarul—împărat, de mâine...

pâine ca de piatră...
lenea străveche'i latră...
strigoi fără nume și vatră,
din scârnava lor șatră,
îi hulesc, îi latră...

pentru drumuri noui ce'n stânci se rup,
uită-ți foamea de lup!...
uită-ți de tine, trup!...

pentru—ale zilei de mâine cântece—
uitați—vă foamea sălbatică,—pântece!...

strânge-te'n trăiri tot mai iuți, tot mai vii,
năprasnică sete de-a stăpâni!...
nestăvilită năvală
de vrere imperială!...

pași de sudoare uzi...
prin pulberea clipei i-auzi...

ciocanul cântă
în pulpa stâncii când se implântă...
latră cazmale deavalma...
plouă fruntea, sângeră palma...

veacul călit, frământat,
ști—va pe unde—am călcat...
țara, peste vremi, aduce-și-va aminte
de urma noastră fierbinte...

nu-i lege, nu-i fărădelege
gândul la ochi de-acum să ni-l mai lege...
nu-i furtună aspră să ne'ntoarcă'n gât
vorbele ce'n noi dospit-au atât...

ca un lunatic orb, pe-un flaut,
prin bezenele mele, te caut,
te caut:
cuvânt fără samăn, între cuvinte multe,
când te-oiu urla, —dumnezeiască pradă—,
țara toată în genunchi să cadă
și, cu pumnul pe armă, să te-asculte...

timpul al cui e?
al cui e?
când ne bate trațele'n cue?
ce ne'nțeles, neghiob nenoroc,
putea-ne-ar vreodată opri iar pe loc:
pașii de foc,
gândul de foc?!...

vremea uriașe, izbăvitoare biserică,
de blid și șovăeli îi desferică...
din aceleași străvechi, oloage cuvinte—,
sprintenă,
nouă,
fierbinte,
îi îmbrâncește'nainte—
o altă limbă...
țara se șterge la ochi și pașii și-i schimbă...

UN OM DIN ALTA PLAMADA

poate!—Ionel Brătianu. Așa a fost, mai presus de toți, Eminescu. Dar cine ar fi îndrăznit să afirme la moartea bietului gazetăraș nebun că va fi socotit de Istorie ca cel mai mare român al vremii? Cine ar fi crezut că urmașii nici nu vor mai ști numele miniștrilor de pe atunci, dar că și azi va rămâne îndrumătoare, vie, gândirea politică a lui Eminescu?

Avram Iancu, Kagălniceanu, Cuza Vodă, Eminescu, n'au căpătat însă nici până azi trăsăturile lor definitive în Istorie. Nu puteau să le capete, pentrucă fie cu știință fie fără să o știm, fie voit fie în ciuda vrerei noastre, noi continuăm să trăim din bogăția gândirei și mai ales din belșugul sufletelor lor, umblăm pe drumurile deschise de ei, suntem prelungirea lor, ducându-le mai departe viața dincolo de pragul mormântului.

In timpul vieții lor pământești, mărimea lor însuși i-a împiedecat pe contemporani să-i vadă întregi. Cu cât au fost mai mari, cu atât e nevoie de o mai largă perspectivă istorică pentru a-i cunoaște, a-i înțelege și a-i zugrăvi.

Mai e și greutatea diferenței de esență dintre ei și noi. (Blaga îl simțea pe Avram Iancu "pajură făcută om".) Ași îndrăzni să spun că Dumnezeu i-a plămădit din alt aluat sufletesc, i-a făcut mai aproape de asemănarea lui, a pus în ei ceva mai mult decât în ceilalți oameni, așa cum pune în sfinții lui. De aceea ne lipsește nouă oamenilor de rând, măsura cu care putem măsura. Ați putut vreodată *înțelege* sfinții? Ii putem simți uneori, dar niciodată explica.

Așa e și cu oamenii aceștia peste măsură de mari. Ei ne înțeleg pe toți la un loc și ne cunosc pe fiecare în parte mai bine decât ne cunoaștem noi înșine, dar rămân carte închisă pentru contemporani.

Pentrucă aceștia le-au văzut fața și le-au auzit glasul, i-au privit mâncând și strănutând, și-au închipuit că sunt întru totul asemenea lor, asemenea nouă. Infățișarea lor de fiecare zi a oprit să se vadă câte în adâncuri ei erau altfel decât alți oameni.

IATA de ce, la douăzeci de ani dela moarte, lui Corneliu Codreanu nu i se poate încă însemna pentru vecie chipul, așa cum nu se poate face portretul "definitiv" al uni copil sau al unui tânăr.

Codreanu e încă în plină devenire. Ași îndrăzni să spun că abia de acum înainte va ajunge la maturitate, va începe să conducă într'adevăr neamul.

Desigur, viața politică a României între cele două războaie a fost în mare parte în funcție de acțiunea lui, dar toată această agitație avea un caracter minor, era prea măruntă pentru personalitatea lui. Cât a trăit a fost într'una încălcit în plasa evenimentelor zilnice care l-au împiedecat să-și manifeste limpede pentru toți adevărata lui ființă.

Deabia după moarte, abia acum, începe să se arate Corneliu Codreanu cel adevărat. Nu prin vorbe, ni prin scrieri, ci prin fapte. Dacă neamul românesc trece cu cinste greaua încercare a prigoanei comuniste, acesta i se datorește în mare parte lui Codreanu, care nu numai că a pregătit tineretul țării pentru asemenea vremi, dar care continuă azi să ajute să conducă neamul în unul din ceasurile cele mai grele ale istoriei românilor.

AM avut prilejul să-l văd pe Codreanu de multe ori și în felurite împrejurări. In momente dramatice sau în ceasuri senine, bătut de gânduri sau luând hotărâri. L-am văzut glumind și l-am văzut poruncind. Vorbind cu țărani și cu muncitori, cu oameni politici sau cu oameni de cultură. Cu români și cu străini. Un an de zile, cât a apărut "Buna Vestire", l-am văzut aproape în fiecare zi.

Dar tot nu îndrăznesc să spun că l-am cunoscut într'adevăr. Ce-am putut vedea au fost mai ales unele înfățișări ale personalității lui vizibile, trecătoare, neesențiale. Rar mi-a a fost dat să întrevăd câte o scânteie din adâncuri.

De aceia tot ce pot face astăzi e să adun doar câteva pietre, noi, necunoscute, pentru temelia monumentului lui. Câteva fapte și gânduri care așì vrea să fie înfățișate întocmai așa cum au fost deși sunt trecute prin sufletul unui om care l-a iubit și l-a respectat.

AM întâlnit în viață pe câțiva din capii revoluțiilor naționale din prima jumătate a veacului: Hitler, Pavelici, Mussert, Degrelle, Doriot... Am cunoscut oameni politici, savanți, mari oameni de afaceri, oameni ai Bisericei, artiști și scriitori de multe neamuri. Numai în fața lui Codreanu am simțit că *s'a născut* mare.

Toți căutau să se arate și mai mult decât erau. Toți jucau teatru într'un fel sau într'altul, chiar față de ei însuși. Căutau să se impună și prin înfățișare, prin ținută, prin tonul convorbirei.

Codreanu impunea fără să vrea, de multe ori în ciuda cadrului sau felului în care se prezenta. E singurul am căruia i-am recunoscut instinctiv, din adâncul sufletului, nu cu mintea, dreptul de a-mi comanda. Singurul om pe care l-am simțit făcut din altă plămadă decât a celorlalți oameni.

Și totuși era de o modestie de necrezut. Avea un simț înăscut al ierarhiei. Deși nu se intimida în fața nimănui, era deosebit de respectuos cu oamenii mai bătrâni sau cu cei cari socotea că au adus servicii țării: învățați, oameni politici pe cari îi prețuia, militari, diplomați. Era mai ales respectuos față de preoți.

N'avea nici un fel de complex de inferioritate față de străini. Pe numeroșii gazetari străini cari veneau să-l vază nu căuta să-i cucerească, ba chiar uneori îi primea în condiții pe care le socoteau nepotrivite legionarii cari îi însoțeau. Rezultatul era totuși că până și cei preveniți împotriva lui, cum au fost Gayda și Tharaud, erau impresionați de personalitatea lui.

Accepta și chiar provoca critica prietenilor, deși nu ținea seama decât rareori de ea. Aprecia faptul că-i spuneam de multe ori lucruri neplătute, că-i aduceam vești rele sau îi atrăgeam atenția asupra ce mi se părea mie o greșeală.

Asculta și sfaturile altora, dar tot într'un chip al lui deosebit. Așa, de plidă, atunci când consulta uneori "gradele, funcțiunile și cuibul Axa din București", adunare ne prevăzută în organizarea legionară dar care concentra o bună parte din capetele politice ale Legiunii, nu accepta părerea majorității sau pe acea a unor personalități fruntașe, ci dădea o soluție nouă, neașteptată. Analizând atent, puteai *găsi* totuși în ea *influența*, *positivă sau negativă*, a *părerilor exprimate* în adunare.

In toate avea darul să elimine ne-esențialul *și să* pună în lumină aspecte *neașteptate, dar hotărâtoare*.

Nu căuta însă niciodată să-și impună o părere, numai pentrucă era a lui. Era gata să și-o schimbe atâta vreme cât nu o transformase încă într'o hotărâre. Dar când lua o hotărâre, când pornea o acțiune, o ducea cu dârzenie până la capăt. Se ferea însă de poziții doctrinale, in gol.

E știut că a refuzat totdeauna să lege viitorul Mișcării Legionare de un program politic precis. O amintire poate lumina mai bine, cred, poziția lui Codreanu în această privință.

Imi spunea odată vorbind despre corporatism: "Mihail Manoilescu ar vrea să adopt corporatismul ca un punct de program al Legiunii. S'ar putea să aibă dreptate, s'ar putea să ajungem odată acolo. Dar nu știu încă dacă e și va fi multă vreme cea mai bună politică pentru țara noastră.

"Legiunea e în devenire. Eu am pus niște ouă la clocit. Au început să iasă puii, dar deocamdată sunt toți cu puf galben. Vor fi albi? Vor fi negri? Vor fi pestriți? Nu pot să știu. Să așteptăm, să-i vedem cum arată atunci când le vor crește penele."

ȚINUTA lui Codreanu nu era însă de fapt pasivă niciodată. Din tinerii cari creșteau subt ochii lui, pe cari îi creștea, Codreanu a știut să scoată de multe ori oameni noi.

Prețuia caracterul mai mult decât inteligența, înțelepciunea mai mult decât știința. Dar era fericit când le întâlnea reunite într'un singur om și se străduia să le desvolte în fiecare.

"Omul nou" legionar a existat într'adevăr, dar în primul rând datorită reflectării personalității lui Codreanu în sufletele celor ce-l urmau.

După moartea lui însă, puțini au fost acei a căror nouă ființă sufletească era deajuns de bine întemeiată încât să nu se mai afle în primejdie. Mulți, chiar dintre cei mai apropiați de el, s'au reîntors la vechea lor structură sufletească, au rămas iarăși niște oameni oarecari, au încetat să

(*Urmează pagina 4.*)

mai fie "oameni noi" de îndată ce sursa lor de lumină, Codreanu, a încetat să lucreze asupra lor. Au fost buni sau răi, laşi sau eroici, generoşi sau meschini, aşa cum fuseseră înainte, fără să rămână urmă uneori din personalitatea pe care le-o împrumutase Codreanu. Ba chiar unii, prin reacţie, au fost mai răi, mai laşi, mai mişei decât înainte.

Aceasta explică în mare parte nenorocirile Mişcării Legionare din ultimii douăzeci de ani. Unor fruntaşi, dintre acei cari nu existau decât în funcţie de Codreanu, li s'au atribuit calităţi proprii şi li s'au cerut daruri de conducători şi de oameni excepţionali, daruri pe care nu le aveau, deşi de obiceiu credeau că le au. Lipsiţi de sprijinul lui Codreanu, mulţi legionari s'au prăbuşit. Dar şi mai mulţi au rămas în picioare.

Dar, cât a trăit, ce minunat descoperitor de calităţi sufleteşti ascunse a fost Codreanu!

Ştia, ca nimeni altul, să pătrundă în cele mai ascunse adâncuri ale sufletului oamenilor. In inima şi în mintea fiecăruia găsea comori de nimeni bănuite, le scotea la iveală şi le făcea să domine personalitatea celui astfel înoit, făcându-l capabil de fapte de care nici nu s'ar fi visat a fi în stare.

In sufletul de războinic barbar al lui Nicolae Totu, a ştiut să descopere gingăşia unui scriitor şi abilitatea unui om politic.

In diplomatul salonard care fusese Alecu Cantacuzino, a deşteptat vitejia strămoşilor războinici şi căldura camaraderiei cu toţi românii.

In intelectualul rafinat şi sceptic care era Mihail Polihroniade, a trezit fibra eroismului şi l-a făcut să trăiască frumuseţea primejdiei, deşi n'o iubea.

In medicul şi juristul ardelean Dr. Dr. Ion Banea, a scos la iveală o energie politică şi un spirit de organizare pe care nimeni nu le-ar fi bănuit.

In magistratul bucureştean blazat Alexandru Tell, a descoperit gânditorul politic ce se pregătea să reprezinte cu cinste a treia generaţie de oameni de stat.

Se pot da mii de asemenea exemple.

Ciudat e faptul că acţiunea lui pare a fi fost mai durabilă, după moarte, în oamenii pe cari i-a văzut mai puţin, sau chiar în legionarii pe cari nu i-a văzut niciodată, decât în colaboratorii lui direcţi. Poate pentrucă pe cei mulţi i-a educat, dăruindu-le astfel o parte din personalitatea lui, pe când pe cei din jur i-a dominat şi i-a condus, împrumutându-le doar o parte din calităţile lui.

Ascendentul lui era atât de puternic încât strivea pe colaboratorii imediaţi, dacă nu aveau un caracter deajuns de precis şi de tare, aşa cum îl aveau cei mai buni: Moţa, Corneliu Georgescu, Belgea...

Codreanu avea de altfel puterea să facă să conlucrece—şi cu folos!—oamenii cei mai deosebiţi între ei. Sub conducerea lui el adunase, dându-le un rost şi o ţintă comună, oameni cari păreau făcuţi să lupte pe direcţii divergente, dacă nu chiar în câmpuri adverse.

METODELE de educaţie ale lui Codreanu şi controlul rezultatelor lor erau deasemeni altele decât cele obişnuite.

Iată două amintiri caracteristice din acest domeniu:

In 1937 Mihail Polihroniade era şeful organizaţiei legionare din Bucureşti şi redactorul-şef al "Bunei Vestiri". Intr'o zi vine foarte amărât să-mi spună că i-a comunicat Codreanu că l-a suspendat din funcţia de şef al Capitalei şi că nici la ziar nu mai are voie să lucreze. Va pleca imediat la Predeal, aşteptând acolo noi ordine. Pedeapsa urma să rămână secretă, având voie să o comunice numai la două persoane: mie, ca să pot lua măsurile necesare la ziar şi celui ce urma să-i ţină locul şi eventual să-i urmeze la conducerea Capitalei, mi se pare Constant.

Nu i se comunicase motivul pedepsei şi, oricât ne străduiam amândoi, nu-l puteam găsi. Polihroniade nu s'a plâns, n'a protestat, n'a invocat nevinovăţia lui, ci a executat ordinul.

Peste o săptămână Codreanu îl chema la Bucureşti.

—Ştii de ce te-am pedepsit?

—Nu.

—Nici eu, pentrucă nici n'a fost o pedeapsă ci numai o încercare. Am vrut să văd cum reacţionezi la o nedreptate, atunci când ea vine de la şeful Legiunii. Te felicit pentru comportare. Tot numai cei doi au voie să fie informaţi şi de asta.

RAMANAND veşnic acelaş, Codreanu ştia totuşi să fie muncitor cu muncitorii, plugar cu ţăranii, domn cu domnii, principe cu principii

Un om din alta plamada

Era deosebit de bun, de înţelegător în fond, dar asta nu-l împiedeca să fie aspru cu cei greşiţi, furtună faţă de răi şi ticăloşi. Şi-a arătat de multe ori în vorbe şi în scris scârba faţă de mişelie şi mişei. Dar mai ales il urmărea problema trădării şi a trădătorilor. Spunea odată că dacă ar veni în România un regim care să împlinească toate năzuinţele lui naţionale, politice sociale... îi rămâne totuşi o misiune pe care numai el şi Legiunea o poate împlini cum trebuie: pedepsirea trădătorilor şi a politicienilor vânzători de neam. Presimţea parcă vremurile pe care le-am trăit şi le trăim!

Ştia să prindă înaintea altora, cari puteau părea mai cunoscători şi mai pregătiţi, consecinţele îndepărtate ale unui act politic. Iată un exemplu:

In noaptea alegerilor din Decembrie 1937, organizasem un serviciu de transmitere şi de organizare a rezultatelor, care a permis Legiunii să aibă totalurile pe ţară cam cu o oră înaintea Ministerului de Interne. Pe măsură ce erau cunoscute, rezultatele se proiectau în curtea sediului legionar.

Când în cursul nopţii totalurile au arătat limpede că guvernul Tătărăscu nu va atinge cele 40 % din voturi necesare pentru dobândirea primei majoritare şi deci urmează să-şi dea dimisia, toţi eram fericiţi de această izbândă legionară. Dar când i-am prezentat cifrele, Codreanu s'a încruntat şi i-au apărut pe frunte cutele adânci care erau

Corneliu Codreanu, la înmormântarea Generalului Cantacuzino-Grănicerul.

la el semn de mare supărare. Succesul era prea mare, reacţiunea Regelui Carol risca să fie extremă, aşa cum a şi fost. In locul unei guvernări slabe, cu un parlament în care ar fi dominat legionarii, venea imediat lupta pe viaţă şi pe moarte.

A dat ordin să nu fie publicate aceste cifre şi s'a arătat gata să lase să-i fie furate de guvern o sută de mii de voturi, sau câte avea nevoie pentru a se salva. Era însă prea târziu. In April s'a văzut limpede câtă dreptate avusese Codreanu să nu se bucure de rezultatul prea bun al alegerilor. Se spulberase şi decorul provizoriu al guvernului Goga şi prigoana cea mare începuse.

UNUL din cele mai curioase aspecte ale personalităţii lui Codreanu era extraordinara lui putere de pătrundere în miezul unor probleme care poate nu-l preocupaseră până atunci. El nu citise mult, nu avea o cultură de om de bibliotecă, dar ştia enorm de mult şi înţelegea repede şi bine, ce i se spunea. Avea şi darul să folosească în aşa fel ştiinţa altora încât o îmbogăţea parcă.

Imi aduc aminte de o discuţie asupra visului unei noi capitale a României în care întrebările pe care le punea tehnicienilor luminau problema cum nu ştiuseră ei să o facă.

Niciodată însă nu mi-am dat mai bine seama de ştiinţa înnăscută a lui Codreanu, ca într'o întâlnire a lui cu Sextil Puşcariu şi cu Lucian Blaga în casa mea.

Au stat să discute o dupăamiază întreagă cele mai gingaşe probleme ale fiinţei, culturei şi spiritualităţii româneşti.

Cu cât înainta discuţia nivelul se ridica, nuanţele erau tot subtile, argumentele tot mai ascuţite. De la o vreme eu n'am mai îndrăznit să mă amestec. Curând a tăcut şi Puşcariu. Codreanu şi cu Blaga se urcau tot mai sus cu fiecare frază, cu fiecare întrebare, pe o spirală de gândire ce părea de fiecare dată că a atins culmea. Dar ei nu se opreau.

Ca să-i urmăreşti, ţi se cerea o încordare totală deşi gândirea amândurora era de o claritate cu care nu eram deprins la Blaga şi de o precizie în formulare rară la amândoi. De fapt nici nu mai era o discuţie, ci o întregire reciprocă, sprijinindu-se parcă unul pe celălalt ca să urce tot mai sus. Doar în muzică am mai întâlnit această neîncetată depăşire a ceea ce pare că nu mai poate fi depăşit.

Şi Puşcariu şi Blaga socoteau această după amiază ca una din cele mai frumoase din viaţa lor. Puşcariu, metodic, a redactat amănunţit cuprinsul convorbirilor în notele lui zilnice, azi desigur pierdute. Blaga, deşi îl mai întâlnise pe Codreanu, părea că atunci l-a descoperit.

IN cursul acestei convorbiri a formulat Codreanu, mai clar poate decât totdeauna conceptia lui despre mântuirea neamurilor, care explică în mare parte întreaga lui ţinută sufletească şi mai ales caracterul creştinismului lui.

Codreanu era un om profund religios. Nu numai în adâncul sufletului, dar şi în viaţa de toate zilele. Ducea o viaţă de o extremă sobrietate şi de o nediscutată moralitate. Cred că n'a lăsat să treacă niciodată o zi fără să facă lungi rugăciuni. Păzea cu severitate posturile. Multă vreme a postit negru în fiecare Vineri. Avea un mare respect pentru preoţi, chiar atunci când prin purtarea lor ca oameni nu-l meritau. Orice hotărâre importantă o cernea printr'un triplu criteriu: foloseşte Legiunii? e spre binele Neamului? e plăcută lui Dumnezeu?

Sinceritatea şi puterea credinţei lui sunt mai presus de orice îndoială. "Insemnările dela Jilava" sunt un imn creştin. Cum se împacă aceasta cu unele din faptele sale?

Cheia înţelegerei ţinutei interioare şi a acţiunilor lui Codreanu—care sunt sau par a fi, în unele momente culminante, în dezacord cu poruncile creştine—ne-o dă concepţia lui despre neamuri şi rostul lor. Pentru el neamul nu e un conglomerat de indivizi, ci o creaţie a lui Dumnezeu, cu viaţă proprie, cu rostul lui pe lume aşezat de Dumnezeu, cu sufletul lui propriu, de care însă *noi* suntem răspunzători.

Ţelul final al neamului nu este viaţa, ci învierea în numele lui Hristos. *Creaţia, cultura, lupta, nu-s decât mijloace de a apropia neamul de această înviere. "Va veni o vreme când toate neamurile pământului vor învia, cu toţi morţii şi cu toţi regii şi împăraţii lor, având fiecare neam locul său înaintea tronului lui Dumnezeu"* scria în "Pentru Legionari". Această judecată de apoi a neamurilor impune fiecărei naţiuni să-şi verifice fiecare acţiune prin criteriile creştine.

Scopul final al vieţii lui Codreanu nu era mântuirea lui p r o p r i e, ci mântuirea neamului lui. "Doamne! Ne luăm asupra noastră toate păcatele neamului acestuia. Primeşte-ne suferinţa de acum. Fă ca din această suferinţă să rodească o ţi mai bună pentru el" scria din închisoarea Văcăreşti în 1923. "Sunt gata să fierb zece mii de ani într'un cazan cu smoală, ca să ajut neamului românesc să facă un pas pe calea mântuirei lui" spunea lui Blaga în 1937.

Creştinul acesta înfocat, sever cu el însuşi până la ascetism, era gata să-şi jertfească nu numai trupul, dar să-şi pună în primejdie însuşi mântuirea sufletului, luptând pentru învierea neamului său. Aşa se explică faptul că în sufletul lui şi a urmaşilor lui s'a putut împăca uneori călcarea poruncii a cincea cu cea mai adâncă religiozitate. Ca în sufletul unor soldaţi aleşi, în războiu.

Cine are o credinţă trebuie să fie gata să-şi jertfească tot ce are mai scump. Viaţa şi mai mult decât viaţa. Viaţa lui şi viaţa celor dragi. Viaţa de aici şi viaţa viitoare.

ŞTIU foarte bine aceasta românii cari de cinsprezece ani luptă şi mor în toate colţurile ţării.

Când în colibele din munţi, în care zăpada pătrunde prin încheieturi, se strecoară şi desnădejdea, când luptătorii, nu mai ştiu dacă suferinţa lor are un rost, dacă jertfa lor nu-i pierdută fără folos, aud uneori un glas care le dă noi puteri:

—"Din petrecerile şi din traiul tihnit al fiilor săi, un neam n'a câştigat niciodată nimic. Din suferinţă totdeauna a ieşit ceva bun pentru el."

Atunci înţeleg că jertfa lor nu-i fără folos, că pot ei spune senin duşmanilor:

—"Nu-mi pasă dacă voiu vedea sau nu ziua biruinţii, dar sunt sigur că jertfa mea va aduce prăbuşirea voastră."

Coliba se umple de lumină, fumul îndoielii se risipeşte, sufletele se limpezesc. Acei cari luptă nu se mai simt singuri:

—"Capitanul e cu noi!"

CAPITANUL

de T. POPESCU

S'AU împlinit douăzeci de ani dela asasinarea lui Corneliu Zelea Codreanu.

Niciodată nu s'a verificat atât de repede și de sângeros eroarea de a se fi schimbat mersul firesc al Istoriei politice românești, ca în cazul acestui om providențial.

Apariția lui în viața publică a Țării noastre nu este o simplă întâmplare. Dimpotrivă, putem afirma că ea este legată de instinctul de conservare al Neamului nostru, care la răspântiile lui istorice a dat totdeauna omul care să se împotrivească vitregiei soartei, trasând cu sângele lui linia cea mare pe care acesta să evolueze în viitor.

Proiectat viguros din străfundurí de virtuți ancestrale, destinul îl alesese—ca în vremuri de grea cumpănă—pentru a-l face mentorul spiritual al tineretului plămădit în vâltoarea primului războiu mondial.

Intuind primejdia de moarte pe care o reprezenta pentru noi marxismul victorios peste Nistru, a luptat din primul moment, cu energia marilor vizionari, pentru a situa ideologic pe drumul sănătos al Neamului, atât tineretul universitar cât și masa muncitoare românească, făcând posibilă acea binefăcătoare compenetrare și colaborare a acestor două izvoare de imense energii creatoare.

CAROL al II-lea, regele nedemn, înșelând dragostea cu care Țara l-a iertat și l-a reprimit, adusese odată cu urcarea pe tron, ipoteci grele asupra Neamului nostru, impuse de "Shylock" care mizase pe cartea lui și pe care numai cu un aparat de Stat corupt și abuziv, le-ar fi putut satisface.

Anii lui de domnie vor rămâne cea mai rușinoasă, amorală și decadentă pagină din Istoria României moderne, în care își găsește origina tragedia care s'a abătut asupra Neamului.

E imposibil de înțeles cum atâți oameni de prestigiu și răspundere, supraviețuitori ai generației care împlinise idealul național —România Mare—, n'au avut tăria să se opună capriciilor lui demente, ba mai mult, s'au transformat în instrumentele docile ale politicii de uzurpare, pe care el a dirijat-o.

Sub narcoza unei bune stări aparente, adormiseră patriotismul, conștiința națională și parcă toate virtuțile Neamului nostru, cedând locul domniei bunului plac.

Rezultatul, o îngrijorătoare înstrăinare a patrimoniului național și o flagrantă încălcare a drepturilor noastre de stăpâni. Camarila regală, regele, *Duduia* și rudele ei, sugeau vlaga Țării fără milă, pregătind dramele care au sguduit de atunci Neamul românesc.

ÎMPOTRIVA acestor abuzuri s'a ridicat Corneliu Codreanu, chezășuind cu exemplul vieții lui de ascet primenirea moravurilor și repunerea Românilor în drepturile lor străbune.

Străbătând ca un arhanghel Țara dela un capăt la celălalt, răsădea în sufletele chinuite de nedreptățile politicianismului încrederea într'o zi mai bună pentru Neamul românesc.

Când la atelierele Grivița au fost împușcați muncitori români, Codreanu, tânăr deputat în parlamentul Țării spunea: "E rău că nenorociții de muncitori au eșit în stradă, dar ar fi mai rău și de ei și de neamul nostru dacă în fața nedreptății strigătoare la cer n'ar eși, ci și-ar pleca capul resemnați în jug, lăsând țara pe mâna unor politiceni exploatatori; oamenii dela acele ateliere nu au ce mânca; le este foame și au sete de dreptate". Iar mai târziu: "Mișcarea Legionară va da muncitorimii mai mult decât un program, mai mult decât o pâine mai albă, mai mult decât un pat mai bun. Ea va da muncitorimii dreptul de a se simți stăpână peste țară, deopotrivă cu ceilalți români".

Când în 1919 a început lupta anticomunistă cu Constantin Pancu, creind Garda Conștiinței Naționale, Codreanu spunea: "Nu-i deajuns să învingem comunismul. Trebuie să luptăm pentru dreptatea muncitorilor. Au dreptul la pâine și dreptul la onoare. Trebuie să luptăm împotriva partidelor oligarhice creind organizații muncitorești naționale care să-și poată câștiga dreptatea în cadrul statului, nu în contra lui. Nu admitem nimănui să caute să ridice alt steag decât al istoriei noastre naționale. Oricâtă dreptate ar putea avea clasa muncitoare, nu-i admitem să se ridice peste și împotriva țării... Dreptatea ta în cadrul dreptății neamului. Nu se admite ca pentru dreptatea ta să sfarmi în bucăți dreptatea istorică a nației căreia aparții".

ADEVĂRATA Țară românească l-a înțeles și l-a urmat. Tineretul de toate categoriile sociale pe întreg cuprinsul Țării s'a alăturat entusiast mișcării de redeșteptare și dreptate românească inițiată de el, alegându-l Capitanul lui.

NASTEREA CAPITANULUI

Un fior național anima conștiința Neamului, electrizând masele dela Limanul Nistrului și până în câmpia Tisei, din Maramureș până la Silistra și Balcic.

Sub căldura privirii lui plină de dragoste și umană înțelegere, se topiseră ultimile urme ale regionalismelor locale, lăsând locul acelei totale și definitive înfrățiri românești.

Țara toată devenise un imens șantier în care brațele legionare suplinind apatia sau incuria administrativă ridicau biserici, școli, cămine culturale, îndiguiri de ape, case pentru nevoiași.

Taberile de muncă ale Legiunei erau o înaltă școală de patriotism, de educație civică și un exemplu de armonie socială. Cot la cot, țărani, muncitori și intelectuali plămădeau în cântece și voioșie armătura morală necesară redresării naționale. Alegerile din 1937 deschideau larg deputaților legionari ușile parlamentului Țării. Trezirea Valahilor nu putea însă conveni beneficiarilor regimului carlist, cari s'au grăbit sub toate pretextele să deturneze hotărîrea Neamului. Niciodată încălcarea legilor Țării nu a fost făcută cu mai multă iresponsabilitate decât după cunoașterea rezultatelor acestor alegeri.

N'a fost uitată nici o violență, nici o ticăloșie, nici o mincinoasă născocire pentru a justifica opresiunile săvârșite tinzând la anularea voinței exprimate de Neamul românesc, la exterminarea Mișcării legionare și la instaurarea dictaturei regelui nedemn, toate culminând cu masacrul din pădurea Tâncăbeștilor.

Crima săvârșită contra lui Corneliu Codreanu a fost crimă împotriva Neamului românesc și s'a plătit cumplit de greu.

Cine se mai poate îndoi astăzi făcând bilanțul tragicelor întâmplări petrecute în răstimpul acestor douăzeci de ani că dușmanii de atunci ai lui Codreanu au fost dușmanii Neamului românesc?

Fără intervenția lor, România devenită oficial legionară în 1938 ar fi salvat obrazul Țării de umilința ciuntirilor teritoriale din 1940. Neavând revendicări teritoriale ar fi asigurat Țării o neutralitate, gen Spania, în cel de al doilea războiu mondial și ar fi schimbat fundamental poate situația Europei de astăzi și—mai ales—a României, care ar fi jucat rolul pe care situația ei geografică, vitejia ei bimilenară și sacrificiile făcute pentru apărarea civilizației creștine a Occidentului i l-au rezervat în spațiul Europei centrale.

Memoriul adresat regelui Carol la 5 Noembrie 1936, în care Corneliu Zelea Codreanu atrăgea atenția asupra greșitei politici externe practicată de guvernul Țării, apare după atâția ani ca o tragică profeție: "Tot ce fac politicienii români în politica externă, fac pe carnea, pe sângele și pe răspunderea noastră. Bine sau rău ei și-au trăit viața. Deacuma urmează a noastră".

Este îngrozitor ca faptele și atitudinile lor de astăzi să adaoge o mare răspundere pe umerii generației noastre. Este cutremurător să ne gândim că noi tineretul de astăzi, ar fi să fim condamnați a asista la împărțirea sau ciuntirea României Mari, pentru a plăti păcatele unei infame politici externe".

Totul a fost pierdut și cu toții am greșit tolerând acțiunile antiromânești ale unui rege nedemn, risipindu-ne energiile în străinofilii dovedite mai târziu trădare a intereselor vitale ale Neamului românesc.

EVOCAREA lui Corneliu Zelea Codreanu nu are un caracter de ranchiună și nici de răspuns la provocările unora. Urmărește doar restabilirea adevărului istoric.

A curs prea mult sânge românesc și ruperile sufletești între frați nu pot fi decât dăunătoare Neamului.

Școala lui a fost cea bună și a impermeabilizat contra comunismului pentru totdeauna sufletul tineretului, țăranului și muncitorului nostru.

Călăii de azi ai Neamului au simțit-o din primul moment și chinurile la care i-au supus vor îngrozi lumea când se vor cunoaște. Totuși, dela 23 August 1944 și până astăzi, nimic nu i-a făcut să se lase ademeniți și să cadă în mrejele sloganelor mincinoase marxiste. Pe linia lui Codreanu—"dreptatea ta în dreptatea neamului tău"—, au preferat martiriul *decât capitularea în fața exigențelor comuniste. Pentru a fi la nivelul suferințelor celor rămași acasă și pentru a merita iertarea lor în ziua eliberării care va veni, Românii din exil, răsfățați ai destinului, să-și întindă mâna frățește.* Punând în slujba Neamului posibilitățile pe care și le-au creat, legăturile și prieteniile pe care și le-au făcut, să nu aibă altă grijă decât aceea de a asigura în configurația Europei de mâine, rolul pe care Neamul nostru îl merită și pentru care trebuie să tremurăm zi de zi.

Ca acolo acasă, fără deosebire de crez sau apartenență politică să formeze un front unitar de luptă pentru eliberarea fraților rămași în temnița comunistă.

Fără agitația noastră continuă, a celor din exil, de a cărei eficiență se vor convinge într'o zi și cei mai sceptici dintre noi, Occidentul ar fi definitivat de mult capitolul rușinoasei trădări dela Yalta, Teheran și Potsdam. Răsmerițele dela Berlin, din Polonia, din Ungaria și cele trecute sub tăcere din România, i-au obligat să ia act de adevărata stare de spirit din răsăritul european, dăruit Rusiei Sovietice cu atâta ușurință, să realizeze primejdia care-i amenință pe ei de data aceasta, și să schimbe treptat de atitudine.

Ar fi o rușine ca secolul nostru, căruia Americanii vor sa-i dea amprenta de secol al emancipării neamurilor de culoare să aibă ca rezultat libertatea acestora și aruncarea în robie a țărilor albe din estul Europei.

Streinofililor de ieri să opunem un românofilism nelimitat și cald. Numai așa putem clădi acea Românie strălucitoare ca un soare cu a cărei imagine în suflet au luat drumul fără întoarcere sute de mii de vieți românești, pe câmpiile de bătaie, în închisori, în exil sau în câmpurile de deportați.

CORNELIU CODREANU SI MUNCITORII

de Nicolae TEBAN

M-ADUC aminte ca acum. Era prin anul 1922 când mi-am luat rucsacul în spinare, umplut cu câteva boarfe și ceva mâncare. Banii ce-i aveam, mi i-a cusut gazda din Sibiu sub căptușala vestei, lăsându-mi în buzunar numai banii de tren.

Am plecat în *vandră*, să-mi caut nărocul. Pentru prima dată în viața mea treceam o graniță: vestita graniță dela Turnu Roșu, pe care mi-o închipuiam cu zid gros și înalt, așa cum am citit despre zidul chinezesc. Dela Porcești încep să se urce alți călători, cari vorbeau mai iute, dar tot românește. Insfârșit, sunt în "Țară", Țara Rumânească, despre care de atâtea ori îmi povestea Moșu. Bucuria mea era așa de mare, că nu-mi mai desprindeam ochii dela oamenii din vagon, care nici unul nu era Ungur. Am intrat în vorbă cu ei și se mirau de felul meu de a vorbi. Eu spuneam că-s din Ardeal, ei că-s din Transilvania. "Drept a avut Badea Cârțan când a spus că dracu a mai văzut graniță în mijlocul Neamului", grăiește un domn care mergea și el la București.

La Piatra olt am schimbat trenul și a doua zi am fost în... satul Impăratului. Cu adresa în buzunar mă urc în tramvaiul cu cai până la fabrica de bere "Bragadiru", pe Calea Rahovei, unde m'am angajat ca strungar. Am fost primul lucrător din fabrică, care după două zile am primit tainul de bere-doi litri- și primul angajat cu leafă lunară tot după acest scurt timp. Ceilalți luau tainul după trei luni de vechime iar la leafa lunară erau trecuți numai după șease luni. Mă bucuram de stima tuturor. Mă iubea meșterul Roza Victor ca pe copilul lui. Au mai venit la strung să vadă cum lucrez, Dnii Bragadiru, Gheorghiade și Mironescu—fost prim ministru—, toți trei cumnați și asociați la fabrică. Nu mai uit ziua—după vreo trei săptămâni—în care meșterul mă întreabă: Niculae, ai nevoie de bani Eu m'am făcut roșu la față. De mânie și rușine, nu i-am răspuns. După ce a plecat, mi-am oprit strungul și l-am curățat frumos, apoi am chemat pe sculer ca să-i dau în primire, după inventar, toate sculele.

—Dar ce s'a întâmplat?

—Dacă nu le place cum lucrez, să-mi spună, că eu plec și fără plată, dar pe mine să nu mă suduie, că nu-s țigan. Și i-am povestit că pentru noi Ardelenii, "avereai nevoie", e sudalmă mare... A început să râdă, a chemat meșterul care m'a luat frumos de mână și m'a dus în biuroul dlui Bragadiru...

După ce-au vorbit puțin, a chemat și ceilalți doi asociați și... ține-te de râs. Eu stăteam în picioare, roșu de batjocura și sudalma "ai nevoie", și-mi curgeau lacrimile. Am scăpat de Unguri cari ne-au batjocorit și am venit la Rumâni să mă suduie...

După ce-am fost lămurit, Dl Mironescu m'a pupat pe obraz și mi-a spus: "Niculae, tu ești băiatul nostru". Apoi m'a dus împreună cu meșterul unde se umpleau sticlele și am băut bere rece ca ghiața. Atunci am învățat eu și alt sens al cuvântului *nevoie*, dar și ei pe al cuvântului *lipsă*.

DUPĂ ce-am luat prima leafă, am scris Mamei că sunt în *vandră* și că mi-am găsit nărocul. Toată grija mea era să fiu punctual, corect, și lucram cât mai bine și cât mai iute. Nu mă interesa politica și nici plângerile lucrătorilor: nu-i înțelegeam.

Intr'o zi, un lucrător, Ionescu Zaharia, căsătorit cu una din fetele popii din comuna Domnești, m'a invitat în strada Isvor, la sediul socialist. Pe timpul acela nu se vorbea de comuniști ci de bolșevici și menșevici. Pe pereți erau două tablouri mari: pe unul era pictat un domn cu barbă și pleșug, pe altu unul cu cioc, dar tot pleșug. După ce mi-a explicat că Lenin și Marx sunt părinții muncitorimii universale, Ionescu mi-a dat câteva broșuri socialiste..., ca să le citesc.

De citit nu le-am prea citit, căci îmi plăceau mai mult "Orizontul", "Ziarul științelor și călătoriilor", și cărticelele din "Biblioteca pentru toți", dela librăria "Alcalay" din Calea Victoriei.

Muncitorii din toate fabricile din București erau mereu agitați. Țineau adunări, conferințe, cântau de jale și de luptă: "Crudul Eliade-Câinele spurcat-Pe Spiridon Vrânceanu-In piept l-a'mpușcat" și "Sculați voi oropsiți ai vremii... Luptați ca totul voi să fiți"...

Nu era zi dela Dumnezeu să nu se audă de câte o grevă la fabricile "Vulcan", "Le Maitre", "C. F. R.", "R. M. S.", "Voinea", "Gib", "Titan", "S. T. B.", "Herdan", "Moara Asan", etc. Intr'adevăr, starea muncitorilor era mai mult decât de plâns. Regele Ferdinand a împărțit pământ țăranilor, dar muncitorilor nimic, deși unchiul său regele Carol a spus că "muncitorii sunt a doua armată a Țării".

După greva generală șefii muncitorilor au fost arestați. Atunci am auzit de Dobrogeanu-Gherea, Bujor, Flueraș, Gherman și Cristescu, care purta—în loc de cravată—ciucuri roșii la cămașă. Am auzit că Plăpămarul—Cristescu era plăpumar de meserie—a trădat pe muncitorii din Bucuresti. Liberalii i-au pus pe masă un cap de mort și o pungă cu bani. Plăpumarul a luat punga, și-a măritat fata cu un locotenent, dându-i ca zestre o casă cu etaj pe cheiul Dâmboviței, aproape de... Scăricică...

In cine să mai creadă muncitorii când au fost trădați chiar de unul din mijlocul lor? In cine să mai creadă când pensie nu primeau, asistență medicală nimic deși li se reținea din salariul de mizerie—doar să nu moară de foame—, pentru medici și medicamente; dați afară fără preaviz, bătuți de patron, amenzi fără rost, schingiuiți și bătuți din ordinul și după placul patronului. Când vreun lucrător se plângea că nu-i ajunge leafa, era amendat, dat afară din lucru și dus la poliție sub motiv că era agitator. Nici un steag nu-i adumbrea, deaceia nădejdea lor era peste Nistru, căci în Țara Românească nu aveau alt drept decât de a munci, încovoiați pe strung, menghină sau nicovală. Ofticați în minele de cărbuni și fabrici de tutun; axfixiați în sondele de păcură. Deaceia nu mai credeau în Biserică, iar pe preoți îi urau, considerându-i o plagă de trântori cari fură pe muncitor sub altă formă decât guvernanții: căsătorile la Biserică deveniseră foarte rare iar concubinajul lua proporții. Cu toate aceste nenorociri și mizerii, erau împărțiți în două: unii cu Lenin, alții cu Marx, dar în aceiași camașă roșie, simbol al sangeliu vărsat de muncitori pe Valea Jiului, C. F. R., Piața Teatrului din Bucureti, unde căpitanul Eliade a împușcat printre alții și pe fruntașul lor Spiridon Vrânceanu.

Scoși din lege, au început să activeze clandestin, cu speranța că trebuie să se nască unul care să-i scape de nevoi. Fiind tânăr nu înțelegeam durerea lor, dar mai ales, ascultam de sfatul Mamei: să fiu cuminte, să nu mă amestec cu oameni pe cari nu-i cunosc. Lucram și citeam, căutând să mă specializez în technică, cu gândul să ajung inginer. Și în acea vreme am auzit că la Iasi un muncitor—Constantin Pancu—și un student—Corneliu Codreanu—, au dat jos steagul roșu de pe o fabrică și au ridicat în locul lui tricolorul romăesc. Apoi le-au spus muncitorilor: "Acesta este steagul vostru, muncitori! Sub el ați luptat pe front; Sub el ați făcut România Mare! Sub el trebuie să vi se facă dreptate!"

Din acel moment, o mare parte dintre muncitori s'au retras dela socialiști, așteptând și sperând să se facă dreptate, așa cum spusese tânărul student Corneliu Codreanu.

ERA prin anul 1927. Intr'o Duminică după masă, am plecat pe bulevardul Elisabeta să văd ce cărți au mai apărut la librăria "Cartea Românească". Nu mă interesa nici o politică, doream, să citesc și să învăț, să mă fac inginer... Lângă librărie, în fața grădinii restaurantului "Carpații", se adunase lume multă și privea peste gard. Curios, m'am dus și eu să văd ce este... La o masă, Corneliu Georgescu și Ionel Moța—amândoi în costume naționale—beau bere cu alți câțiva prieteni. Voiam să intru și eu, să-i văd mai deaproape, dar mi-a fost rușine. Rezemat de gard, priveam la ei. Deodată am simțit un fior în inimă. In costumul lor național, păreau niște Feți-Frumosi din poveste...

Așadar aceștia erau tinerii despre care vorbea toată Țara românească! Moța dela Orăștie, cam optsprezece kilometri depărtare de comuna mea...

Rezemat de gard, îmi făceam fel și fel de planuri. Ce-ar fi dacă m'aș alătura lor? Cum să fac și pe cine să întreb? Cercul în care lucram eu nu-mi putea da nici o explicație pentru a înțelege lupta lor. Și mă întrebam pentru ce au fost închiși? Pentru ce se uita lumea la ei ca la doi năsdrăvani?

Când au plecat, am plecat și eu spre casă, în strada Zamfir Anghel, aproape de Chirigiu...

Intâlnirea aceasta cu Moța și Georgescu, mi-a dat un nou avânt spre muncă și învățătură. Incepe însă șomajul. Mulți dintre muncitorii din București plecau în satele unde aveau neamuri sau părinți. Am plecat și eu acasă, la Mama, să împărțim amândoi sărăcia. Norocul însă nu m'a părăsit, căci am fost angajat la fabrica de arme dela Cugir. Din primele zile am fost înconjurat de dragostea inginerilor: Macri, Orbănaș, Eftimiu, Cristescu și Directorul administrativ Scorțescu, mai ales, că vedeau în mine un adversar al lucrătorilor străini. Ei erau toți de apartenență politică liberală iar eu activam deja în gruparea lui Codreanu, în cuibul de sub conducerea lui Gligoruț, țaran din Cugir. Nu uit cât oi trăi vorbele pline de înțelepciune și curățenie ale acestui țăran: "Camarazi! Dumnezeu ne-a trimis în locul lui Horia cel rupt pe roată de Unguri, și'n locul lui Avram Iancu cel înebunit de minciunile Impăratului, pe Corneliu Codreanu frate de cruce cu Ionel Moța din Orăștia noastră; Ei ne vor scăpa Neamul din mâinile străiniler. "Apoi cântam: "Astăzi cu bucurie, Românilor sosiți, Pe Iancul din Câmpie, Cu toți să-l însoțiți" și "Scoală, scoală Moldovene"...

In acele timpuri m'am apropiat tot mai mult de Legiune iar în alegerile din 1932 am candidat pe lista lui Codreanu, când am avut ocazia să-l cunosc pe profesorul Ion Zelea Codreanu pe tatăl eroului visurilor mele și ale multor altora ca mine.

IN toamna anului 1933 m'am dus din nou în București, tocmai când fusese ucis Duca. Fierbea toată Țara. Duca, pe catafalc, la Ateneul Român, era străjuit de ofițeri. Am făcut și eu ocolul sicriului, ca toată lumea care se găsea acolo... Flori, coroane, panglici, decorații, lumânări și tămâie. Am fost impresionat. In fața mea se găsea mort un om. Un om căruia i se ridicase viața. Dar nu mă puteam opri să mă gândesc și la ceilalți morți, la Virgil Teodorescu, ucis pentrucă... lipea afișe, la Sterie Ciumetti, ucis pentrucă nu voise să-și trădeze camarazii... la miile de întemnițați... Și nu înțelegeam dece erau două legi și nu una: o lege pentru I. G. Duca, care stătea pe catafalc la Ateneu și o alta pentru studentul Teodorescu care, după ce a fost ucis, a fost dus noaptea în satul lui, cu ordin să fie înmormântat pe furiș, să nu-l apuce ziua și să-l vadă lumea mort. La protestările mamei bietului student, jandarmii i-au răspuns cu Dumnezei și Paști.

Drept e că unul era primministrul Țării iar celălalt un biet fiu de țăran, dar tot om era, tot făptură a lui Dumnezeu... Și nici unul din cei care-l ucisese pe Teodorescu sau pe Ciumetti n'a fost nici măcar urmărit. Și între cei ce au tras în Duca și cei care au ucis pe Teodorescu, Ciumetti și pe celorlalți legionari era o diferență, o mare diferență. Bine, și cei care trăseseră în Duca și cei cari trăseseră în Teodorescu, ridicaseră vieți omenști, vieți date de Dumnezeu ca să fie trăite. Dar era totuși o mare diferență între ei. Cei care trăseseră în Duca erau răsvrătiți, trăseseră în Duca pentrucă fuseseră scoși din lege înainte de a trage, de pe vremea când singura lor crimă era aceia că... lipeau afișe, și când au tras, știau că-i așteaptă ocna. Și s'au și predat autorităților pentru a-și primi pedeapsa... pedeapsa prescrisă de lege. Pe ei îi oprea legea de a ridica viața celorlalți, dar nu-i obliga de a le-o apăra. Pe când cei care au tras în Virgil Teodorescu.

(Urmează pagina 7.)

A Cornelio Zelea Codreanu

por Alberto Crespo *

Noche robó el silencio de la aurora
al triste mar, sepulcro de los peces,
por ti no más, Cornelio desdichado.
Grande fué tu destino inacabado,
prendido en el perfil de la agonía
tremenda y firme de tu Dios llorado.
Rumania siente la perdida estela,
su rosa de los aires, su esperanza,
quemada al fuego de tu misma sangre.
Capitán, mi palabra se resiste
a dar cauce a la gloria del silencio
fecundo y triste de tu vida ausente.
Quiero en las horas proclamar tu nombre
al oscuro jurado de los vientos,
al camino sin lenguas de los nautas.
Al Señor, Dios eterno de los rumbos,
al lecho de los ríos, al sendero
múltiple y guerrero de los ángeles:
En nombre de tu tierra redimida.

Se ha perdido la nota de los astros;
canta, gloriosa ya, la tierra toda
tu esplendente y altísima presencia.
Los hombres olvidaron tu palabra;
ya no quieren tu voz enardecida,
y esconden en las rocas tu mirada:
Volvieron al arado y a las rosas,
en un mudo cortejo, las espadas.

Lozana vida que a la luna asoma,
entre un canto de lirios olvidados
a la luz estelar de las auroras.
Carne con voz de estrellas vengadoras,
claros paisajes, que al amor robados,
violencias lloran del honor cumplido.
Es el fin del recuerdo y la nostalgia,
la muerte de los hombres, sin sentido,
al trágico nacer de la esperanza.

¿Por qué no el mundo se estremece y vibra?
¿Por qué lloran los pinos de los montes,
los álamos del valle, y las encinas
la amargura solemne de los bosques?
¿Por qué del cauce beberán las aguas
la liturgia sagrada de las piedras
rescatada en alegre epifanía?
Es que el sér ha crecido en sus entrañas
con fuerza y voluntad de dar al mundo
el pulso medular de las montañas.

¡Oh vida redimida en las alturas,
firmeza y gloria con la muerte halladas
y en lápida celeste ya dormidas!
¡Oh sombras en la noche iluminadas
con luz de estrellas que sembró el silencio
en las sierras, en los mares y en los cielos!
Ocúltanos con tu cumplido verbo,
Señor, las nubes y los astros rojos,
memoria bienandada de su duelo.
Enciéndenos las venas con tu fuego,
da a los muertos la gloria de tu vida
y a los vivos la muerte de tu ausencia.
Da tu sed a la entraña de las aguas,
y tu voz a los hombres de la tierra,
y tu olvido al camino de la espera.
Y así, Señor, ardiente y peregrino,
en la tumba del surco estremecido
buscó reposo y vió, desconocido,
memoria y muerte: singular destino.

¿Por qué lloran los pinos de los montes,
los álamos del valle y las encinas
la amargura solemne de los bosques?
El sér que ha muerto, en las montañas yace.
Paz al silencio de la nieve yerta;
olvido y sombra que en nosotros nace,
y hoguera y gozo de venganza cierta.

* Dl Alberto Crespo este astăzi corespondentul permanent al ziarului "Arriba", în Germania.

ANII DE LA DEALU

de Ion V. Emilian

IN primele pagini ale cărţii "Pentru Legionari", carte scrisă anume pentru acei pe care Căpitanul Gărzii de Fer îi numeşte "soldaţi ai unor alte orizonturi româneşti", Corneliu Zelea Codreanu evocă timpul petrecut la Mănăstirea Dealu şi scrie, între altele:

"... Dealtfel, educaţia militară dela Mânăstire mă va urmări toată viaţa. Ordinea, disciplina şi erarhia turnate la o vârstă fragedă în sângele meu, alături de sentimentul demnităţii ostăşeşti, vor forma un fir roşu dealungul întregii mele activităţi viitoare.

Tot aici am fost învăţat să vorbesc puţin, fapt care mai târziu mă va duce la ură contra vorbăriei şi a spiritului retoric. Aici am învăţat să-mi placă tranşeia şi să dispreţuiesc salonul.

Noţiunile de ştiinţă militară căpătate acum mă vor face să judec mai târziu totul prin prisma acestei stiinţe

Iar cultul sentimentului demnităţii de om şi de ostaş, în care m'au crescut ofiţerii îmi va creia greutăţi şi mă va expune la suferinţe, într'o lume lipsită adesea şi de onoare şi de simtul demnităţii."

Făcând parte din prima promoţie de aleşi care au îmbrăcat, la vârsta de 11 ani, tunica cu trefle galbene pe umăr, Corneliu Zelea Codreanu era prezent când Nicu Filipescu, întemeetorul acestui liceu militar, rostea un foarte scurt discurs inaugural în faţa Comandantului, profesorilor, ofiţerilor şi elevilor adunaţi în careu. Ultima frază a cuvântării de atunci a fost săpată pe soclul monumentului ce i s'a ridicat lui Nicu Filipescu mai târziu pe terasa cu vedere spre Valea Ialomiţei: "In acest cuib de şoimi, adumbrit de zidurile sfântului locas, înflorească generaţii de lei paralei, crescuţi aci în frica lui Dumnezeu, *dar numai a lui Dumnezeu!*". Impreună cu ordinea, disciplina, erarhia şi sentimentul demnităţii ostăşeşti, cuvintele rostite atunci de înflăcaratul patriot şi de omul politic de mare format care a fost Filipescu au constituit pentru Corneliu Zelea Codreanu un îndreptar al vieţii. El a trăit şi a murit, moarte de martir, în frica lui Dumnezeu, dar numai a lui Dumnezeu.

Fiul luptătorului naţionalist, fiul profesorului de liceu dela Huşi a fost—şi el—unul din cei 40 primiţi în şcoală pe bază de concurs, numai pe sfânta dreptate, din cei cinci sau şase sute de candidaţi din toate unghiurile ţării şi aparţinând tuturor straturilor sociale. Cel puţin până în ziua când lui Carol II nu i-a venit în minte să se atingă şi de această instituţie, unică în felul ei, transformând-o în "liceu militar de gardă", obligând pe elevii de clasa I-a să poarte eghileţi şi "curelărie albă ca *toate unităţile care sunt proprietatea Mea*", la Mânăstirea Dealu nu se intra nici prin unchi care erau la grajdurile regale şi nici cu scrisori parfumate.

Mulţi din colegii lui Corneliu Zelea Codreanu urcaseră serpentinele spre ctitoria lui Radu cel Mare în opinci, la şold cu traistă de pănură în care o mamă din Zătrenii Vâlcei, din Răcarii Dâmboviţei sau din Hudeştii Dorohoiului pusese o lipie, brânză zdrumicată şi câteva mere. Printre ei erau însă şi târgoveţi, unii chiar de neam mare. Prietenii, întovărăşiri şi cu atât mai puţin grupuri pe categorii sociale sau pe obârşie nu erau posibile. Primul coleg de bancă al lui Corneliu Zelea Codreanu a fost fiul unui modest slujbaş din Judeţul Mehedinţi, Mircea Tomescu care avea să fie de trei ori şef de promoţie (la Mânăstirea Dealu, la Şcoala de Cavalerie şi la Şcoala de Război). In dormitor, Corneliu Zelea Codreanu a fost vecin de pat cu Alexandru Ghika, descendent din Grigore Ghika-Vodă.

Aşezaţi după înălţime, cot la cot, toţi copiii aceştia care îmbrăcaseră acum uniforma, formau un tot chiar dela primul apel de dimineaţă când ofiţerul-instructor le inspecta ţinuta. Cel dintâi ofiţer cu care a venit în contact Corneliu Zelea Codreanu a fost Locotenentul Pălăngeanu, Cavaler al Ordinului "Mihai Viteazul" din primul război mondial, General în ultimul război.

Când li se da comanda "Cu cântec, înainte marş!", un singur gând însufleţea pe aceşti mici soldaţi: să facă şi ei *odată* ceva pentru ţara care avea să-i crească de-acum înainte în această aşezare voivodală, pentru ţara care-i onorase cu misiunea de a străjui timp de 7 ani capul lui Mihai Viteazul.

Drumul spre sălile de clasă, trecea însă pe la Biserică. In fiecare dimineaţă, pe plutoane şi la intervale riguros respectate, elevii intrau în vechea biserică, refacută de Radu Vodă între 1498 şi 1501 şi care, după Curtea de Argeş, este cea mai frumoasă din câte pe află pe pământul Ţării Româneşti. In pronaos multe lespezi trebuiau ocolite cu grijă; erau morminte de Domni şi de Domniţe: Radu-Vodă (1), Pătraşcu cel Bun, Vladislav-Vodă, Vlăduţ, Vlad (fiul lui Vlăduţ), un Movilă al Moldovei, o soră a lui Radu Vodă... Deobiceiu se citea o Epistolă a lui Pavel. Elevii se aliniau la 5 paşi în faţa catapeteazmei gotice, făcută pe vremea lui Bibescu. Pe o masă din stânga era Crucea treflată, dăruită Mânăstirii Dealului de Matei Basarab; în dreapta, într'o casetă căptuşită cu catifea albastră: craniul lui Mihai Viteazul... Nu cred să fie mănăstirean care să nu fi fost emoţionat când s'a văzut pentru prima oară în faţa capului lui Mihai Viteazul. Il vedem parcă pe elevul Corneliu Zelea Codreanu cu ochii ţintiţi asupra acestei casete, frământat de gânduri şi întrebându-se cum a fost oare posibilă mişelia dela Turda, cum de n'au ripostat atunci Buzeştii, dece n'a reuşit mai târziu Radu Şerban? Dece n'am avut noi parte decât de puţene zile senine? Dece atâţia vânzători de ţară, dece atâţia gata la ploconeli şi capabili de orice ticăloşie?...

Dascălii tineri care ţineau cursuri în săli de clasă zidite pe fundaţiile vechilor chilii puneau, în munca lor, suflet şi pasiune. Se învăţa şi carte la Mânăstire, dar mai presus de orice se formau oameni dintr'o bucată. Dealtfel aceasta era şi dorinţa lui Nicolae Filipescu căruia îi plăcea mereu să spună, oridecâteori se afla în mijlocul familiei mânăstirene: "De savanţi şi de cărturari nu-i lipsă pe malurile Dâmboviţei, de caractere avem nevoe în România Mare de mâine!". Suntem siguri că şi aceste cuvinte au rămas scrise cu litere de foc în inima lui Corneliu Zelea Codreanu. Şi nici vorbirea duioasă, ca o doină, a profesorului bucovinean Ion Grămadă, n'a putut s'o uite vreodată Codreanu "In mersul înainte al unei naţii —spunea Grămadă— rolul covârşitor îl au elitele şi elitele înseamnă caractere." Profesorul acesta a fost el însuşi un exemplu: a căzut ca sublocotenent de infanterie la asaltul dela Cireşcaia, în 1917.

In 1916, Corneliu Zelea Codreanu împlinise 16 ani. Inainte de a pleca în vacanţa cea mare s'a mai dus odată pe terasa construită pe locul unde fusese sala unde se încheiase, la 9 Iunie 1598, tratatul între Mihai şi solii Impăratului Rudolf. Sub soarele de vară Ialomiţa avea sclipiri de argint... Dincolo de ea, turlele bătrânelor biserici se înălţau spre cer în mijlocul unor insule de verdeaţă: Târgoviştea, vechea capitală a Ţării Româneşti... La picioarele turnului cenuşiu al Chindiei: ruinele palatului zidit de Petru Cercel. Sub zidurile acelea avusese Vasile Cârlova viziunea reînălţării Oştirii româneşti... Ceva mai la vale: silueta elegantă a Mitropoliei lui Neagoe Basarab, în dreapta "Domneasca" clădită tot de Petru Cercel; apoi: "Stelea" ctitorie a lui Vasile Lupu al Moldovei, Biserica "Sfinţii Impăraţi" zidită de Matei Basarab, "Sfântul Nicolae" al cărui ctitor este Manea,(mare vornic al Ţării Româneşti...) Cu imaginea aceasta în suflet, Corneliu Zelea Codreanu pleca la Huşi. Peste o lună şi jumătate suna mobilizarea...

Impins de dorul de a fi şi el printre luptători, aşa cum făcuseră ofiţerii, profesorii şi elevii mai vârstnici dela Dealu, Corneliu Zelea Codreanu a plecat pe front şi a ajuns, pe Valea Oituzului, la unitatea unde tatăl său era comandant de companie, la Regimentul VI "Rahova" Nr. 25. Colonelul a refuzat însă să-l primească voluntar. N'avea 18 ani. La 13 Septemvrie avea să împlinească abia 17. Pentru acelaş motiv nu s'a putut duce nici la Batalionul de Vânători de Munte pe care Maiorul Virgil Bădulescu, fostul lui comandant de companie dela Mânăstirea Dealu, îl forma la Târgul Neamt. Ne putem închipui cât de mult a suferit Corneliu Zelea Codreanu că n'a putut primi botezul focului cu acest batalion, în care foştii elevi dela Dealu alcătuiau mai mult de jumătate din cadrele ofiţereşti... După un an, Corneliu Zelea Codreanu intra în Şcoala Militară de Infanterie dela Botoşani. Când primea tresa de Sublocotenent războiul se terminase... Pentru el însă aveau să urmeze aproape 20 de ani de luptă, consecvent purtată în spiritul dela Dealu, "în frica lui Dumnezeu, dar numai a lui Dumnezeu".

Cum singur a spus'o: "... într'o lume lipsită adesea şi de onoare şi de simţul demnităţii", cultul sentimentului demnităţii de om şi de ostaş în care fusese crescut de ofiţerii dela Dealu avea să-i creeze mereu greutăţi şi să-l expună la suferinţe... Toate forţele Intunericului toate lepădăturile levantine pripăşite la noi, toţi slugoii veneticilor, toţi artizanii capitulărilor şi abdicărilor s'au coalizat împotriva lui. Până la urmă, a fost răpus, prin mişelie fără seamăn... Odată cu el, au căzut mulţi, foarte mulţi, din acei care-l urmaseră pe calea onoarei şi a demnităţii româneşti.

Au trecut 20 de ani de atunci! Şi totuşi Corneliu Zelea Codreanu este viu. Drumul trasat de el este fără de întoarcere şi fără de cârmituri, nu numai pentru acei care, urmându-l, au declarat din capul locului că sunt "gata de moarte", ci pentru întreg neamul românesc. In vremurile acestea de umilinţă şi de ruşine, simţim cu toţi lipsa lui Corneliu Zelea Codreanu, aşa cum, după 9 August 1601, ne-a lipsit un Mihai Viteazul...

Elevul dela Mânăstirea Dealu care, într'o zi de Iunie 1916, privea pentru ultima dată capul lui Mihai Viteazul nu bănuia că textul din Cronica Tării Româneşti fusese scris şi pentru dânsul:

"Şi căzu trupul lui cel frumos ca un copaciu pentru că nu ştiuse, nici se prilejise sabia lui cea iute în mâna lui cea vitează... Şi-i rămase trupul gol în pulbere aruncat. Că aşa au lucrat pisma încă din începutul lumii... pisma au pierdut pe mulţi bărbaţi fără de vină, ca şi acesta. *Căci era ajutor creştinilor şi sta tare ca un viteaz bun pentru ei, cât făcuse pre păgâni a tremura de frica lui; iar diavolul cel ce nu va binele neamului creştinesc, nu l'au lăsat, ci eată că cu meşteşugurile lui au intrat prin inima celor răi, hicleani, până-l deteră morţii. Şi rămaseră creştinii şi mai vartos Ţara Românească săraci de dânsul...*"

München, 10 Decemvrie 1958.

---

(1) După primul război mondial, osemintele lui Radu-Vodă au fost strămutate într'un sarcofag de marmoră; tot astfel şi osemintele lui Mihai Viteazul.

Ciumetti şi ceilalţi, erau agenţii societăţii, cei ce nu numai că erau opriţi de a ridica viaţa celorlalţi, dar erau obligaţi, să le-o apere. Şi în loc să apere viaţa cetăţenilor, le-o ridicau. O gravă diferenţă deci, în defavoarea lor, cu agravanta laşităţii. Ei ştiau că pe ei nu-i aşteaptă ocna ridicând viaţa semenilor, ci recompense.

Şi la Ateneu, toată lumea deplângea pe I. G. Duca. Numai pe I. G. Duca. De morţii legionari, de cei închişi, nici o vorbă. Aceştia nu erau oameni, ci biete cranii de lemn, în care puteai să tragi fără teamă că-ţi va cere cineva socoteală...

Zeiţa Themis îmi apărea în acea zi mai oarbă decât o arată gravurile şi sculpturile...

Am ieşit repede căci simţeam că mă sufoc. In stradă nu mai era aceiaşi atmosferă. Aici, lumea necăjită, mulţimea, vorbea mai puţin de Duca şi mai mult de Garda de fier şi de Corneliu Codreanu. E drept că această lume vorbea cu teamă. Cu teamă de a nu intra în categoria craniilor de lemn, adică în acea categorie de cranii în care se poate trage fără frică de pedeapsă. Şi lumea era îngrijorată. Circulau fel de fel de svonuri... "L-au prins pe Codreanu"... "L-au găsit mort, în costum naţional, la Lacul Fundeni"... "Cei care trăseseră în Duca, au fost duşi la Ploeşti şi împuşcaţi"... Fără judecată. Pentru craniile de lemn nu există nici măcar judecată.

M'am dus la fabrică. Şi, spre surprinderea mea, am găsit lucrători care se solidarizau cu cei ce trăseseră în Duca. Şi în acele momente nu erau legionari. Erau doar muncitori de care nu se îngrijea nimeni. Muncitori care aveau foame de pâine şi sete de dreptate. Stăpânirea din acele vremuri socotea că e mai comod să vâri baioneta în gura lucrătorului care cerea pâine, decât să-i dai pâine. Şi deaceia, muncitorii se solidarizau cu cei care trăseseră în Duca. Fără să fie, legionari. Legionari au devenit mai pe urmă. Atunci când au crezut că numai Codreanu le va da paine şi dreptate. După uciderea lui Duca, nădejdile muncitorilor avea să se îndrepte ca un val vijelios către Garda de fier. Rândurile socialiste şi comuniste se răreau şi se îngroşau cele ale Gărzii de fier.

Codreanu si muncitorii

CÂND cuibul nostru "Popa Balint" a împlinit numărul 13, am fost duşi în faţa Căpitanului, ca să ne dea deslegarea roirii. A întrebat pe fiecare cum ne cheamă, ce meserie avem şi unde lucrăm. Când a ajuns la mine care lucram acuma la fabrica de avioane, mi-a spus: "Da, camarade! De controlul dumitale depinde soarta pilotolului şi a avionului. Intocmai ca la farmacie, unde într'o picătură de medicament stă viaţa bolnavului. Fii corect şi fă-ţi datoria!" A dat mâna cu fiecare. Sunt mulţi ani deatunci, ani în care s'au întâmplat şi mai multe. Am fost sguduit când mi-a vorbit şi când mi-a strâns mâna Căpitanul. Şi mă sgudui ori de câte ori mi-aduc aminte.

Corneliu Codreanu ne-a primit cu căldură. A dat mâna cu mâinile noastre bătătorite de muncă. Ochii lui reflectau o dragoste nemărginită, şi eu şi ceilalţi care erau cu mine am avut atunci impresia că în cuvintele ce ne adresa, era şi o părticică din inima lui, că participa din tot sufletul la durerile şi nevoile muncitorimii.

Ne vorbea dela suflet la suflet. Nu erau cuvinte mincinoase, cuvinte spuse numai pentru a fi spuse, ci cuvinte rupte din inimă. Era înalt, voinic, frumos, blând. Şi îmbrăcat modest. Am avut intuiţia că nu era unul dintre politicienii care ne căutau pe noi muncitorii, numai pentru a-şi face lor o trambulină ca să sară cât mai sus.

După aceia am depus primul legământ. Atunci, de s'ar fi prăbuşit cerul pe mine sau de s'ar fi deschis pământul să mă înghită de viu, înapoi nu aşi fi dat. Şi nici nu am dat. Şi nici nu voiu da, chiar dacă ar fi să trec din nou pe unde am trecut, şi chiar prin momente mai grele şi mai groaznice de câte am trecut. Şi aceasta pentrucă am simţit că acolo era lumea mea; în Legiune.

Parcă pătruns de darurile Duhului Sfânt ca în vremea Apostolilor, m'am despărţit de şeful cuibului "Popa Balint" şi am înfiinţat unul nou, "Andrei Şaguna", *numai din muncitori*.

Aceste cuiburi de muncitori se înmulţesc repede, ajungând la peste 8000 de membri numai în Bucureşti. Şi nu li s'a promis nici bani şi nici posturi: din contra, li s'a cerut jertfă pentru Neam! Şi s'au jertfit din plin. Şi continuă să se jertfească...

In Parlamentul Ţării, Corneliu Codreanu îi apără cum nu-i apărase nimeni până la el: "La Griviţa au fost împuşcaţi muncitori. Am simţit de datoria mea să-i apăr, pentrucă dacă şi-ar pleca capul resemnaţi în jug, în faţa nedreptăţii strigătoare la cer care li se face, ar fi rău şi de ei şi de întreg Neamul nostru. Unii din acei muncitori-şi sunt foarte mulţi-au 1000-1100 de lei pe lună şi au 5-7 copii. Nu le ajunge nici măcar pentru pâinea de toate zilele. Ei cer dreptate şi pâine. Trebuie să li se dea."

MAI târziu Corneliu Codreanu înfiinţează C. M. L. (Corpul Muncitorilor Legionari) şi-l pune sub comanda inginerului Clime. Un om de o bunătate şi o corectitudine rar întâlnită. Moare străpuns de baioneta jandarmului român, dar nu trădează pe muncitori.

Iată ce spune Corneliu Codreanu în ziua de 25 Octombrie 1936, la sfinţirea Troiţei din Azuga:... "In lupta voastră de până acum, aţi rătăcit pe cărări piezişe şi aţi fost învinşi. Toate încercările voastre au fost zdrobite. Aţi fost duşi din dezastru în dezastru şi din rătăcire în rătăcire. Imi asum răspunderea întreagă a celor ce vă spun acum: de data aceasta veţi birui sub semn legionar, jertfa voastră va fi răsplătită cu răsplată de învingători şi stăpâni pe Ţară". Deacum toate cântecele de jale, toate cântecele celor trei internaţionale, au căzut. In locul lor a venit "Imnul Muncitorilor".

"In trudă ne-am sbătut şi'n umilinţă,
Tiranii pâinea ne-au luat...
Destul ne-am încleştat în suferinţă,
Cu Neamu'ntreg am sângerat.
Din greu şi aspru vuiet de ciocane,
Inconvoiaţi de foame şi nevoi,
Din sgură de furnale şi cazane,
Flămânzi ne ridicăm şi goi.
La luptă muncitori!
Veniţi, Legiunea ne adună,
La luptă muncitori!
Veniţi în crâncena furtună,
La luptă muncitori!
Zidari de veacuri viitoare,
Cu frunţile în soare,
Ne înălţăm biruitori."

(Urmează pagina 19.)

POEZII

Fragment autobiografic

Cobor din ţarini plugărite de străbunii mei
Şi-aduc voinţa lor drept zestre ţărănească.
Mi-am dăltuit povestea'n inimă de stei,
Cu slovă simplă, dură, grea şi românească.

Copilărie n'am avut,
Că mi-au furat-o hoţii tinereţelor şi-ai primăverii.
Mi-aduc aminte... A căzut,
Sub crucea maşteră a casnei şi-a durerii.

Au deşirat mărgelele de vis şi amintiri
Şi mâna hoţului a stins luminile din pomul de Cră-
[ciun.

M'au ferecat în frângeri şi loviri,
Cum l-au lovit, cândva, pe un străbun.
Un moş din neamul meu mi-a fost lăsat
Pe fila brazdelor un testament roman:
"Să fie strănepoate blestemat,
Acel ce-şi lasă glia, ţara şi poporul".
De-atunci, în fiecare an,
A povestit ogorul
Invăţătura luminatului ţăran.

Când trec prin satul meu dela hotar
Mă'nchin troiţelor crescute din lumină.
Şi văd, aud şi simt pe drumul secular,
Cum trec străbunii mei şi se închină...

Ei vin să toarne, darnic, pe'ntins de arătură,
Potop de semne minunate şi slăvite.
Desleg străbuna lor invăţătură
Din ţarini româneşti, neprihănite.

Străbunii mei trăesc şi vin în fiecare an
Să-mi slovenească testamentul moşului cuminte
Ei ară, nevăzuţi, cu pluguri sfinte,
Ogoarele din ţara străluminatului Codrean.

Zari Verzi

Neistovit. Străfulgerând. Şi neînfrânt.
Frământ,
In teascul gândului de dor şi foc
Icoana desenată'n veac de ape 'nvolburate
Şi desluşesc o ţară mândră, de noroc,
In glasul undei frământate.

Şi chem să cânte'n zări cu mine şi cu ţara toată,
Feciorii toţi un "Ştefan Vodă al Moldovei".
Ridică ochii urgisită gloată,
Să-ţi torn durerea'n jarul slovei!

Ridică ochii'n zările străfulgerate de minuni,
Să vezi cum creşte mândru chip de Căpitan.
Ridică-ţi ochii, ţară, bucuria să-ţi aduni
Şi să cânţi în slava luminatului Codrean!

Că învierea neamului porneşte—primăvara,
Se-aud cohorte verzi cum tropotesc în zare.
Din lacrimile tale, ţară, ţară,
Vom împleti cununi de bucurii legionare.

Valeriu Cardu

Cimitirul legionarilor de la Predeal unde se află (?) înmormântat Valeriu Cardu.

Umbra ta, Capitane!

Căzură paşii umbrei grei
Sub crucea nopţii Sfântului Andrei

Şi peste tine şapte tone-au pus,
Să nu te fure, au spus, ca pe Isus.

De-atunci din noi cu fiece mormânt
Se'nalţă'n vreme munţii fremătând;

Din noi şi pruncii legănaţi la sân
Ca frunza'n creanga codrului bătrân,

Ca freamătul pădurilor adânci
Inima ta se'nalţă'n noi de-atunci...

De-atunci cu umbra ta în noi străbate
Lumina morţii tale'ngemănate

Cu busuiocul sfânt de la icoane,
Mireasma jertfei tale, Căpitane!

Cantec de leagan

Nani, nani copil drag,
Cătinel adormi cu mama,
Crească-ţi pumnul, trunchi de fag,
Pieptul tare ca arama.

Nani, nani, drag copil,
Vrere-aşi mai să-ţi dau cuvânt
De tătână-tău cum mi-l
Cetluiră la pământ.

Nani, nani, 'n răpejune
Treacă-ţi anii'n sbor cu stolul,
Să creşti mare, să-ţi pot spune
Unde-i stă'ngropat pistolul.

Ion Ţolescu

Mormantul Capitanului

"De-aci'nainte, Vremea se măsoară
cu trudnicele tale oseminte,
şi Veacul care curge peste ţară
începe din cenuşa ta fierbinte.

Mergi printre noi cu sfânta-ţi moarte vie,
ne tămâiezi cu marea ta tăcere...
Mormântul tău e numai Inviere,
prin tine luminăm de Veşnicie.

Prin tine bem, setoşi, din Mântuire
Prin tine doar, ne-am curăţit de sgură...
Isvor ne eşti şi cină şi zidire
Şi patrafir şi cuminecătură...

Eşti azima pe care'n plâns o cere
inima noastră pururea flămândă.
Eşti drumul nostru către zări de miere,
eşti perna pentru tâmpla fumegândă.

Eşti ruga Ţării pentru biruinţă,
mistria noastră'n aur ferecată,
dalta de foc înfiptă în credinţă...
Mormântul tău e viaţa noastră toată.

Venim lângă ţărâna ta iubită,
şi umbra ta, prin smirnă şi balade,
ne-atinge cu plutirea ei sfinţită
şi ne preschimbă'n torţe şi în spade.

Cu duhul tău—mireasmă de grădină—
ne miruim sub zâmbet de icoane.
Culegem din mormântul tău lumină
şi ne spălăm obrajii de prigoane.

Luăm un pumn de lut din groapa sfântă
şi-l punem pe vechi răni de închisoare;
şi rănile din noi tresar şi cântă,
se fac medalii şi zâmbesc în soare...

Dar de-or veni, cândva, cu paşi [illegible],
la groapa ta, mişeii şi vicleni,
şi se vor bate'n piept cu pumni făţarnici,
slăvind lumina sfintelor vedenii,

Mormântul tău, gemând, să se ridice
şi duhul tău, ţâşnind din Veşnicie,
într'un năprasnic fulger să despice
pângăritoarea lor nemernicie!"

Radu Gyr

Si anii se vor scurge

Şi anii se vor scurge
Mulţi...
Şi alte lumi mai tari
S'or naşte...

Peste mormântu-ne verde
Gândurile viitoare ne-or paşte!

Clipa de clipa

Clipă de clipă
Atlanticu-şi face aripă
Gata să sboare
Spre'nălţimi solare...

Clipă de clipă,
Cine aleargă peste oceane,
Peste gheţari,
Peste fiorduri,
Prin suduri,
Norduri?

Cine cuprinde întreg văzduhul?

Cine aleargă peste oceane
Dacă nu... vrerile tale de ieri, Căpitane?!...

Al Silistreanu

CORNELIU ZELEA CODREANU

de N. S. Govora

IN urma procesului din care Mihai Manoilescu ieşise achitat, agitaţiilor prinţului Carol în străinătate i se pusese o etichetă comodă: *chestia închisă*. Dar această *chestie* nu putea rămâne *închisă*, pentrucă la baza ei erau ceva mai mult decât agitaţiile unui om—fie el chiar prinţ—, calităţile sau lipsa de calităţi morale sau intelectuale ale acestui om prinţ. *Chestia* nu putea rămâne *închisă* deoarece absenţa dăduse naştere legendei. In jurul morţilor şi absenţilor se creiază legende. Deaceia lupta cu ei—cu morţii şi absenţii—, e grea. Dar în jurul unui mort sau unui absent, se creiază legende numai în cazul când în masa celor prezenţi lucrurile nu merg bine; numai atunci cei prezenţi doresc întoarcerea celui absent sau venirea urmaşului celui mort. In caz contrar, atât absentul cât şi mortul sunt înghiţiţi de uitare.

Un exemplu al timpurilor recente ni-l dă pe deoparte Hitler—uitat de masele care-l aclamaseră cu frenezie—şi de altă parte cazul generalului Peron, care e departe de a fi uitat ci, din contră, îşi menţine popularitatea. Până la tranşarea într'un mod sau altul a acestui caz, se impune următoarea constatare: dintre toţi idolii căzuţi, cel care şi-a păstrat popularitatea—cu tot arsenalul propagandistic utilizat contra lui—este generalul Peron. Este o excepţie—mulţimile au în general memoria scurtă—care merită să fie reliefată.

Deci, în România din preajma anului 1930, s'a creiat legenda prinţului Carol din cauza situaţiei proaste în care se găsea Ţara. Regele Ferdinand I, cu toate actele pozitive la activul scurtei lui domnii, nu a avut popularitate. Cauza? Nu atât timiditatea sa care crea distanţe între el şi Ţară, cât lipsa acelui complex de calităţi şi chiar defecte care se cer unui şef. Regele Ferdinand I a fost un om slab. Lângă el era regina Maria care avea calităţile ce lipseau augustului ei soţ dar, fiind femeie, avea unele defecte pe care dealtfel le-a transmis aproape tuturor fiilor şi fiicelor ei.

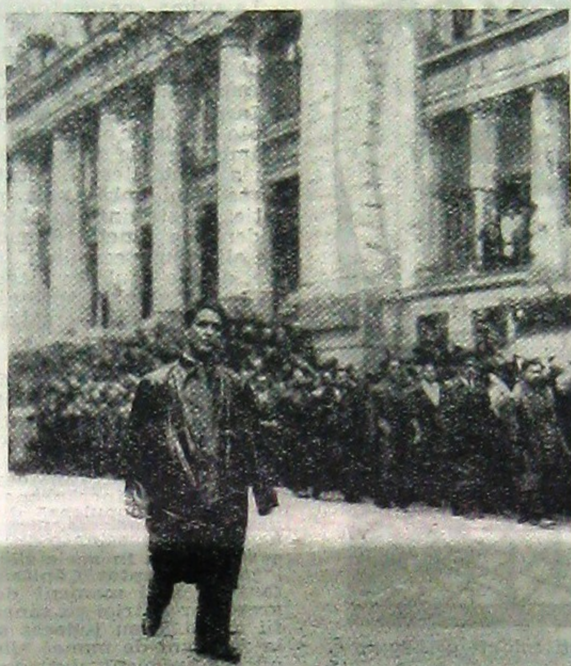
Aceste defecte au permis celor pe care Ţara nu-i mai voia, liberalii, să se menţină la putere aproape tot timpul—când plecau lăsau *numai* pentru scurtă vreme şi *numai* pe cine voiau ca înlocuitori—, până la moartea celui care ştiuse să se folosească—prin interpuşi—de defectele frumoasei regine, adică a lui Ion Brătianu.

După terminarea războiului de întregire naţională, Ion Brătianu ştiuse să manevreze în mod magistrul pentru distrugerea mitului Averescu, dar nu a reuşit să distrugă alt mit care-i luase locul: mitul ţărănist. După transformarea în cioburi a statuiei şi piedestalului statuiei mitului Averescu, masele s'au îndreptat către partidul ţărănesc devenit mai târziu—prin unirea cu naţionalii ardeleni—partidul naţional-ţărănesc. Brătianu, ca şi P. P. Carp altădată, era convins că masele pot fi nesocotite de moment ce avea pe rege şi pe dorobanţ, mai ales că pe primul îl avea mult mai bine în mână decât îl avusese Carp pe regele Carol I, datorită graţiilor regale.

Copil fiind, am putut să văd—în cercul restrâns al satului meu—modul în care Brătianu înţelegea să se folosească de rege şi dorobanţ. Satul meu, unul dintre cele mai mari sate ale judeţului Tecuci, deci care conta în aritmetica electorală a judeţului, era cuprins şi el de febra ţărănistă. In afară de febra generală de care pomenesc mai sus, exista un element în plus: şefi ai partidului în judeţ erau fraţii Ion şi Vasile Beldie—acesta din urmă ginere al lui Stere—, fii ai satului. Secţia de votare era în satul Brăhăşeşti. Şi pe lângă atâtea şi atâtea şicane cunoscute şi arhicunoscute ale metodelor *democratice* dela noi, în acele vremuri liberalii întrebuinţau la Brăhăşeşti una—care dealtfel nu mai poate fi numită şicană—care era pe cât de sigură, pe atât de nepermisă. De comuna Brăhăşeşti ţinea un sat pur ţigănesc, numit Toflea. Ţiganii din Toflea erau bătăuşii electorali ai liberalilor. Cum se ieşea din raza de votare, se dădea într'o uliţă ce cobora la un pârău: Pârăul Boului. Deoparte şi de alta a uliţii, culcaţi pe lângă garduri, stăteau Ţiganii cu câte un ciomag respectabil în mână. Ţăranul votant, după ce-şi lua buletinul, intra în cabină ca să voteze. Dar odată cu el, intra şi un... dorobanţ. Judecătorul şi ofiţerul socoteau că totul e normal iar delegaţii partidelor de opoziţie erau absenţi. De ce erau absenţi e uşor de bănuit. Votantul punea mâna pe ştampilă iar dorobanţul îi spunea: "pe cruce mă neică", "aşa, aşa, e bine" dacă respectivul ţăran întrepta mâna cu ştampila spre semnul liberal sau, "pe cruce mă *crucea mătii de mârlan*, dacă dorobanţul bănuia intenţii rebele. Câte unul mai clonţos—în acea regiune sunt multe sate răzăşeşti—, punea ştampila pe secere—semnul ţărănist—, dar dorobanţul trăgea cu creta o linie pe spate. Când cel cu linia pe spate ieşea din raza de votare, trecea în mod obligatoriu pe uliţa care ducea la Pârăul Boului. Ţiganii işeau din şomaj şi îl duceau în ciomege pe ţăranul clonţos până la pârău. Capete sparte, coaste rupte: spital. Judecătorul şi ofiţerul auzeau ţipetele, dar nu e de presupus că o lege înadins făcută "puterile ofiţerului şi judecătorului încetează dincolo de raza de votare", îi împiedicau să intervină. E mai de presupus că ideia *raţiunii de Stat*, era aceia care-i lăsa impasibili, ideie inoculată reprezentanţilor celor două forţe, armata şi justiţia, cu ajutorul unor plicuri pline de bilete de bancă, avansări, mutări favorabile, etc. Ţipetele celor ciomăgiţi nu impresionau pe ofiţeri şi judecător, dar influenţau pe votanţii care—şi aşteptau rândul şi care puneau ştampila aşa cum le spunea dorobanţul: "pe cruce mă, crucea mătii de mârlan". Astfel, având pe rege şi dorobant de partea sa, Brătianu, ajutat şi de zestrea legală— legală dar nu justă—pe care i-o aduceau cele 40 % din voturi, guverna admirabil, adică fără bătaie de cap. E drept că aceasta nu era o inovaţie, ci o veche moştenire. In teza sa de doctorat la Paris—o teză lipsită de orice valoare dealtfel—, George Tătărăscu combate procedeul cu vehemenţă dar, mai târziu, ajuns şef de guvern, avea să-l folosească întocmai.

Votul obştesc, acordat atât de târziu, din cauza procedeelor întrebuinţate, nu avea să spună nimic celei mai numeroase clase, ţărănimea. Li se dăduse dreptul de vot dar nu şi dreptul de a-l folosi, după cum li se împărţise pământurile, dar nici guvernele liberale de durată ca şi celelalte meteorice ale celorlalte partide, nu veniseră cu nimic în sprijinul legii împroprietăririi. Ţăranii nu aveau unelte, nu aveau hambare, nimic. Copil, am văzut cum se treera grâul cu caii şi se vântura cu lopata. Din lipsă de hambare, erau obligaţi să-şi vândă recolta imediat, la preţuri derizorii. In portofoliul Băncii Naţionale, creditul agricol figura cu ridicola cifră: 4 %. Se creaseră Bănci populare, dar ţăranii au intrat pe mâna speculanţilor şi s'au înglodat în datorii.

Ţăranii aveau pământ dar satele, mai ales cele din Vechiul regat şi Basarabia, aveau tot o înfăţişare de aşezări troglodítice. Casele acoperite cu stuh sau deadreptul cu paie, camerele cu lut pe jos în care dormeau uneori până la 5-6 persoane, copiii prost îmbrăcaţi şi prost hrăniţi, iar ţăranii şi ţărancele umblau cea mai mare parte a anului cu picioarele goale. Drumurile satelor, toamna şi primăvara erau o mare de noroiu. In satul meu, în aceste anotimpuri, ţăranii puneau pe rând o căruţă cu boi care pleca, dela capul satului şi strângea pe toţi copiii în drum pentru a-i duce la şcoală. La prânz rămâneau la şcoală şi, drept mâncare, aveau o bucată de mămăligă prăjită.

Corneliu Codreanu în pas cu muncitorii, la înmormântarea generalului Cantacuzino.

Moartea regelui Ferdinand şi a lui Ionel Brătianu au desarticulat camarila şi în 1928, visul ţărănimii române s'a realizat: le-a venit partidul la putere. Numai că deziluzia a venit şi ea repede: cifra creditului agricol a rămas neschimbată: 4 %. Satele au rămas tot aşezări troglodítice, drumurile la fel, căruţa cu boi continua să pornească dela capul satului pentru a strânge copiii ca să-i ducă la şcoală şi prânzul acestor viitori dorobanţi a rămas tot o bucată de mănăligă prăjită.

Mitul ţărănist avea să se prăbuşească şi el, dar nu din cauza lui Ionel Brătianu care dispăruse în cele veşnice şi probabil în cer învăţa pe îngeri cum se măsluiesc alegerile, ci a putreziciunii interioare; partidul naţional-ţărănesc avea ţărănesc în el doar numele şi iţarii lui Ion Mihalache, plus o bună credinţă indiscutabilă a învăţătorului dela Topoloveni, bună credinţă care s'a dovedit insuficientă pentru a salva mitul.

Deci în absenţa prinţului Carol, lucrurile nu mergeau bine. Cum masele, mai ales cele nemulţumite sunt într'o continuă căutare de mit, acesta a apărut în persoana prinţului absent. Mai ales că fugii amoroase i se dăduse o haină atrăgătoare: prinţul Carol renunţase la tron din cauza neînţelegerilor cu Ionel Brătianu.

Şi aşa se face că *chestia închisă*, a devenit în ziua de 6 Iunie 1930, *chestia deschisă*. Prinţul Carol a aterizat pe un câmp din Ardeal şi nu numai cele două sau trei regimente comandate de conjuraţi, ci Ţara întreagă l-a primit cu braţele deschise. Eram elev în clasa a 7-a a liceului militar din Iaşi şi făceam parte din milioanele de Români care citeau articolele din gazete ce relatau evenimentele, cu lacrimi în ochi. Toţi colegii mei erau la fel. Şi aveam o ciudă teribilă pe excelentul meu profesor de istorie Hudiţă—ajuns mai târziu ministru—, care la sfârşitul lecţiei, văzând frematarea noastră, ne-a spus: "Vă bucuraţi dragii mei, dar să ştiţi că nu e bine".

Seara părăseam dormitorul pe furiş şi mă târam pe brânci dealungul gardurilor, până la zăbrelele din bulevardul Carol. Acolo, în umbră, stăteam ore întregi ca să văd coloanele de manifestanţi, să privesc emoţionat entusiasmul delirant cu care se striga: "Trăiască regele Carol al II-lea".

Şi—cine ar crede?—, în fruntea coloanelor de manifestanţi ieşeni se găseau două figuri cunoscute de mine, ca de toţi ieşenii dealtfel: generalul Constantinov şi... Corneliu Zelea Codreanu. Generalul Constantinov era o figură pitorească a Iaşilor din acele vremuri: înalt, spătos, cu o figură blajină şi—ceiace făcea să fie cunoscut de toţi ieşenii—, un cioc alb ca zăpada.

Deci în Iaşi, manifestaţiile pro Carol au fost conduse de cunoscutul luptător naţionalist Corneliu Codreanu. Care este explicaţia acestei prezenţe? In timpul domniei lui Ferdinand I, partidul liberal dusese vechea lui politică: căpătuirea partizanilor. Corneliu Codreanu începuse mişcarea de trezire a Naţiei şi partidul dela putere —aproape tot timpul liberal—, întrebuinţase toate mijloacele ca să stârpească această mişcare, în dispreţul tuturor legilor, Şi dacă legenda renunţării la tron a prinţului Carol din cauza neînţelegerilor lui cu Ion Brătianu era falsă, existaseră totuşi aceste neînţelegeri. Intre Ion Brătianu şi prinţul Carol au existat ciocniri însă de data aceasta dreptatea era de partea lui Brătianu. Din cauza aceasta, la sosirea în Ţară a prinţului Carol s'a socotit că steaua partidului liberal era apusă, că acest partid nu va mai veni niciodată la putere şi deaceia George Brătianu a dat naştere unei disidenţe ce nu a avut succesul scomptat. Armatura economică a partidului liberal era puternică şi cadrele o ştiau. Era normal deci ca tânărul şef naţionalist—ca şi Iuliu Maniu dealtfel—, să se bucure de revenirea prinţului pribeag, sperând că acesta—din contactul cu Apusul—, va fi învăţat ce înseamnă respectul legilor Ţării.

O declaraţie a noului rege părea să confirme speranţele puse în el: "Din contactul cu Apusul, spunea el în substanţă, am învăţat ce însemnează respectul libertăţilor înscrise în Constituţie. Voi permite toate manifestaţiile, inclusiv în curtea palatului regal, cu condiţia să nu se spargă geamuri".

Este greu de presupus că acestea erau altceva decât declaraţii de circumstanţă, mai ales că pribeagul—doldora de bani—nu putuse cunoaşte structura liberală a Apusului decât superficial. In exil Carol frecventase doar localurile de perdiţie şi în ele se capătă noţiuni de *libertinaj*, cuvânt care e departe de a fi sinonim cu libertate. Este totuşi de presupus că noul rege nu ar fi frizat schizofrenia dacă nu s'ar fi întâmplat ceva ce nu putuseră prevede nici puritanul Iuliu Maniu şi nici ascetul Corneliu Zelea Codreanu. Puţin timp după urcarea pe tron, lui Carol i s'a adus la cunoştinţă că a debarcat în Bucureşi, cu paşaport fals, un personagiu pentru care el realmente renunţase la tron pentru a doua oară—întâia oară renunţase tot pentru o femeie, aceia Româncă, Zizi Lambrino—şi din cauza căreia avea să fie izgonit definitiv în 1940, lăsând în urmă o Ţară hărtănită şi îndoliată. Acest personagiu era *Duduia*. E greu de precizat, cel puţin pentru moment, dacă Duduia a intrat în Ţară cu paşaport fals mânată de un sentiment profund de dragoste pentru un bărbat—condamnibil în situaţia cuplului Carol—Duduia, dar oricum cu largi circumstanţe *atenuante în ceiace o privea pe ea-sau a intrat în executarea dispoziţiilor unei oculte pe care nu e nevoie să o mai numim.*

Intre 1928 şi 1933 *s'au perindat la cârma Ţării diferite guverne de factură naţional—ţărănistă plus unul* Iorga—Argetoianu. S i t u a ţ i a *se înrăutăţise, naţional-ţărăniştii s'au arătat tot atât de afacerişti ca şi liberalii.* O cauză îm plus a acestei stări *proaste* avea s'o constituie criza economică mondială, prăbuşirea Băncilor, dispariţia clienţilor pentru cerealele noastre. Dintr'o politică externă prost înţeleasă, politică de servilism, se refuzase, înainte de criză, un contract avantajos oferit de Germania. Intervenise criza şi puterile care făcuseră presiuni ca să nu încheiem acordul cu Germania, nu ne cumpărau grâul, pe motiv că e murdar, ceiace era o realitate. S'a mers până acolo că în anumite porturi dochierii refuzau să descarce grâul românesc. Acestea erau consecinţele treeratului cu caii şi vânturatului cu lopata, dar şi a politicii externe servile. In România nu se cunoştea sau anumite interese împingeau lumea să se prefacă a nu cunoaşte perceptele de abecedar de politică externă: interesul şi numai interesul—de cele mai multe ori interesul economic—face ţăria unor alianţe sau amiciţii între State şi nu spinarea încovoiată.

Lucrătorii trăiau din salarii de mizerie, din ce în ce mai atraşi de cântecele sirenelor roşii. Revoltele din primii ani postbelici ca şi o alta în 1932 fuseseră înăbuşite cu forţa baionetelor. Este drept că aceste revolte fuseseră instigate de comunişti, că aveau o amprentă politică, dar baioneta se oprise la efecte şi nu coborîse la cauze. Propaganda comunistă nu are nici un efect acolo unde salarul lucrătorului îi permite să ducă o viaţă omenească, Anglia, Germania occidentală, Statele Unite, etc.

Comunismul nu avea nici o priză în masa ţărănească românească, dar dacă ţărănimea era refractară comunismului, aceasta nu se datorea unei stări economice bune ci faptului că pentru ţăranul român comunism însemna deposedarea de pământuri. Ori dragostea sau mai bine zis *foamea de pământ* a ţăranului român avea să fie un dig peste care nu puteau trece apele mâloase ale comunismului. Dar care era situaţia ţărănimii? Intre 1930 şi 1935, chiar în anii bunişori, ţăranul abia—şi putea scoate sumele învestite în lucrul pământului. Anii secetoşi erau un adevărat desastru. Prăbuşite Băncile, care şi ele îl speculaseră îndeajuns, ca să nu întrebuinţăm cuvântul *sângeros*, le luaseră locurile cămătarii. In 1932 pământurile ţăranilor erau grevate de datorii ce le depăşeau valoarea. Situaţia celorlalte categorii de cetăţeni? Funcţionarii trăiau întro mizerie cruntă, lefurile lor fuseseră ciuntite mereu încât un învăţător ajunsese să aibă 1500 de lei lunar. Iar când a ajuns la cârma Ţării un profesor—Iorga—, acesta a făcut mai bine decât toţi: nu le-a mai plătit deloc. Dar nu numai învăţătorii nu erau plătiţi ci toţi funcţionarii, inclusiv ofiţerii. Un colonel din Sighetul Marmaţiei, Alfred Brusescu, un om dintr'o bucată—motiv pentru care nu a ajuns general—, primind o sumă de bani pentru a plăti furnizorii regimentului—în Sighetul Marmaţiei, din întâmplare toţi

(*Urmează pagina* 12.)

CODREANU VAZUT DE STRAINI LA

EVOCAREA CAPITANULUI

de Juan M. de la Aldea

ESTE foarte probabil că exuberanța fertilului ei teritoriu, pe cât de frumos pe atât de râvnit, a fost una din principalele cauze pentru care de atâtea și de atâtea ori s'au înregistrat dealungul secolelor perioade de categorică decadență și de glorioasă reînălțare a poporului român.

Bogăția, bunăstarea fizică ce au drept consecință o iresponsabilă înclinare spre indiferență și petreceri și ceiace este și mai rău, o depreciere a valorilor spirituale, au făcut ca România să parcurgă alternative etape de inconștientă iresponsabilitate și de corupție fără margini. Dar, de fiecare dată în care Istoria sa a înregistrat una dintre aceste epoci de decadență, cu precizie, cu forța imposibil de împiedicat a fenomenelor supranaturale, a apărut figura unui om capabil de a revaloriza puternicile virtuți ale unei rase seculare și a ridica poporul său grație misticei, renunțărilor sau a sacrificiului vieții, ridicându-l din ambianța plină de miasme în care se sbătea.

Exact în aceste caracteristici rasiale — misticism și vitejie — trebuiesc căutate calitățile acelor oameni ce au făcut din Români un popor de asceți și eroi, în acele perioade ce ilustrează cele mai frumoase pagini ale Istoriei sale.

In zilele noastre, în acele momente în care România se prăbusea din cauza unei cinice și rușinoase politici a unei monarhii putrede care axfixia aspirațiile unui tineret stăpânit de cele mai nobile idealuri; când interesele Nației erau confundate cu servilul joc politic al unor partide și cu interesele unui rege înhăitat cu o favorită care purta în sângele ei germenul rasial al inamicilor de totdeauna ai poporului român; când imoralitatea publică și jaful administrativ atinseseră punctul cel mai înalt ce se poate concepe și nobilul popor român ajunsese la limita exasperării, atunci, exact ca și altădată când a apărut legendara figură a acelui Rege al Munților, Avram Iancu-extraordinară figură de nobleță țărănească și legendară vitejie-a apărut în România omul care avea s'o elibereze cu spiritul său dinamic și s'o răscumpere cu propria-i moarte: Corneliu Zelea Codreanu.

Dela prima sa ieșire în arena publică, în tinerele timpuri ale studenției sale, mistica să ardoare se impune unei generații avide de patriotice aspirații. Inflăcărat de aceiași dragoste pe care José Antonio al nostru așa de expresiv o definea când vorbea de Spania, spunând că o iubea pentru că nu-i plăcea, la fel Căpitanul, pentrucă iubea cu ardoare Țara în care se născuse și nu-i plăcea din cauza stării de decadență în care se găsea, preconizează din primul moment un războiu sfânt de regenerare și recucerire, un războiu de eliberare de inamicii interni și unul de frânare a inamicilor externi. Clopotul de alarmă tras de noul conducător al tineretului strânge în jurul său mulțimi de studenți și de țărani. Când categoric și generos afirmă: "Nu are nici o importanță dacă vom muri sau ne vor putrezi oasele în închisoare", nu numai că-i sguduie pe cei ce-l urmau, dar îi și face să se pătrundă de acea spiritualitate care, câțiva ani mai târziu, avea să constituie unul din punctele bazice de doctrină a Mișcării Legionare.

Elocvența, vitejia, dăruirea totală a persoanei sale imensei acțiuni ce începuse, autentica ardoare patriotică, misticismul său, toate acestea explică de ce numărul celor ce-l urmau creștea cu fiecare zi ce trecea și de ce a organizat prima sa mișcare universitară sub patronajul Arhanghelului Mihail.

In acelaș timp a lansat prima să proclamație către poporul român care, în sinteză, nu era altceva decât o arzătoare chemare la probitate și la ordine in viața publică. Dar acea onestitate nu era nici comodă și nici pe gustul multora dintre compatrioții săi și, foarte curând, se țes in jurul acelei incipiente și curate mișcari studențești, cele mai murdare mașinații.

Căpitanul și primii soldați ai Legiunii.

Intr'adevăr, armatele "Arhanghelului Mihail" dispar pentru a se transforma, renăscând din propria cenușă, sub forma schematică a unui partid politic de doctrină naționalistă și în plus, sub înfricoșătorul nume de "Garda de fier".

Stupoarea și nedisimulata teamă a guvernanților în fața vigoarei noului partid le paralizează, la început, reacțiunea. Dar curând influente externe ordonă celor ce doreau să ajungă la putere, să taie din rădăcini incomodul germen naționalist care, ca o virulentă epidemie, contaminează majoritatea poporului român. Ca să concretizăm, cercurile financiare din Paris pun drept condiție pentru acordarea unui împrumut solicitat de guvernul român, dispariția acelui viguros germen, care nu anunța nimic bun pentru interesele lor.

Curând încep persecuțiile, arestările, arbitrarele încarcerări. Ordonate și dirijate de guvern, mijloacele de represiune polițienească ating limite nebănuite. Insă Căpitanul, exact ca gloriosul său predecesor Avram Iancu, nu este un om care să se clatine și nici să se lase învins așa de ușor și la violența celor ce dirijează destinele Țării, răspunde cu abilitate, în cadrul legilor: sub numele de "Totul pentru Țară" își transformă "Garda de fier", creind un nou partid în dispreţul tuturor ilegalităților, dispus să activeze în arena politică conform principiilor constituționale.

La prima conjunctură politică, în alegerile pe care regele Carol le-a convocat într'un ultim efort de a anula divorțul existent între el și poporul său, obține un impresionant număr de voturi.

Insă acea victorie obținută în urma unei lupte legale—conform esențelor atât de trâmbițate ale principiilor democratice—, nu a făcut altceva decât să mărească iritarea celui îmbătat de o exorbitantă ambiție. Acesta, influențat de concubina care îndeplinea funcția de eminență cenușie și de alți "buni consilieri" de aceiași categorie, decide anularea alegerilor și se erijează în șef absolut, sprijinindu-se pe un absurd partid unic—creația sa— gol de orice conținut.

Trădarea Coroanei nu a clintit totuși pe Căpitan. Intransigența să față de lașa manevră, intransigență simțită și interpretată fidel de cei ce-l urmau, a dat naștere celei mai acerbe și rușinoase persecuții cunoscută în vreo țară ce nu face parte din lumea sovietică. Vânătoarea legionarilor se realizează cu încrâncenarea disperării. Inchisorile se populează din nou cu elita tineretului românesc. Simulacrele de procese urmate de asasinate au constituit un sângeros tablou în acele zile nefaste. Cum era logic de așteptat, Căpitanul nu putea fi absent în acel moment de răscumpărare a greșelilor Patriei cu sângele celor mai buni fii ai săi. L-au judecat și l-au condamnat la zece ani de muncă silnică. Insă aceasta nu era suficient, dușmanii săi socoteau că atâta timp cât trăiește Căpitanul, atâta timp cât acel indomptabil conducător vorbește și respiră, duhul său va însufleți poporul și cuvântul său îi va înflăcăra din nou inima. Pentru ei era necesar să-i elimine prezența fizică, fără să-și dea seama—în blestemata lor schizofrenie—că valoarea mistică a acelui om nu era în persoana sa ci în ceiace el reprezenta în ochii poporului și această valoare de natură pur spirituală, trăiește cu mai multă vigoare dincolo de moarte.

Dar aceste considerații nu erau la îndemâna acelor triste personagii. Din sferele cele mai înalte ale conducerii, se hotărăște executarea și se alege călăul—slugă după măsura stăpânului—: ministrul de interne Armad Cnlinescu. Din ordinul său, într'o tragică zi de Noembrie—desconcertantă asemănare, în ceiace privește timpul, cu asasinarea lui José Antonio al nostru—acel om pe care un pseudotribunal îl condamnase pentru un delict politic imaginar la zece ani de muncă silnică, a fost scos în mod oficial din închisoare, strangulat de către gardieni și corpul său a fost ars cu vitriol.

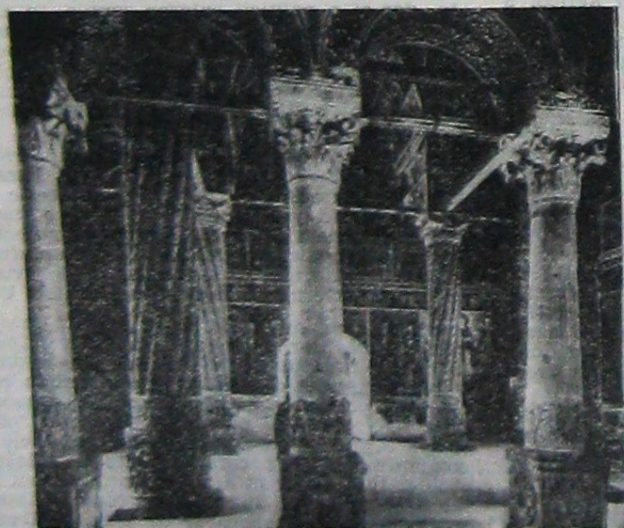
Evocând în aceste rânduri acea singulară figură și acea nefastă zi, repet convingerea mea că Istoria de mâine va recunoaște în Corneliu Codreanu un martir național, în mod voluntar prăbușit în holocaustul unor idealuri ce au constituit esența actualei reînvieri românești, că România—cu toate că astăzi e subjugată—, nu este nici învinsă și nici nu va fi vreodată. In România trăiește încă spiritul Căpitanului și acest spirit de eroic sacrificiu va fi cu siguranță—și nu cauze de ordin extern—, acel care va conduce poporul român la realizarea celor mai frumoase visuri ale sale.

Acest suflu de speranță deasemeni îl datorește poporul român Căpitanului. Este sigur că într'o altă conjunctură istorică, România, în aceste momente nu ar mai însemna nimic în concertul lumii civilizate. Totuși, grație spiritului indestructibil ce i-a insuflat Căpitanul, putem afirma că România, în aparență supusă, are încă o misiune istorică de îndeplinit în slujba acelei civilizații creștine și occidentale pe care cu atâta îndărătnicie a apărat-o dealungul secolelor.

Sunt sigur, Căpitane, că din cel mai îndepărtat luceafăr, de acolo de unde esca- [illegible] horte cu Cămășile tale Verzi, vei veghia asupra noastră și asupra nefericitei tale Patrii.

Am certitudinea că dacă rândurile oamenilor tăi au fost decimate și supraviețuitorii risipiți, aceasta nu a fost o pedeapsă din partea Divinei Providențe, ci o încercare. Golind paharul suferinței se călește în fiecare din ei, neîmblânzitul spirit pe care tu l-ai insuflat și ei vor face ca într'o zi norocoasă tu să contempli din înălțimile cerești gloria pe care ai dorit-o pentru biata ta Românie și pe care ochii tăi nu au avut fericirea s'o vadă.

CORNELIU ZELEA CODREANU: PREZENT!

Mânăstirea Văcărești prin a cărei închisoare au trecut mii de legionari nevinovați.

CODREANU SI TINERETUL

de Vicente Talón

IN anul de la Christos 1958, Corneliu Codreanu nu este o fantasmă care mai turbură doar sufletele câtorva nostalgici. Codreanu nu mai este, chiar dacă s'ar voi aceasta, patrimoniul exclusiv al poporului român.

Astăzi, după 20 de ani dela lașa lui asasinare sub copacii pădurii Tâncăbești, vulturul dela Iași s'a ridicat sus de tot pe cerul Europei și se numără cu miile tinerii din toate țările continentului nostru care îl admiră; care au învățat dela el lecția supremă a dăruirii generoase și a sacrificiului pe altarul intereselor superioare ale ideiei de Dumnezeu și de Patrie.

Numai în cursul unei săptămâni am întâlnit publicate trei ample articole asupra lui Corneliu Codreanu în presa prietenă din Italia. Unul semnat de Nino Capotondi în revista de informație și cultură "L'Architrave"; altul în paginile importantului ziar "Il Secolo d'Italia" și ultimul, scris de Enzio Natta în săptămânalul sicilian "Il Picchio" din Catania. Și aceasta, desigur, nu este o relatare completă. Lipsește—în afară de multe articole care, ca deobiceiu, se publică în fiecare an la 30 Noembrie în peninsula cesarică—enumărarea acelora care au apărut în Spania, Franța, Belgia și până în îndepărtata Suedie unde, de nenumărate ori revista "Vägen Framat" a exaltat Mișcarea Legionară românească și figura Fundatorului său.

Codreanu continuă să trăiască. Este o figură a tineretului; capabilă să miște inimile tinere. A murit în plină floare a vârstei și astfel a trecut în istorie cu tot magnetismul și puterea sa de atracție. Europa este astăzi, în partea sa orientală, o mare roșie și lugubră. Dar această Europă va renaște, va fi din nou ceiace a fost, se va întoarce la forma ei naturală și la libertate. Atunci popoarele sale vor fi conduse de oameni care în noaptea bolșevică sau în tristețea exilului au suferit ororile Sistemului. Oameni cu suflete mari și spirit național. Am văzut deja în Ungaria. Am avut ocazia să vedem în puținele clipe de independență de care s'a bucurat cum lumea a ieșit în stradă și la trecerea drapelelor și soldaților salutau cu brațul ridicat. Și aceasta pentrucă după odiosul pumn strâns nu poate veni o eră dulceagă, de morală îndoelnică, de spirit național sufocat, de patriotism cu surdină.

Corneliu Codreanu care a stat în mijlocul poporului său în anii de persecuție, va sta deasemeni în anii de glorie și fericire. Deasemeni, într'o zi, steagul verde cu gardul de fier va flutura majestos în aerul proaspăt al Daciei și soldații români, născuți după asasinarea lui Corneliu Codreanu, vor fi mândri să prezinte armele în fața lui. Pentrucă nu este necesar să fi auzit pe Codreanu pentru a-l urma. Ceiace el a spus, au fost cuvinte scoase din esențele pure ale Patriei. El avut o singură deviză: România, și acestă deviză nu se pierde cu anii, pentrucă este eternă și actuală.

DOUAZECI DE ANI DUPA MOARTE

IL SECOLO d'Italia — Domenica 30 novembre 1958

A VENTANNI DALL'ASSASSINIO DI CODREANU

Una fede che non si spegne

Oggi i suoi legionari digiunano ed alzano preghiere di propiziazione e in suffragio dei loro martiri

Si compiono oggi venti anni dall'assassinio di Corneliu Codreanu. Una cricca di politicanti stranieri ignari dello spirito del popolo romeno sotto la guida d'un re imbelle concepirono il piano e realizzarono il crimine, che rostituì una delle più nere pagine della storia della nostra stirpe romena.

Il crimine perpetrato il 30 novembre del 1938 è anche il più orribile della storia del nostro secolo. Attraverso l'assassinio di Corneliu Codreanu si sono spalancate verso l'Occidente le porte della invasione del comunismo ateo e si è messa in pericolo anche l'esistenza della civiltà cristiana. Sempre nel corso dei tempi, la Romania fu una barriera contro la quale battevano e si frangevano le ondate dei pagani che minacciavano l'Occidente.

Dopo la prima guerra mondiale, la Romania divenne il bersaglio degli attacchi della peste rossa; ma riuscì ad arginare e ad annullare l'effetto di questi attacchi attraverso l'opera del giovane ed ispirato studente Corneliu Codreanu, che seppe dinamizzare la gioventù romena e darle un orientamento cristiano.

Attraverso una forte decisione e una eroica attitudine, elettrizzò una intera generazione. La sua azione ed [illegible] 1919-1922 [illegible]

Corneliu Codreanu educatore e capitano.

Fragment de articol reprodus dintr'un ziar italian. Autorul e spaniol.

CODREANU «CAPITANUL» de la ROUMANIE

Par KARLO MONIZ FERREIRA, Lisbonne

Il y a trente ans déjà, dans la ville de Jassi, un groupe de jeunes roumains, devant le spectacle de désagrégation que leur offrait la vie en pays, jurèrent devant l'image de l'archange St-Michel, qu'ils sillonneraient les contrées de cette vieille Roumanie pour répandre la doctrine de la résurrection nationale. [illegible]

[illegible]

Fragment de articol reprodus dintr'un ziar belgian (L'Europe réelle). Autorul e portughez.

2

Ricordo di Codreanu

La notte del 30 novembre [illegible] Codreanu era vendicato! [illegible]

ENZO NATTA

Fragment de articol reprodus dintr'un ziar sicilian (Il Picchio). Autorul italian.

STORIA DEL NOSTRO SECOLO

Dall'eroismo alla leggenda: CODREANU

In una breve, cruenta lotta per una Romania rinnovata e legionaria.

[illegible]

Fragment de articol reprodus dintr'un ziar italian (L'Architrave). Autorul italian.

Evrei—, a plătit lefurile ofiţerilor pe 3 luni din cele 6 care nu li se plătiseră. A convocat apoi pe furnizori şi le-a spus: "Domnilor, am primit banii pentru a vă plăti. Dar cum aceşti bani pentru Dvoastră reprezintă posibilitatea de a menţine sau a mări volumul afacerilor Dvoastră iar pentru ofiţerii mei reprezintă însăşi viaţa lor, între afacerile Dvoastră şi viaţa ofiţerilor am ales pe acestea din urmă. Deaceia le-am plătit lor o parte din lefurile restante. Dacă nu vă convine, puteţi reclama. La revedere!".

In acel an 1932, Ţara făcea impresia unei balene eşuată pe nisip: agoniza. Mitul ţărănist, numai după 3 ani de guvernare, era ţăndări. Din acel moment se poate spune că drumul era liber pentru crearea mitului legionar. Evident că pentru crearea unui mit este necesar mai întâi un om cu calităţi excepţionale, un *supraom*, dar orice calităţi ar avea un om, nu poate crea mitul dacă nu există un climat favorabil. Deci două elemente sunt necesare pentru crearea mitului: 1) un om cu calităţi excepţionale, şi 2) climat favorabil. Se întâmplă deseori, din nefericire de cele mai multe ori, să se creeze un mit mai mult graţie climatului decât omului cu calităţi excepţionale. Dar atunci acest mit este un fals mit. El se prăbuşeşte repede şi în urma lui rămâne doar amintirea şi uneori nici atât. Iată de ce miturile de care a fost vorba mai înainte, Averescu, Mihalache şi Carol s'au născut numai graţie climatului şi nu calităţilor excepţionale ale celor oameni. Deaceia, după mine, ele au fost toate false mituri, mit real rămânând—se va vedea mai departe pentru ce—numai mitul legionar.

Acest mit s'a născut graţie calităţilor excepţionale ale şefului Mişcării, Corneliu Zelea Codreanu, dar nu cred că i se pot scădea ceva din meritele lui, dacă afirm fără reticenţă că acest mit a luat naştere şi graţie climatului. Antilegionarii crânceni, acei cari caută toate defectele creatorului mitului legionar, acei cari aruncă cu toate noroaiele în memoria lui însângerată, ar trebui să ştie că dacă s'a născut acest mit, cauza sunt ei, ei cari prin comportarea lor iresponsabilă, au dat naştere climatului. Mă găseam cu unul dintre aceşti detractori ai lui Corneliu Codreanu la cafeneaua "Dôme" din Montparnasse. Este acolo o aglomeraţie teribilă. Agentul de circulaţie are toate necazurile din lume pentru a evita accidentele. Şi-i spuneam respectibului: "Să presupunem că mă duc eu sau altul lângă agentul de circulaţie şi încep să strig: Vrem pâine! Vrem dreptate! Vrem libertate! Ce se va întâmpla? Se vor opri doi-trei gură cască, care amuzaţi îmi vor spune: Vrei pâine? Brutăria e la o sută de metri de aici, a doua stradă la dreapta. Dându-mi acest răspuns, se presupune că la brutărie se găseşte pâine şi banii necesari pentru a o cumpăra în buzunarele a 99,99 % dintre cetăţeni. Dacă cer dreptate, îmi vor spune că judecătoria e pe Boulevard Raspail sau pe rue de l'Observatoire iar în ceiace priveşte libertatea, dacă e unul mai inteligent, îmi va spune: Vrei liberate? Păi o respiri, *mon vieux!* Aceasta înseamnează că nu ne aflăm în faţa unui climat favorabil creării unui mit. Dar dacă nu există pâine la brutărie sau bani în buzunare sau nici una nici alta, când eu voiu striga "Vrem pâine", se vor aduna repede de tot câteva mii de oameni, agentul de circulaţie va fi dat peste cap, maşinile oprite de bastonul alb răsturnate şi incendiate. Adică va exista climatul creării mitului. Deci dacă mitul legionar a fost o nenorocire cum o spui şi cum o afirmi mereu în foaia ta de limbă românească, vina este a voastră, care aţi făcut ca în 1932 să nu existe pâine în România şi, mai ales, să nu existe libertate şi dreptate".

CORNELIU CODREANU

PENTRU a înţelege mitul legionar, trebuie să se cunoască mai întâi personalitatea şefului Mişcării Legionare, Corneliu Zelea Codreanu.

In 1899 s'a născut la Iaşi primul fiu al cunoscutului luptător naţionalist Ion Zelea Codreanu. A fost botezat în casa profesorului A. C. Cuza. Familia Codreanu era originară din Bucovina, unde bunicul şi străbunicul lui Corneliu au fost pădurari.

Ion Zelea Codreanu a fost profesor: profesor de limba germană. Intr'o excelentă carte de amintiri publicată la Iaşi în timpul războilui, carte întitulată "Târgul trăzniţilor", Gheorghe Chiper creionează în prima bucată pe fostul lui profesor de limba germană, pe care elevii îl porecliseră *Moş Zagreb*. Gheorghe Chiper, adept politic al drului Lupu, deci antilegionar, descrie cu duioşie pe profesorul Codreanu. Din toate reiese că era om drept. Gheorghe Chiper fusese coleg cu ultimul fiu al profesorului—Decebal—şi pedepsele cele mai aspre, juste însă, la lua elevul Decebal Codreanu.

Ion Zelea Codreanu a fost în repetate rânduri deputat şi nu unul dintre cei obscuri.

In afară de atmosfera în care a crescut în casă, Corneliu a primit o educaţie militară în liceul dela Mânăstirea Dealu. In liceul militar se face carte ca la toate liceele, dar în plus se dau noţiuni de militărie şi în special se face o educaţie ce are de scop să desvolte disciplina, demnitatea de om, ordinea şi onoarea. Din exemplele ce le-a avut în faţă şi probabil datorită mai mult climatului dela casa părintească din Huşi, Corneliu şi-a creat o personalitate aparte, în care aceste idei căpătate la Dealu s'au înrădăcinat adânc în el, au crescut şi au făcut din el un om care să aibă aceste calităţi, în mai înalt grad decât le aveau cei ce i le-au insuflat. In plus, din aceste noţiuni de calităţile ce se cer unui şef şi a unor exemple printre ofiţerii ce-i erau profesori, în Codreanu s'au inoculat din copilărie calităţile de a comanda, de a fi şef.

La Dealu, Corneliu Codreanu a căpătat o amprentă militară care nu-l va părăsi până la moarte.

In 1916 a plecat după tatăl lui pe front. Neavând decât 17 ani, comandantul regimentului, colonelul Piperescu, a refuzat să-l primească voluntar. Incăpăţânat, Corneliu Codreanu a luat parte la înaintarea şi apoi la retragerea din Ardeal, nepărăsind frontul decât la 20 Septembrie.

Peste un an a intrat la şcoala militară de infanterie. In 1919 era pace. Corneliu era din nou elev de liceu. Un elev însă care făcuse războiul şi şcoala militară şi care era sublocotenent de rezervă. Şi care era îngrozit de cele ce se întâmpla peste Nistru şi de cele ce se întâmpla dincoace de Nistru. Peste Nistru fierbere, dincoace de Nistru fierbere în pătura muncitorească şi dolce farniente în cea conducătoare. Tânărul elev de liceu convocase vreo 20 de colegi pentru a discuta ce trebuieşte făcut dacă vin Ruşii peste noi. S'a hotărît facerea unui depozit de arme şi muniţii, exerciţii militare şi când vor veni Ruşii grupul să se retragă în pădure şi să lupte. Era o acţiune care ar putea fi socotita puerilă, dar nu trebuieşte uitat că tânărul Corneliu avea 20 de ani numai şi că la 20 de ani, altor elevi le circulă prin cap idei mult mai comode.

In toamna anului 1919 Corneliu Codreanu vine la Iaşi şi se înscrie la facultatea de Drept. Atmosfera era apăsătoare. Comunismul, sub masca ideilor "generoase", cucerise şi pe elevi şi pe studenţi. Universitatea ieşană, Heidelbergul României, era înghiţită de şepcile ruseşti venite din Basarabia, şepci ce erau ca un fel de semn de recunoaştere a comuniştilor, iar profesorii declarau că "lumina vine dela Răsărit". Muncitorii, sub povara greutăţilor, desbrăcaţi şi flămânzi, defilau dealungul străzilor Iaşului cu pumnii strânşi de ură şi strigând: Trăiască Rusia comunistă. Iar presa, anumita presă, scria: "Acordându-se dreptul de liberă manifestare partidului socialist, nu se poate susţine că se acordă un privilegiu acestui partid. *Oricare ar fi partidul care ar voi să manifesteze, va trebui să se respecte acest drept*"... (Emil D. Fagure în Adevărul din 28 Decembrie 1919.)

"S'a isprăvit! Prin "Inaltul" decret-lege, pe timpul perioadei electorale se instituie un nou regim mai aspru ca înainte, al stării de asediu şi al cenzurii, opoziţia şi ţara întreagă este scoasă în afară de lege...". "Dacă altă cale nu este deschisă împotriva acestei stări de lucruri, dacă am şti că *incitarea la revoltă* sau contra ordinei aşa zise legale, ar avea un efect, ceeace din nenorocire nu este, *n'am ezita un singur moment să o facem,* căci contra unui *regim dictatorial şi de teroare nu există alt mijloc de luptă*..." "Ne socotim în faţa unei bande înarmate care se pune în afară de legi şi uzează de forţe brutale..." (Adevărul 5 Oct. 1919).

"Un animal are nevoe de proscupări mărginite, însă mintea lui ajunge să le satisfacă. Rareori, foarte rareori, animalul se înşeală. Şi astfel tot inteligenţa lui oricât de mică îl împiedică de a cădea în greşeli grosolane. Nu tot astfel se întâmplă cu Regele. Voesc să vorbesc de Regele creaţiunii. Regele creaţiunii este mult mai inteligent decât un câne, un cal, un măgar. E cert. Dar pe când nici unul din aceste trei animale n'ar călca pe marginea unei prăpăstii, nu s'ar arunca pe valurile apei spre a se îneca ori n'ar face o mişcare vătămătoare, Regele creaţiunii săvârşeşte în fiecare zi greşeli de neiertat" (Dimineaţa, 16 Noembrie 1919).

S'ar părea că este vorba de nişte oameni sinceri cari cer ca legile să fie aplicate, mai ales că cer libertatea de manifestare pentru *oricare ar fi partidul care ar voi să manifesteze*. Dar iată ce se scrie despre manifesările anticomuniste ale lucrătorului Constantin Pancu dela Iaşi: "Naţionaliştii au format o "Gardă a Conştiinţei Naţionale". S'au lansat manifeste. Se ţin întruniri... Au fost chemaţi şi studenţi şovini. Au venit şi preoţi de rigoare... Când pretutindeni, din legiuirile cele mai despotice se şterg deosebirile dintre naţionalităţi, la noi naţionaliştii vor să accentuieze aceste deosebiri... Şi mai ales când conferinţa păcii vrea să ne impună în tratat controlul minorităţilor...

"Când pretutindeni Biserica se desparte de stat rămânând o afacere particulară a fiecăruia, la noi naţionaliştii fac apel la cler pentru propaganda religioasă organizată şi cu caracter de principii"...

"Atunci intervine *preotul*: cu duhul blândeţii, el *îşi implântă mâna în chica poporului pe care-l bate cu fruntea de lespezile Bisericii până când îl ameţeşte*"... "Propovăduim dragostea între oameni. *Şi dăm cu piciorul* în uşa templelor cari adăpostesc ura şi răzbunarea". (M. Sevastos, "Opinia", 10 August 1919.)

După complotul studenţesc din 1923, aceiaşi presă scria: "Nu-i deajuns că au fost arestaţi aceşti terorişti. Ei trebuiesc condamnaţi în aşa fel încât să dea un exemplu. Şi nici atât nu-i deajuns: trebuie arestaţi toţi acei ce vântură asemenea "idei" antisemite, care aduc atâta rău ţării noastre. Această buruiană antisemită trebuie smulsă din rădăcini. Şi trebuie procedat fără cruţare şi fără milă".

Cu un an înainte pe când Max Goldstein punea bomba la Senat şi poliţia aresta pe comunişti, aceiaşi presă scria: "Un stat nu se poate menţine prin violenţă împotriva voinţei populare. Unde este Constituţia? Unde sunt legile? Unde sunt libertăţile garantate de Constituţie? Ce va zice străinătatea în faţa unui stat care ia asemenea măsuri restrictive? Nu se poate menţine un stat prin arestări, închisori, baionete, teroare. Pentrucă statului mulţimea sau indivizii izolaţi vor răspunde prin violenţă. La forţă, cu forţă. La teroare, cu teroare. Şi nu vor fi vinovaţi ei, ci vinovat va fi Statul care i-a provocat".

Aceasta era situaţia. Corneliu Codreanu căuta o ieşire. Se frământa. Şi într'o seară—era pedagog la Şcoala de arte şi meserii, tatăl lui avea 6 copii şi nu-i putea da banii necesari pentru a trăi—află de existenţă gărzii naţionale. Şeful acestei gărzi era un lucrător, Constantin Pancu. Când Ţara se clătina din temelii sub loviturile comuniste, la Iaşi, steagul de luptă contra roşilor îl ridicase un lucrător. Corneliu Codreanu s'a dus la el, l-a cunoscut şi i-a rămas credincios până la desfiinţarea gărzii. Alături de el, Corneliu Codreanu a cunoscut pe lucrători şi nevoile lor. Ţineau şedinţe, redactau o gazetă şi au şi pus bazele unui partid "Socialismul naţional creştin". Lucrul acesta se întâmpla în 1919, când nici Hitler şi nici partidul naţional socialist nu apăruseră. Dar succesul luptei gărzii naţionale nu aveau să-l constituie nici adunările, nici organizarea şi nici scrisul, ci două acţiuni îndrăzneţe.

In Februare 1920 s'a declarat o grevă la Regie. In acel timp se vorbea cu insistenţă de o grevă generală. La Regie deci, s'a declarat greva, s'a arborat steagul roşu şi s'au înlocuit tablourile regelui cu acelea ale lui Lenin, Trotzki şi Racovski. Partizanii lui Codreanu au fost bătuţi şi chiar răniţi. Garda naţională s'a adunat la sediu şi au început discuţiile. Unii propun ca să se trimită telegrame guvernului pentru a se cere intervenţia armatei. O altă părere, plină de curaj, a avut Corneliu Codreanu. El cere ca cei 100 de "gardişti" să meargă la Regie, să dea steagul roşu jos şi să-l înlocuiasca cu tricolorul. Se merge în marş forţat cântându-se "Deşteaptă-te Române". Comuniştii cari îi întâmpină sunt daţi peste cap şi steagul roşu înlocuit. Vine apoi armata care ocupă fabrica, păzeşte steagul dar nu poate pune fabrica în mişcare. Ce era de făcut? Şi ideia vine tot dela Corneliu Codreanu. Se caută şi în trei zile de găsesc 400 de lucrători noi şi începe lucrul. Greva este înfrântă.

După o lună dela victoria dela Regie, începe greva în atelierele Nicolina. Aici erau 4-5000 de lucrători, nu 1000 ca la Regie. Şi în plus aici îşi aveau centrul de activitate şefii comunişti Ghelerter şi Gheller. Şi şi aici se arborează steagul roşu. Se adună garda, coboară spre Piaţa Unirii unde poliţia îi sfătuieşte să renunţe la planul lor de a pătrunde în atelierele Nicolina, şi atunci grupul de "gardişti" se îndreaptă spre gară. Se ia deacolo un tren şi se îndreaptă spre Nicolina unde, prin schimbarea macazului, se pătrunde cu tren cu tot în ateliere. "Gardiştii" coboară şi tânărul Corneliu Codreanu, cu un tricolor în gură, urcă cu greutate până pe acoperiş unde face înlocuirea drapelului de o culoare ce nu înspăimânta anumita presă. Comuniştii barează ieşirea şi strigă să iasă Pancu şi Codreanu. Şi ies trei, Pancu, Codreanu şi încă un lucrător, Mărgărint. Merg cu mâinile în buzunare unde aveau revolverele. Drepţi, hotărîţi. Se face o tăcere de mormânt. Comuniştii se dau la o parte. Să-i fi impresionat curajul celor trei? Tinereţea şi frumuseţea bărbătească a lui Corneliu Codreanu? Forţa herculeană a lui Pancu? Probabil toate la un loc. Rezultatul a fost şi aici o victorie. Tânărul student (anul I), Corneliu Zelea Codreanu devenise cunoscut în vechea cetate de scaun.

La 4, 5 şi 6 Septembrie anul 1920 a avut loc la Cluj primul congres studenţesc după războiu. Prin presiuni se obţinuse ca pe ordinea de zi să figureze acceptarea studenţilor evrei în societăţile studenţeşti. Din vreo 5000 de studenţi, numai vreo sută erau contra acceptării acestui punct—40 de la Iaşi şi 100 dela Cernăuţi—. Lupta era enorm de grea. Şi cei 100, în cap cu Corneliu Codreanu, au pledat cauza lor cu atâta convingere, cu atâta căldură, cu atâta suflet, încât ea a fost acceptată. Corneliu crede că cei 5000 nu au votat favorabil din convingere că teza este justă ci mai mult dintr'o admiraţie faţă de sufletul pus în apărarea cauzei de cei 100 (Pentru Legionari).

In toamna anului 1920 senatul universitar hotărăşte să se deschidă unoversitatea fără tradiţionala slujbă religioasă. Aproape nici o opunere. Dintre toţi profesorii numai 4-5 erau contra. Studenţimea? Masă amorfă. Şi atunci un număr de 8 studenţi au hotărît să se opună. La 6 dimineaţa studenţii Corneliu Codreanu şi Frimu se duc la universitate şi se baricadează. Ceilalţi 6 trebuiau să vină mai târziu. Şi au venit târziu, prea târziu. Au rămas deci numai doi. Corneliu Codreanu a făcut un afiş, scris cu mâna, pe care l-a lipit pe uşa dela intrarea principală: "Aduc la cunoştinta dlor studenţi, precum şi a dlor profesori, că această universitate nu se deschide decât în urma slujbei religioase tradiţionale".

Dela 8 au început să vină studenţii. *Corneliu Codreanu a resistat singur (Frimu era la uşa din spate), până la 9, 30. Profesorului Mueller, care voia să intre cu forţa,* Corneliu Codreanu i-a spus: "Când aţi intrat *profesor* la universitate, aţi jurat pe cruce. Pentruce vă ridicaţi acum contra crucii? Sunteţi un sperjur pentrucă aţi jurat într'un lucru în care n'aţi crezut, iar acum vă călcaţi jurământul". La 9,30 Corneliu Codreanu a fost învins de mulţime. O jumătate de oră l-au bătut cu pumnii şi cu bastoanele. Insfârşit a fost lăsat. Stătea amărît lângă un perete pe sala paşilor pierduţi, când a coborît secretarul universităţii care a anunţat că universitatea se va deschide numai peste două zile, cu *serviciu religios*. "De atunci mi s'a înrădăcinat credinţa care nu mă părăsi, că acel care luptă, chiar singur, pentru Dumnezeu şi neamul său, nu va fi învins niciodată" (Pentru Legionari).

Era normal ca aceste acţiuni să aibă ecou în opinia publică ieşană, această cutie de rezonanţă a inimii Neamului. In fruntea câtorva înfruntă pe comuniştii dela Regie, în fruntea câtorva înfruntă pe cei dela Nicolina şi, însfârşit *singur*, înfruntă o întreagă armată de studenţi ce se dirijau inconştienţi pe drumul pe care inconştienţa generală ne-a adus acolo unde ne găsim azi. Desigur azi universitatea dela Iaşi se deschide fără slujbă religioasă. S'a încercat să se facă acest lucru în 1920. Şi nu s'a reuşit pentrucă s'a opus un om *singur*: Corneliu Zelea Codreanu. *Singur* pe scările universităţii ieşene, un om se opune mulţimii întărâtate. Tabloul acesta, deşi celălalt al urcării cu tricolorul în gură pe acoperişul atelierelor Nicolina are o mai strictă asemănare, îmi aminteşte celebrul tablou care reprezintă pe Napoleon înaintând cu steagul în mână pe podul dela Arcole. Corneliu Zelea Codreanu *singur*, pe scările universităţii ieşene! Din nefericire şi azi, când suntem unde suntem, mai există Români cari refuză să găsească o frumuseţe eroică acestui tablou.

Dar studenţii ieşeni nu erau tot atât de amorfi în faţa altor întâmplări. Când a fost arestat studentul Spiegler —nume de resonanţă suspectă ca şi acela al profesorului Mueller—studenţii ieşeni au voit să facă grevă generală. Greva a eşuat tot graţie micului grup condus de Corneliu Codreanu. Avea omul acesta o spontaneitate în a lua hotărîri simple şi de bun simţ. Grupul Codreanu a ocupat cantina şi nu a permis intrarea la masă decât celor ce mergeau la cursuri. Principiul enunţat era şi el simplu: Cine un munceşte, nu mănâncă.

Şi Codreanu mai dă o luptă victorioasă. Iaşul căpătase aspect străin, din cauza şepcilor ruseşti arborate ostentativ de studenţii comunişti. A avut loc o încăierare, şepcile ruseşti au fost strânse şi arse în Piaţa Unirii. Apoi în fiecare zi, pe stradă, în localuri, etc., începe vânătoarea. Şi şepcile ruseşti au dispărut. Din cauza articolelor necuviincioase la adresa armatei, Bisericii şi regelui, articole apărute în ziarele "Opinia" şi "Lumea", articole de inspiraţie comunistă, grupul Codreanu pătrunde în redacţiile şi tipografiile acestor foi răspânditoare de otravă, în slupba celor ce ne-au cotropit astăzi, şi sparge tiparniţele. "Provocam desordini, fără îndoială, dar acele desordini vor opri marea desordine, ireparabila desordine pe care o pregăteau în ţara aceasta, simbriaşii revoluţiei comuniste" (Pentru Legionari). Dar aceste cuvinte au fost refuzate să fie citite atunci sau dacă au fost citite au fost taxate "bezmetice", iar astă-

(*Urmează pagina* 13.)

zi, când profeţia lui Codreanu s'a îndeplinit, se încearcă să se scoată alţi eroi, alţi luptători anticomunişti, eroii dela 23 August 1944.

In toamna anului 1921 situaţia în universitatea ieşană e schimbată. Vin noi studenţi, elevii ultimei clase din liceele moldoveneşti şi basarabene. In aceste oraşe, cutia de resonanţă ieşană făcuse să se audă de numele lui Corneliu Codreanu şi de lupta lui. Grupul Codreanu se măreşte şi-l alege preşedinte al Societăţii Studenţilor în Drept. Această societate începe să ţină şedinţe publice la care, încet, încet, încep să vină şi studenţii dela celelalte facultăţi. Şi încep să vină şi studenţii basarabeni: studenţii basarabeni creştini. Universitatea ieşană era întoarsă de pe drumul indicat de profesorul Bujor; pentru studenţii ieşeni *lumina nu mai venea dela Răsărit.*

Şi la 20 Mai 1922 s'a desfiinţat Centrul studenţesc din Iaşi şi s'a înfiinţat "Asociaţia Studenţilor Creştini".

In vara anului 1922 studenţii dela Iaşi, ajutaţi de elevi de liceu, a dus lupta contra teatrelor care începuseră să joace piese în idiş. Şi au biruit.

UNA din calităţile lui Corneliu Codreanu era tenacitatea. Mai avuseseră loc mişcări studenţeşti la Iaşi, graţie profesorului Cuza, existau demult Asociaţiile studenţeşti ale căror posturi de conducere erau râvnite dar aceasta—de cele mai multe *ori*—pentrucă aceste posturi de conducere erau o excelentă trambulină politică. Calitatea care se cerea pentru a urca pe trambulină, era oratoria. Ori Corneliu Codreanu nu era orator, ci din contra, o fire care ura vorbăria. Care sunt cauzele pentru care Corneliu Codreanu nu era orator ci, din contra, tăcut? Românul e născut orator în aceişi măsură în care e născut poet. Orator prost de cele mai multe ori, dar orator. Este probabil că înclinarea spre tăcere o moştenise dela mama lui care era nemţoaică, dar cred că ea cobora şi pe linia paternă. Bunicul şi străbunicul lui fuseseră pădurari. Ori pădurarul tace nu are cu cine vorbi în afară de flori, copaci şi pâraie. Tot dela aceşti pădurari care erau nevoiţi să lupte cu fiarele pădurii a moştenit Corneliu Codreanu şi curajul. El se băga acolo unde era pericolul mai mare. In afară de cele două greve, despre care am vorbit mai sus, Codreanu a arătat că e plin de curaj şi cu ocazia manifestaţiei dela Iaşi în urma trecerii în parlament prin surpriză a modificării articolului 7 din Constituţie. El şi-a ales sectorul cel mai greu: Târgul Cucului-Podul Roşu. Şi în atâtea şi atâtea alte ocazii.

Românul e foc de paie. Gintă latină. Se aprinde uşor şi se stinge şi mai uşor. Câte şcoli, câte spitale nu au fost începute şi câte din ele au rămas să le bată vânturile şi ploile, ridicate numai până la jumătate!

Românului nu-i place munca. E fericit când poate trage chiulul. Iar munca manuală e dispreţuită. E deajuns ca un Românaş să facă o clasă gimnazială pentru ca să capete un dispreţ definitiv pentru munca manuală. Corneliu Codreanu voia să inoculeze Neamului său aceste două calităţi: tenacitatea şi respectul muncii manuale. Deaceia el începe taberele de muncă. Prima a fost iniţiată pentru clădirea unui Cămin cultural. Autorităţile nu mai permiteau studenţilor să se adune la universitate şi nu aveau unde să se întâlnească. Le trebuia o casă. Au început deci facerea de cărămizi la Ungheni. Nu era treabă uşoară. Locul care li s'a dat la Ungheni pentru a face cărămizi era un loc unde târgul îşi depozitase gunoaiele de 50 de ani. Studenţii, înainte de a ajunge să frământe lutul pentru cărămizi, au avut de făcut o treabă mult mai grea: ridicarea şi îndepărtarea gunoaielor, strat gros de doi metri. Pe urmă a început zidirea. Locul pe care trebuia clădit căminul la Râpa Galbenă, loc cedat de inginerul Bejan, era—ca şi cel dela Ungheni — un loc destinat depozitării gunoaielor. Mai mult de 2000 de căruţe de gunoi rânced aua trebuit ridicate şi transportate, până când s'a ajuns la pământ sănătos. Şcolile sau spitalele clădite de lucrători plătiţi şi nu de prefecţii sau primarii care le iniţiau, rămâneau la jumătatea zidurilor; căminul început de Corneliu Codreanu la Râpa Galbenă, a fost ridicat în întregime. Şi aceasta graţie tenacităţii lui Corneliu Codreanu. Evident este foarte lăudabil faptul că primarul X sau prefectul Y au iniţiat, început şi terminat şcoala profesională de fete din târgul Z. Şi e evident că unii au depus suflet pentru aceasta, alergând pe şantier să supraveghieze lucrările, să alerge la ministere pentru a obţine fonduri, dar mult mai lăudabil e, cred eu, să faci un cămin fără nici un fond alocat şi să munceşti şi tu cu pieptul şi spinarea goală în soare; tu student şi, mai ales, să convingi şi pe alţi studenţi să lase la o parte preocupările frivole şi să vină să muncească alături de tine; şi entusiasmat de fapta studenţilor să alerge şi lucrătorul, gratuit, în timpul liber, să lucreze alături de "domnii studenţi"; şi să iniţiezi astfel apropierea dintre lucrătorul manual şi intelectual; apropiere care face ca astăzi lucrătorul român să fie refractar comunismului; aceasta şi nu socialismul lui Titel Petrescu, cum scriu anumite foi din exil.

Focul aprins de Corneliu Codreanu nu a fost de paie. După căminul dela Râpa Galbenă s'a lucrat la Carmen Sylva şi apoi la Casa Verde din Capitală. Aceasta afară de alte tabere de muncă interzise cu paturile puştilor ca digul dela Vişani şi afară de atâtea şi atâtea tabere de muncă făcute în diferite părţi ale Ţării. Şi în satul meu a fost o asemenea tabără făcută de Ion Crânganu —cel care a dat numele "Garda de fier"—cu scopul de a se face cărămizi pentru Biserica ce se ridica în sat.

Şi dacă ar fi fost numai greutatea lucrului? Dacă ar fi fost de înfruntat numai mirosurile iuţi ale gunoaielor dela Ungheni şi Râpa Galbenă, dacă ar fi fost numai soarele care scorojea pieptul şi spinarea şi nu şi râncile de bou sau rângile de fier ale prefectului de poliţie Manciu?

Dar nimic nu l-a oprit din drum pe Corneliu Codreanu. El nu se descuraja. Dispărut aparent pericolul comunist, a fost destul ca Zelea Codreanu să lipsească doi ani din Ţară şi A. C. Cuza să arate că e tot aşa de rău conducător de partid politic—ca şi Iorga dealtfel, acesta şi rău primministru—pe cât este de bun teoretician, distrugând organizaţia L. A. N. C. realizată tot graţie lui Corneliu Codreanu, pentruca entusiaştii de altădată să dispară ca prin farmec. Şi Corneliu Codreanu o ia dela capăt. In 1927 înfiiinţează o nouă organizaţie "Legiunea Arhanghelul Mihail". Rămăseseră numai 5 din zecile de mii care-i aclamaseră după achitarea în procesul complotului studenţesc sau care-l aclamaseră după achitarea în procesul Manciu. Şi dacă ar fi rămas singur, ar fi pornit singur.

CORNELIU CODREANU

O altă calitate a fost—cum am mai spus odată mai sus—, spontaneitatea cu care lua unele hotărîri de o simplitate desarmantă.

După doi ani de organizare tăcută în cuiburi, în 1929 hotărăşte să ia contactul cu masele; se ţin deci întruniri publice. Locul ales pentru prima întrunire a fost târgul Bereşti din judeţul Covurlui. Intrunirea era hotărîtă pentru 15 Decembrie şi în seara de 14 a debarcat în Bereşti. Dar în dimineaţa de 15 este întâmpinat de procuror şi de maiorul de jandarmi care-i comunică că nu are voie să ţină întrunirea. Doi cunoscători ai legilor, maiorul de jandarmi—ofiţerii de jandarmi erau obligaţi să fie licenţiaţi în drept—şi procurorul, veneau să comită o ilegalitate. Corneliu Codreanu, ca orice Român, după toate legile Ţării, avea dreptul să ţină o întrunire dacă găsea de cuviinţă. Procurorul venea să calce legea pe care era obligat s'o apere. Şi Corneliu Codreanu se opune. Aminteşte celor doi ce spun legile şi le comunică că va ţine întrunirea cu orice preţ. Şi cei doi acceptă cu condiţia să nu se provoace desordini. Şi la întrunire sunt prezenţi numai o sută de săteni. Forţele jandarmereşti opriseră lumea să vin la întrunire. Şi ce face Corneliu Codreanu? "Eu voiam să ţin o singură întrunire, spune el, Dvoastră mă obligaţi să ţin mai multe. Le voiu ţine". Celor o sută de ascultători din Bereşti li s'a vorbit 5 minute: câte un minut doi legionari din regiune şi 3 minute Corneliu Codreanu. Şi apoi a plecat să ţină întruniri în satele în care jandarmii opriseră pe săteni să vină la Bereşti. I s'a adus un cal. Corneliu Codreanu mergea călare iar după el veneau pe jos vreo 4-5 şefi legionari covurluieni. In primul sat a venit să-i asculte toată lumea. După aceia au plecat către alt sat. Cum se înserase, lumea îi aştepta cu lumânările aprinse. A doua zi au plecat mai departe dar pricăjitului grup i s'au adăogat vreo trei călăreţi din sat care au cerut să-i însoţească. Din alt sat li s'au mai adăogat vreo patru călăreţi. Şi apoi numărul celor ce mergeau pe cai a atins cifra 20.

"Dacă dispare păstorul, turma se împrăştie" (N. Iorga).

Când Corneliu Codreanu s'a văzua în fruntea a 20 de călăreţi, s'a gândit să facă o uniformă. Dar cum nici bani şi nici timp nu avea pentru aceasta şi totuşi voia ca să fie în uniformă, a găsit o soluţie simplă: toţi călăreţii şi-au pus pene de curcan la căciuli. Şi au început să cânte. Joi s'au întors la Bereşti. Era zi de târg. Pe creasta de deasupra târgului au apărut 50 de călăreţi cu pene de curcan la căciuli, ce mergeau cântând. Au intrat aşa în Bereşti şi au mers în curtea săteanului în care trebuia să se ţină întrunirea prima dată. Şi s'a ţinut acum; prezenţi peste 3000 de oameni.

Peste o lună, Corneliu Codreanu trece în Basarabia, la Cahul. Cu 30 de călăreţi cu pene la căciuli şi în plus, cu cruci albe cusute pe piept. Coloana intră în oraş cântând "Scoală, scoală, măi Române".

Povestea se repetă. Ii primeşte colonelul Cornea, care-i pune lui Corneliu Codreanu revolverul în piept.

—Stai că te împuşc.

—Domnule colonel, de ce să mă împuşti, îi răspunde Corneliu Codreanu, căci nu am făcut nici un rău? Am şi eu revolver, dar nu am venit să mă bat cu nimeni şi mai cu seamă cu armata română.

Parlamentările au fost de prisos. Au fost împunşi caii cu baionetele, călăreţii împrăştiaţi. Şi şeful legionarilor a fost nevoit să retreacă Prutul, sub privirile batjocoritoare ale populaţiei. Cât de iritante sunt aceste priviri batjocoritoare am avut ocazia s'o constat mai târziu la Bălţi, când aceiaşi populaţie juca hora în faţa prefecturii, de bucurie că a căzut guvernul Goga-Cuza.

Dar Corneliu Codreanu a plecat la Bucureşti la subsecretarul de Stat dela Interne—ministru era Vaida-Voevod—, i-a relatat cele întâmplate şi i-a cerut ca legea să se respecte. Dela minister a ieşit cu o aprobare scrisă pentru a ţine întrunirea la Cahul. Şi s'a ţinut o săptămână mai târziu. Baza de plecare a fost fixată tot în Covurlui, la Oancea. Prevăzător, Corneliu Codreanu a trimis de cu seară 30 de legionari ca să ocupe podul de pontoane de peste Prut. Şeful Legiunii "Arhanghelul Mihail" cunoştea moravurile sau mai bine zis năravurile "politice" dela noi şi s'ar fi putut ca jandarmii sau soldaţii colonelului Cornea să strice podul în timpul nopţii. In dimineaţa zilei de întrunire a mai trimis 50 de legionari pentru a face poliţia întrunirii. Şi la ora 10, legionarii s'au încolonat şi au pornit. In linia I-a erau 100 de călăreţi cu pene de curcani la căciuli şi cu cruci albe pe piept. In linia II-a veneau pedeştrii, tot vreo sută, în coloană de marş, iar în linia a III-a veneau vreo 80 de căruţe, în fiecare căruţă câte 5-6 oameni. Când au ajuns la marginea oraşului, au fost primiţi de o mare de capete, într'o tăcere de biserică. Convoiul a trecut prin mijlocul mulţimii din care o parte plângea.

Nu numai comuniştii—Lucreţiu Pătrăşcanu în cartea sa "Sous trois dictatures"—, dar şi majoritatea politicienilor "democraţi", au acuzat pe Corneliu Codreanu de demagogie. Demagogie pentrucă au mers călări şi şi-au pus pene de curcan la căciuli! Dar partidele "democratice", când ţineau întruniri în Bucureşti, aduceau partizanii cu biletul de tren plătit, mâncarea plătită, ba la plecare le mai dădeau şi câte un pol. Când erau în opoziţie, trenul era desigur plătit din buzunarele şefilor politici, dar atunci când întrunirea era făcută de guvernamentali, trenul era plătit din banii Ţării. Nu cred că este atât de greu de stabilit unde e demagogia.

Pe lângă atâtea calomnii—legionarii vânduţi Nemţilor, legionarii falsificatori de bani, etc.—, li s'a mai aruncat în spinare şi demagogia. Că în anumite propagande electorale s'ar fi întrebuinţat sloganul "omul şi pogonul". (Vezi anexa No. 1.) Dacă calomniatorii şi-ar fi aruncat ochii în broşura "cărticica şefului de cuib", o broşură de organizare interioară, ar fi găsit acolo ce citeau membrii cuiburilor, intelectuali, *lucrători şi ţărani*. Legionarilor nu li se promiteau nici posturi, nici bogăţii, nici onoruri. Dacă li se primitea totuşi ceva, era dreptatea. Şi pentru a se ajunge la dreptate, trebuiau să treacă prin trei încercări: *muntele suferinţii, pădurea cu fiare sălbatice şi mlaştina desnădejdii*. La capătul lor îi aştepta: "*munca* cea dulce, *munca* binecuvântată pentru înălţarea din temelie a României celei noui".

Dacă aceastea este "demagogie", şi dacă ea era atât de recomandabilă, de ce n'o întrebuinţau şi celelalte partide: liberalii, ţărăniştii; de ce n'o întreabuinţau şi dnii Madgearu şi dnii Iorga, mai ales acesta din urmă care toată viaţa a voit să ajungă ministru—"Dela Tisa pân'la Nistru, Ce Român n'a fost ministru?—Iorga! ("Strofe cu pelin de Mai, Contra Iorga Niculai" de Păstorel Teodoreanu), şi când în sfârşit a ajuns, Ţara a avut să cunoască cea mai desastroasă guvernare?

Pentrucă celelalte partide, toţi politicienii români, absolut toţi, promiteau în perioada electorală marea cu sarea. Voiau cetăţenii dela Brăhăşeşti, cale ferată dela Berheci la Podu Turcului, politicienii o promiteau, căci nu-i costa nimic. Bineînţeles că acea cale ferată nu s'a făcut nici azi. Cereau ţăranii ieftinirea gazului, a sării, a chibriturilor, a coaselor, a plugurilor, a stambei şi citului—*la aceste câteva nimicuri se reduceau cererile ţăranului român, un ţăran cu un standard de viaţă la înălţimea poate a Ghanei şi a Guineei.*

Corneliu Codreanu le promitea pentru ziua victoriei, *muncă*. In 1951 mă găseam la München şi dl Nicola, administratorul ziarului "Patria", îmi povestea că tocmai se încheiase o campanie electorală în Germania şi că în această campanie, toate partidele promiseseră posibilitatea de lucru pentru toată lumea, deci *muncă*.

—"Dacă vreun partid ar fi promis acelaş lucru în România, nu ar fi avut nici un deputat", mi-a spus dl Nicola. Şi totuşi a existat un "demagog" în România, care a promis, ca şi în Germania, posibilitatea de muncă pentru alegători. Acest "demagog" se numeşte Corneliu Codreanu.

INTR'UN articol publicat în "Curentul", în Ţară, dl Pamfil Şeicaru se întreba nedumerit care era secretul acestui teribil ascendent pe care-l avea Corneliu Codreanu asupra legionarilor săi. "Nici unul dintre şefii politici, spunea dl Şeicaru, nu va găsi nici un partizan care să se ducă la moarte, din ordinul său, şi Corneliu Codreanu are mii."

Mulţi au căutat să găsească o explicaţie, să-i zicem "rasputinică". După ei, seful Legiunii era nici mai mult nici mai puţin decât un vulgar hipnotizator. Un punct de plecare în susţinerea tezei lor au crezut că-l găsesc în articolele unor legionari sau simpatizanţi legionari (Dragos Protopopescu, Crevedia, etc.) care scriau destul de des despre ochii albaştri ai lui Corneliu Codreanu.

Da, fără îndoială, Corneliu Codreanu, ca toţi şefii revoluţionari, avea o putere de fascinaţie, dar ar fi ridicol să i se spună hipnoză acestei fascinaţii, tot aşa de ridicol ca în cazul când ar fi botezată hipnoză puterea de fascinaţie pe care o exercitau Avram Iancu sau Tudor Vladimirescu asupra celor ce i-au urmat.

Dar cred că termenul potrivit ce s'ar putea da acestei fascinaţii, este atracţie. Corneliu Codreanu, în cartea sa "Pentru Legionari" vorbeşte de această putere de atracţie pe care o are orice om sau aproape orice om. Unii o au mai mare, alţii mai mică. Am putea s'o numim *arie de atracţie*. Dealtfel pe această arie de atracţie şi-a stabilit Corneliu Codreanu organizarea Legiunii. El nu numea şefi. Şefii ieşeau singuri la suprafaţă, după aria de atracţie. Aria de atracţie a unui legionar se întindea asupra unui grup, a altuia asupra unei comune, asupra unui judeţ sau asupra unei regiuni. Şi atunci aceştia erau şefi de grup, de comună, de judeţ sau de regiune. Când numea un şef de judeţ de exemplu, Corneliu Codreanu nu făcea decât să confirme o realitate existentă.

L-am cunoscut pe Corneliu Codreanu în toamna anului 1927, adică la câteva luni după înfiinţarea Legiunii "Arhanghelul Mihail". Eram în clasa a 5-a a liceului militar. Citeam revista "Pământul Strămoşesc" pe care o cumpăram dela chioşcuri. Şi m'am gândit atunci să scriu şi eu ceva, spre a se publica la revistă. Tatăl meu îmi povestise o întâmplare din prizonierat. In războiul nostru de întregire, Evreii din România—probabil pentru a întări teza că în timp de războiu ei iau partea duşmanului

(*Urmează pagina* 14.)

Corneliu Codreanu

țării în care trăiesc—au fost de partea Germaniei. In 1916 i-au primit cu flori pe Germani la București, exact cum i-au primit pe Bolșevici în 1944. Au dezertat cu duiumul la Nemți și, după aceia, din cauza asemănării între limba lor și cea germană erau tălmaci, șefi de lagăr, etc. In lagărele germane, viața era un iad. Mureau prizonierii cu miile. Prizonierii trăiau în bărăci de lemn, fără foc. Dimineața, în momentul când se suna deșteptarea, șeful lagărului intra în baracă, cu un ciomag în mână și începea să-i lovească pe cei ce nu erau sculați. Și această întârziere în executarea programului, nu era datorită lenei ci stării de slăbiciune în care erau prizonierii.

Alături de tatăl meu dormea un alt soldat, dintr'o comună vecină. Intr'o seară, acesta s'a plâns că nu se simte bine. Și a doua zi, când a intrat șeful lagărului și a văzut că vecinul de pat al tatălui meu nu e sculat, a început să-l lovească cu ciomagul. Și "leneșul" tot nu se scula, ceiace făcea ca furia șeful lagărului să crească și să se materializeze în ciomege mai dese și mai apăsate. Și "leneșul" tot nu mișca. Ingrozit, tatăl meu s'a interpus între "agresor" și cel lovit, primind el două ciomege. Când a pus însă mâna pe vecinul lui de pat, a constatat că e rece. "Leneșul" murise în timpul nopții și dela început, șeful lagărului ciomăgise un cadavru.

Povestirea mă impresionase și am scris-o cum m'am priceput mai bine, după care am trimis-o la redacție, punând ca expeditor și semnatar, pe tatăl meu. Peste două săptămâni m'am dus cu un coleg la căminul dela Râpa Galbenă, deoarece nu găsisem revista la chioșcuri. Am intrat acolo, am dat bună ziua și am cerut revista. Erau mai mulți. Revista mi-a dat-o unul dintre cei prezenți—mai târziu l-am cunoscut, era Ion Bordeianu—și atunci un altul s'a apropiat și a întrebat:

—Din ce parte a Țării sunteți, domnilor elevi?

—Eu sunt din Valea Rea, județul Tecuci, a răspuns colegul meu.

—Din județul Tecuci? Nu cunoașteți atunci pe dl elev Beldie?

Eu nu voiam să spun că eu sunt, dar colegul s'a grăbit s'o facă el.

Atunci cel ce începuse conversația mi-a întins mâna, în timp ce Bordeianu, îmi spunea: Dumnealui e dl Corneliu Codreanu. M'am înroșit până în vârful urechilor și-mi era ciudă că nu-l recunoscusem, deoarece îi văzusem de atâtea ori figura în ziare.

Mi-a spus că a primit bucata mea, că i-a plăcut și m'a îndemnat să mai scriu și, când voiu mai vrea, să trec să-i mai văd.

Toată povestea mi-a explicat-o mai târziu studentul Velicu, din Ireasca, cătun al comunii noastre. Corneliu Codreanu știa de unde este Velicu. Primind bucata mea cu numele și comuna expeditorului, l-a întreabt pe Velicu dacă îl cunoaște. Și Velicu îi spusese că-l cunoaște pe tata, dar că, după părerea lui, bucata am scris-o eu.

Și apoi în fiecare Duminică, îmi petreceam timpul la Cămin. I-am cunoscut pe toți, pe Totu, pe Banea, pe Tașcă, etc. Era acolo la căminul dela Râpa Galbenă, o atmosferă extrem de familiară. Unii jucau șah, unii scriau, alții desenau iar alții își cârpeau rufele și hainele. Fiind intern, eu nu puteam să merg la cămin decât Duminica. Pe Corneliu Codreanu îl vedeam aproape de fiecare dată când mă duceam. Vorbea cu mine, întrebându-mă de note, de obiectele către care simt mai multă atracție, etc. Niciodată nu mi-a spus să devin legionar. Avea o voce extrem de blândă. Nu am descoperit nici o privire metalică, nici o privire care îngheață, nici o clipă nu am avut impresia că ar fi... hipnotizator. E probabil că avea și momente de furie, când nu vorbea cu blândeță, când ochii îi aruncau scântei, dar eu nu am avut ocazia să-l văd în această situație.

Intr'o zi am asistat la următoarea scenă: un pictor, probabil legionar, îi adusese mai multe desene. Nu știu ce voia să facă Corneliu Codreanu cu ele, dar aveau o temă comună: războiul nostru de întregire. Toate reprezentau scene de războiu. Corneliu Codreanu se uita cu atenție la fiecare și eu priveam peste umărul lui. Dintre toate desenele, cel care m'a impresionat pe mine, era unul ce reprezenta o stâncă pietroasă. Pe ea era un arbust firav, în vârf era o cască soldățească și, sub greutatea ei, arbustul se îndoise. Sub arbust erau desigur oasele unui erou.

Corneliu Codreanu le-a luat încăodată dela capăt și când a reajuns la desenul care-mi plăcuse mie, s'a mai uitat odată lung la el și apoi a spus: Acesta este.

Pe urmă când m'am mai dus într'o Duminică la cămin, l-am găsit zăvorit. O scrisoare dela Ion Bordeianau, dela Ungheni, îmi lămurea misterul: căminul fusese închis de autorități.

Pe Corneliu Codreanu l-am mai văzut odată—a fost ultima—într'o zi de Iunie a anului 1930. Tocmai în ziua aceia îmi terminasem bacaleureatul. Mă îndreptam spre liceu pe bulevardul Carol când l-am văzut în fața Fundației Ferdinand. M'am dus repede la el și l-am salutat. M'a primit cu o expresie certă de bucurie. I-am spus că am luat bacalaureatul.

—Și acum ce ai de gând să faci?, m'a întrebat el. La ce armă te duci?

I-am răspuns că nu vreau să mă mai fac ofițer ci să mă înscriu la universitate, pentru a deveni legionar.

—Nu, să nu faci una ca asta. Du-te la militărie. Țara are și acolo nevoie de oameni.

Și deatunci nu l-am mai văzut. Am ieșit ofițer și am colindat prin multe garnizoane nenorocite ale Țării românești. Nu am devenit legionar pentrucă nu a voit aceasta Corneliu Codreanu. Când a fost asasinat, am plâns. Și am mai făcut și altele, dar toate sunt nimicuri ce nu merită să fie povestite.

Se vede însă clar că Mișcarea Legionară nu alerga cu arcanul după partizani.

Explicația ascendentului lui Corneliu Codreanu? Exemplul de fiecare clipă, în fiecare din acțiunile sale. Promitea dreptate. Dar nu era singurul care făcea această promisiune. In orice întrunire electorală, oricare politician promitea dreptate. Și Corneliu Codreanu era crezut, iar ceilalți nu. Dacă și Corneliu Codreanu, după strălucitul succes, de exemplu în alegerea parțială dela Neamț, ar fi fost sărbătorit la "Capșa" sau la "Cina", și-ar fi pierdut și el creditul. Dacă și-ar fi cumpărat și el o mașină de 6 cilindri, dacă ar fi primit milioane dela o legație sau alta, s'ar fi terminat și cu el, cum s'a terminat cu ceilalți.

Dar Corneliu Codreanu, pentru a rămâne exemplu fără pată, ducea o viață spartanică. In 1937, fiind naș, în comuna Galbeni, județul Tecuci, al legionarului Ion Crânganu, Corneliu Codreanu a venit în bocanci. Demagogie, au spus dușmanii. Dar legionarii și miile de țărani veniți din toată regiunea pentru a-l vedea, erau convinși că bocancii din picioarele lui Corneliu Codreanu nu erau demagogici. Peste 6 luni, județul Tecuci avea să dea un deputat legionar.

Codreanu, chiar atunci când banii din cotizații au început să afluiască, nu și-a cumpărat nici joben și nici cămăși de mătasă. Banii veniți mergeau toți în acțiunea de regenerare care o ducea.

Corneliu Codreanu n'a intrat 14 *ani într'o berărie sau cinema.* Evident că nu e o greșală ca un om politic să intre într'o berărie sau cinema. Dar Corneliu Codreanu predica munca, sobrietatea, sărăcia. Și nu poți spune lumii să bea apă și tu să bei șampanie la "Cina", să mănânce mămăligă și tu să mănânci cozonac. Corneliu Codreanu a spus legionarilor să trăiască în sărăcie și el a murit sărac. Exemplul, deci! Exemplul spartanic. Aici trebuiește căutată explicația faptului că nu mii ci zeci

Corneliu Codreanu, la deshumare.

de mii, sute de mii de Români erau gata să meargă la moarte, la ordinul lui Corneliu Codreanu.

IN timpurile îndepărtate se spunea: Capul ce se pleacă, sabia nu-l taie, în cele mai noi dictonul acesta fusese înlocuit cu altul: Românul e cuminte. Intr'adevăr, "cumințenia" poporului român poate fi considerată celebră. In timpul boierilor aceștia loveau pe țărani peste gură și fiindcă țăranii erau "cuminți", își ștergeau sângele cu măneca surtucului și-și înghițeau obida.

In timpul domniei regelui Carol I li se fura în mod regulat votul și țăranii nu protestau. E drept că nu-i inreresa prea mult furtul votului. Pe ei îi interesa pământul ori nici unul dintre cele două partide ce se perindau la cârmă, nu le promitea pământ, pentru ca să le trezească interesul. S'au revoltat de câteva ori, culminând cu 1907, dar s'a tras cu tunul în ei. Și iar s'au liniștit țăranii, iar au devenit "cuminți". Ii fura agentul sanitar, perceptorul, primarul, notarul, etc., îi bătea jandarmul care era un fel de stăpân al satului și țăranii români rămâneau mereu "cuminți".

După ce-au fost împroprietăriți, situația nu li s'a schimbat. Guvernanții nu au avut timpul să se gândească la crearea unei industrii alimentare care să ridice standardul se viață al țăranului, ci au creat o industrie parazitară pentru îmbogățirea "noilor boieri". Și diferența de preț o plăteau tot țăranii. E drept că ei nu protestau că li se fura votul, că din urne ieșeau totdeuna alții decât cei pe care-i votau ei, dar este clar că după războiul de întregire s'au înregistrat curente de opinie care se dirijau către cele două false mituri: Averescu și Ion Mihalache. Speranțele țăranilor s'au dirijat către cei doi, iar ale lucrătorilor spre barba lui Marx. Dar dacă lucrătorii s'ar revoltat, țăranii nu au făcut-o. Și nu au făcut-o pentrucă de secole li se făcuse educația "cuminteniei", ceiace făcuse să se înrădăcineze o mentalitate de slugi: se crease un popor de slugi. Orice adus de vânturi venea și făcea legea în România.

Și a venit Corneliu Codreanu. El voia să se dea poporului român o altă educație: o educație de stăpân.

Corneliu Codreanu se trăgea din pădurari, din oameni care trăiseră în codri și care nu cunoscuseră umilința, nu cunoscuseră "cumințenia". De mic copil intrase în liceul militar dela Dealu și acolo i se inoculase noțiunea "demnitații de om". Această noțiune voia s'o inoculeze el poporului român: poporul român să-și cunoască drepturile și datoriile, să cunoască legile și să nu mai permită ca acestea să fie călcate întotdeauna în defavoarea lui.

Dl Pamfil Șeicaru, în "Carpații", ne-a arătat cum doi socialiști—Ficșinescu și Banghereanu—au fost arestați, purtați pe jos din post în post, pentru marea crimă de a fi voit să învețe pe țărani... Constituția. Deci în România legile erau făcute ca să fie făcute, ca să fie călcate, dar în nici într'un caz să fie cunoscute.

Guvernanții au terminat repede cu socialiștii Ficșinescu și Banghereanu și iar lucrurile au "intrat în ordine". Țaranii au rămas mai departe necunoscători ai Constituției. Dar nu acelaș lucru s'a întâmplat cu Corneliu Codreanu. El a cerut sus și tare să se respecte legile *Țării*. In "Cărtica șefului de cuib" a arătat care sunt drepturile și datoriile cetățeanului. A arătat când, cum și pentru ce motive un cetățean poate fi arestat, percheziționat, etc., a arătat că legile îi permit să se întrunească, să voteze pe cine voia, că nu trebuiește să i se fure votul, că jandarmul e pus să respecte legile și nu să le calce. Și fiindcă refuzau "să între în ordine", guvernanții au mers din călcare de lege în călcare de lege până când i-a scos pe legionari din lege.

In 1924 studenții naționaliști au hotărît să-și clădească un cămin deoarece guvernanții nu le mai permiteau să se întrunească la universitate. Au început deci să facă cărămizi le Ungheni, iar pentru a avea hrana zilnică, au făcut și o grădină de zarzavat la Iași. Dar guvernul numise la Iași un prefect de poliție—Manciu-care—și luase însărcinare de a lichida pe naționaliști, nu în cadrul legii, ci contra ei. Până atunci polițiștii îl provocaseră mereu pe Corneliu Codreanu și pe toți cei ce nu erau "cuminți". Pe el îl atacaseră cu bastoanele de cauciuc pe stradă, îl loviseră și-l insultaseră, după cum loviseră și pe alți studenți, pentrucă erau în mod real sau numai bănuiți de a fi codreniști. Astfel pe niște studente le apucaseră polițiștii de păr și le târîseră prin noroiu, iar pe frații Alexandru și Polydor Tutoveanu i-au arestat, le-au pus cătușele și i-au dus la poliție pentrucă avuseseră o altercație cu... comunistul notoriu Constantinescu-Iași.

Intr'o dimineață, înainte de a începe lucrul la grădină, studenții s'au văzut înconjurați de jandarmi și poliție, sub conducerea lui Manciu. Codreanu a fost legat cu mânile la spate cu brâul lui, ceilalți cu frânghii sau lanțuri și apoi, între jandarmi cu baioneta la armă, au fost duși dealungul străzilor până la poliție, spre satisfacția unei părți a populației ieșene care, dealtfel, drept mulțumire, i-au făcut vajnicului prefect cadou un automobil.

La poliție au început schingiurile. Arestații erau legați cu lanțuri de picioare, li se băga între picioare o armă, erau ridicați pe umerii unor polițiști și apoi începea bătaia la tălpi cu râncile de bou și rângile de fier. Când țipau prea tare, torturații erau coborîți cu gura într'un lighean cu apă.

Cu Corneliu Codreanu s'a procedat la fel. L-au trântit jos, l-au descultat de ghete și l-au legat picioarele cu lanțuri. Dar tocmai când trebuia să urmeze a doua parte a operației, s'au auzit glasuri pe sală. Veneau profesorii Cuza și Șumuleanu, însoțiți de procuror și medicul legist. Știindu-se protejat sus de tot, Manciu nu s'a intimidat, ci a început să strige ca un scos din minți ca cei sosiți să iasă afară. Bineînțeles că procurosul l-a readus la realitate. S'au eliberat certificate medicale și arestații au fost puși în libertate, mai puțin Corneliu Codranu care a mai fost menținut arestat câteva zile, pentru a i se face un proces de complot.

In urma operațiilor polițiste ale prefectului Manciu a murit un student—Manoliu—iar băiatului unui maior i s'a spart timpanul. S'au făcut reclamații, s'au înaintat memorii, a scris o parte a presei și însfârșit a fost trimis în anchetă un inspector dela București: Văraru. Dar nu s'a întâmplat nimic. Adică ceva s'a întâmplat: prefectul de poliție Manciu a fost decorat iar câțiva polițiști au fost avansați.

Legalitatea era în vacanță. Nu mai exista legea. Și trebuiește făcută remarca că aceste grozăvii nu se întâmplau în cine știe ce sat pierdut în munți, între dealuri sau pe Bărăgan, ci în fosta capitală a Moldovei. Legea o făcea prefectul de poliție Manciu: aresta, bătea, schingiuia și aceasta pentrucă se știa protejat de ministrul Mârzescu. Nu se sinchisea de nimeni. Iar în ziua fatală, nu s'a sinchisit nici de judecător. După cum nu se sinchisea nici de presă. Căci iată ce scriau ziarele după arestarea dela grădina de zarzavat:

"Poliția din Iași"
Studenții au fost bătuți de
Insuși Prefectul Poliției.

"Ni-l închipuiam pe dl Manciu, Prefectul Poliției din Iași, ca pe unul din cei mai străluciți polițiști ai veacului trecut, ilustrat prin violență și brutalitate.

Dl prefect Manciu, deși polițist din 1924 și într'un oraș de cărturari ca Iașii, și-a inaugurat sistemul de anacronice violente polițienești, anul trecut la congresul profesorilor universitari. Dsa a fost în stare să țină în loc un congres de dascăli universitari fiindcă așa îi dictau impulsiile polițiste.

Degeaba s'a protestat apoi, căci dl prefect al politiei Iași își avea temeiuri sprijinitoare politice, împotriva jignirii aduse celei mai alese categorii de intelectuali.

Și de atunci Dl Manciu și-a continuat cu osârdie procedeele polițienești, pe care le-a ilustrat mai ales zilele trecute, când a bătut cu sete, a lovit cu stăruință, a însângerat cu răutate pe studenți și a ordonat apoi subalternilor Dsale să-l imiteze cu aceiași râvnă de brutalitate.

Orice ar fi făcut studenții dela Iași, dacă ar fi fost asasini chiar, nu trebuia să fie bătuți.

Intâiu, să se fi făcut anchetă, să se fi sesizat Parchetul, să fi fost arestați, legați în fiare, dar nu snopiți în bătaie.

Dl prefect Manciu e desigur obligat în însărcinările sale să aplice și anume ordonanțe în ce privește protecția animalelor". Credeam chiar că le aplică.

Prin urmare Dsa păzește să nu fie bătuți caii, să nu fie torturați porcii.

(*Urmează pagina* 15.)

Şi totuşi dl Manciu, care va fi făcut ca student, studii de Drept Penal şi va fi citit ceva din literatura penală, pe care poate că îi va fi recomandat-o chiar distinsul penalist, dl Iulian Teodorescu, care propovăduieşte spulberarea sancţiunilor brutale şi din puşcării, a bătut personal pe studenţi, i-a umplut de sânge.

Dar dacă studenţii bătuţi nu vor fi vinovaţi de nici una din *absurdităţile* (sublinierea e a noastră), ce li se aruncă în spate? Atunci? Bătaia se întoarce?

E desigur nevoie de o anchetă judecătorească.

Dar mai e nevoie de o sancţiune care să puie pe Dl Manciu în imposibilitate de a-şi mai fortifica muşchii pe capetele studenţilor."

ss. B. Cecropide

("Universul", 9 Iunie 1924.)

Am subliniat cuvântul "absurdităţi". Cuvântul a fost cel real. Pentrucă cei arestaţi au fost puşi în liberate. nu li s'a făcut nici un proces, iar procesul de "complot" intentat lui Corneliu Codreanu nu s'a putut judeca, deoarece şi el era o *absurditate*.

Un avertisment zadarnic

"Justiţia e chemată să-şi spună cuvântul, îi declară pe toţi "studenţii arestaţi" nevinovaţi şi dispune să fie puşi imediat în libertate.

Studentul Zelea Codreanu e menţinut totuşi arestat, trimis judecăţii de către poliţaiul Manciu care e şi avocat, pentru *complot*.

Cele mai elementare manuale de drept şi cel mai bun simţ ne spun că în căsătorie, duel sau complot nu poate figura o singură persoană.

Pentru a da o calificare ca cea de mai sus cel dela care emană trebue să se găsească într'o particulară stare de ebrietate, care să-i permită viziunea cel puţin dublă.

Prin urmare cu *el* nu putem vorbi.

E loc însă *în numele întregei suflări româneşti ultragiată*, din care scoatem, bucuroşi şi fără pagubă pentru nimeni, pe timizii ei reprezentanţi din parlament şi presă, să întrebăm guvernul, dacă socoate util să lase sancţiunea (inevitabilă) în sarcina celor lezaţi şi dacă nu găseşte oportun s'o previe.

Intăriţi de cuvântul hotărîtor al justiţiei nu ezităm a taxa "complotul dela Iaşi" ca o ticăloasă înscenare."

Al. O. Teodoreanu.

(Ţara Noastră" No. 24 din 15 Iunie 1924.)

Sublinierile din acest articol nu-mi mai aparţin. Ele sunt ale autorului. Din presa de atunci, nu am reprodus articole de A. C. Cuza, Şumuleanu, Găvănescul sau alt "huligan", ci articolele—după cum se vede—ale perfecţilor democraţi B. Cecropide şi Păstorel Teodoreanu.

Dar, cum spuneam mai sus, Manciu, sprijinit de Mârzescu, nu se sinchisea nici de justiţie, necum de presă.

In ziua de 25 Oct. 1924 avea loc la judecătoria a II-a de ocol Iaşi procesul unui student schingiuit de Manciu (Comarzan) în care era avocat Corneliu Codreanu. Şi Manciu a venit la judecătorie însoţit de 20 de polițişti (!). In faţa judecătorului deci, nu mai vorbim de avocaţi şi public, Manciu se năpusteşte cu poliţiştii lui asupra avocatului Corneliu Codreanu.

Orice resistenţă omenească are o limită. "Cuminţenia" este una şi demnitatea este alta. Corneliu Codreanu nu era ţăranul care să-şi şteargă sângele de pe gură cu mâneca surtucului. A scos pistolul şi a tras în primii care se repeziseră la el. Manciu a murit.

Procesul după două strămutări, este judecat la Turnu Severin. Şi juraţii—în unanimitate—, l-au declarat pe Corneliu Codreanu nevinovat.

A fost Corneliu Codreanu un violent, un răsvrătit, un om care nu voia să se supună legilor? Din contra. El a cerut totdeauna respectarea legilor. Cei care le călcau erau tocmai acei care aveau obligaţia să le apere. Dar dacă nu a fost un răsvrătit contra legilor, e clar că nu a fost nici ţăranul "cuminte". Când toate limitele erau depăşite, când ultima fărâmă de resistenţă omenească cobora mai jos de punctul zero, se apăra: cu toate mijloacele. El nu era Român "cuminte", el nu avea suflet de slugă. Şi aceiaşi educaţie pe care o avea el, a dat-o şi legionarilor lui. Ii sfătuia, le dădea ordine severe să nu provoace, să rămână în cadrul legilor, dar le cerea *să fie demni*.

Nu ştiu ce au de spus antilegionarii la toate acestea. Fără îndoială un guvern este reprezentantul Statului, contra căruia cetăţeanul nu are dreptul să se ridice. Dar ce trebuie să facă cetăţeanul când nu mai există legi, când nu-l mai apără nimeni contra răufăcătorilor ce-l atacă şi, mai ales, ce trebuie să facă când aceşti răufăcători sunt tocmai reprezentanţii Statului? Legile prevăd clar legitima apărare contra celor ce atacă. Oare nu joacă legitima apărare şi când răufăcătorii sunt agenţii Statului? Când un cetăţean este trezit din somn de hoţi, are dreptul să tragă? Dar când în locul hoţului vine jandarmul(te ştii nevinovat, ştii că te va aresta, te va schingiui şi poate te va omorî, pentrucă te-a mai arestat o dată pe nedrept şi cu toate că ai bătut la toate porţile cerând drepatea nu ţi s'a dat) ce trebuie să faci?

Sa presupunem că în România de astăzi vine poliţia comunistă la uşa unui cetăţean. Cetăţeanul ştie ce înseamnează vizita poliţiei comuniste. Şi cetăţeanul trage. Desigur judecătorii comunişti în vor condamna dar oare se va găsi un Român din exil care să declare oă Românul care a tras în poliţia comunista e vinovat? Şi dacă i se va spune că e vinovat conforma articolului X şau y din legiuirile de azi, nu i se va răspunde că aceste legi sunt scelerate? Şi că în contra legilor scelerate-ale unui Stat cetăţeanul are dreptul să se apere? Cu toate mijloacele?

A declara vinovat pe Românul care s'a ridicat, nu contra injustiţiei legilor în România de ieri, ci în contra nesocotirilor lor, însemnează a justifica ceiace fac comuniştii în România de astăzi. Şi această poziţie este, cred eu, foare periculoasă.

Corneliu Codreanu a făcut Românilor o educaţie alta decât aceia a Românului "cuminte", a Românului alugă, educaţie rămasă înrădăcinată în urma epocii fanariote şi ale altora dinaintea fanarioţilor. Românul a fost învăţat că are dreptul să se revolte atunci când nu sunt respectate legile. Şi din cauza acasta, regimul comunist din România are de luptat cu această nouă educaţie: educaţie de stăpân şi nu de slugă. Mult mai puţină bătaie de cap ar avea bezbojnicii dela Bucureşti dacă în România de astăzi ar mai fi în cinste dictonul "Românul e cuminte".

Corneliu Codreanu

DUPĂ cum se vede, Corneliu Codreanu reprezenta o speranţă pentru mulţi Români, începând încă din 1920-1921. Şi totuşi eu am fixat ca dată a naşterii mitului legionar, anul 1932. Cauza? Până în jurul anului 1932 s'ar putea spune că punctul principal al doctrinei codreniste era cel cuzist, adică antisemitismul. Ori cum în Ardeal Muntenia şi mai ales Oltenia Evreii erau puţin numeroşi, populaţia acestor părţi ale Ţării era impermeabilă codrenismului. Din 1932 antisemitismul trece pe un plan secundar, alte probleme trecând pe planul I. Şi din acet an se poate apune că legionarismul a prins rădăcini în toată Ţara românească.

In timpul cât a fost ministru de interne Vaida Voevod, acesta a avut cu legionarii o comportare mai omeneoasă şi mai... legală. Dar presiunile au fost atât de mari atât cele interne cât şi cele externe-încât Vaida a fost nevoit să se retragă şi în locul lui a venit Ion Mihalache care lăsase să se întrevadă că nu se va sfii să întrebuinţeze faţă de legionari mâna forte. Ion Mihalache care suferise ilegalităţile camarilei, nu se oădea în lături să facă uz de ele.

Şi Ion Mihalache a fost primul care a desfiinţat Garda de fier. Aceasta în Ianuarie 1931. Dar în alegerile din Iunie 1931—guvern Iorga—Argetoianu-Mişcarea Legionară se prezintă în alegeri sub denumirea "Gruparea Corneliu Zelea Codreanu". Neavând bani, pun liste în numai 17 judeţe. Şi nu obţin nici un loc de deputat. Dar imediat se ivesc două locuri libere şi au loc alegeri parţiale: la Neamt şi Tutova. Şi cu toate ilegalităţile, în ambele judeţe, cei cari reuşesc sunt legionarii.

In Martie 1932 este dizolvată şi Gruparea Corneliu Codreanu. De ce? Subversivă deşi *toţi* legionarii arestaţi şi judecaţi de justiţia Ţării fuseseră achitaţi. (Vezi anexa No. 2.) La fiecare disolvare, la fiecare arestare, la fiecare percheziţie, erau ridicate arhivele, hârtiile, însemnările, tot, tot şi nu s'a găsit niciodată nimic subversiv.

Căzând guvernul Iorga, se constitutie unul naţional-ţărănist, condus de Vaida-Voevod. Au loc alegeri şi în ele legionarii—sub altă denumire decât cele scoase din lege până atunci—obţin 5 deputaţi deşi tot lipsa de bani nu le permisese să pună liste în mai mult de 36 de judeţe.

Dar presiunile devin din ce în ce mai puternice. In interior presa *Duduia*—regina noastră, cum îi spunea o anumită populaţie—, în exterior coreligionarii săi. Aceştia obţin împăcarea dintre regele dement şi partidul liberal. In toamna anului 1933, I. G. Duca, şeful partidului liberal declară ziarelor pariziene că el şi partidul său vor extermina Garda de fier.

Şi s'a format guvernul I. G. Duca. Campania electorală a fost un infern. Trucul declararii contaminate a comunelor, barajele jandarmereşti şi poliţieneşti, arestările, schingiuirile, tot arsenalul electoral cunoscut al "democraţiei "româneşti, este depăşit. Se trage. Jandarmii, poliţiştii, trag. Un student—Virgil Teodorescu—e ucis pentrucă... lipea afişe. Şi se procedează la o nouă disolvare. (Vezi anexa No. 3.) Fată de asemenea batjocorire a legilor Ţării, ce era de făcut? Trebuia oare Românul să-şi şteargă din nou sângele de pe gură cu mâneca surtucului? Trei legionari disperaţi şi exasperaţi formează o echipă care ucide pe primul ministru I. G. Duca, pe peronul gării Sinaia. Ilegalitate? Dar dacă un Român ucide astăzi la Bucureşti pe peronul gării Sinaia pe Gheorghiu-Dej, este o ilegalitate?

S'a afirmat şi se va mai afirma că I. G. Duca a fost un om cinstit, etc. Posibil. Dar nu trebuie să se uite că I. G. Duca a călcat legile Ţării pentrucă aşa doreau anumite cercuri străine. I. G. Duca transformase România într o colonie încă din 1933.

Procesul are loc în Aprilie 1934. Sunt condamnaţi cei trei membri ai Gărzii de fier dar Garda de fier, ca organizaţie politică, este absolvită. Odată lln plus justiţia Ţării declară, implicit, că *Garda de fier era o organizaţie politică legală*. De data acesta, *completul de judecată era format din* 5 *generali*. Spun unii că justitia Ţarii nu-şi făcea datoria (!), că era un desacord între puterea judecătorească şi cea executivă. Dar cine poate afirma—fără teama de a cobori discuţia sub extrema limită-că atunci când se crează un desacord între puterea executivă şi cea judecătoarească, dreptatea este de partea puterii executive?

Era normal ca după această achitare, partidul liberal care desfiinţase Garda de fier şi care se angajase a fond în acest proces, să tragă concluzia şi să se retragă. Dar n'a fost aşa şi s'a format un nou guvern liberal condus de George Tărărăscu.

Urmează o perioadă relativ mai calmă şi mai... legală. Face impresia că noul preşedinte al consiliului de miniştri, George Tărărăscu, reculează. Cauza? După mine a fost o chestiune de tactică. Constatându-se că cu cât s'au călcat legile cu atât numărul legionarilor a crescut şi că justiţia Ţării, deci puterea judecătorească, refuză să devină o unealtă oarbă a celei executive, s'a încercat o nouă metodă. O metodă mai blândă, cu speranţa că în acest fel mitul legionar se va prăbuşi ca şi cele precedente, graţie erorilor conducătorilor.

Şi din 1934 până în 1937, în această perioadă când propaganda s'a putut face cu mai multă libertate, când a apărut o presă legionară sau prolegionară, Garda de fier creşte, creşte mereu. Cea mai mare victorie a lui Corneliu Codreanu a fost, fără îndoială, cucerirea maselor muncitoreşti. "Dreptatea şi păinea ta, spunea el lucrătorilor, trebuie să le cauţi numai la umbra tricolorului românesc, tricolor sub care au murit strămoşii tăi".

Corneliu Codreanu a întors pe lucrătorul român cu faţa către Patrie. (Vezi anexa No. 5.)

In Decemvrie 1937 au loc ultimele alegeri. Pentru a împiedica cu mai mult succes furturile şi ilegalităţile, Corneliu Codreanu încheie un pact electoral cu Iuliu Maniu şi George Brătianu. (Vezi anexa No. 4.) Ideia a pornit dela Corneliu Codreanu. S'a obţinut astfel victoria. Este un neadevăr afirmaţia că alegerile din 1937 au fost libere—ca ofiţer la secţia de votare Rezina am văzut cât au fost de libere—dar nu s'a mai putut fura ca altădată şi guvernul Tătărăscu a căzut. Legionarii au obţinut 16 % din voturi şi 64 de deputaţi, în multe judeţe considerate citadele liberale sau naţional-tărăniste, legionarii au trecut în cap. A fost o stupoare teribilă în cercurile ilegale. (Vezi anexele 6, 7.) Pentru *afacerişti* pericolul era mare iar Carol şi *Duduia* trebuiau să-şi facă bagajele. Dar pentru Hohenzollerni tronul României. Ţară formată din oameni "cuminţi", era prea dulce a se hotărî aşa de uşor facerea bagajelor. Şi atunci Carol recurge la ultimul mijloc: lovitura de Stat.

Dar nu era suficient. *Corneliu Codreanu trebuia ucis.* Lui Armand Călinescu îi trebuiau unelte, nume sonore care să-i acopere mişelia. Prima unealtă a fost Nicolae Iorga. Marele istoric Nicolae Iorga era ulcerat. Ulcerat că Corneliu Codreanu ajunsese idolul mulţimilor şi el nu era, ulcerat că C. C. Giurescu era şi el un mare istoric şi "îndrăznise" să-i combată unele teorii, că A. C. Cuza, după separaţia politică, adică atunci când N. Iorga *nu a mai fost antisemit*, a păstrat dragostea studenţilor, ulcerat că un Român a reuşit să-şi facă o mare gazetă şi el, marele istoric, a rămas toată viaţa la o gazetă confidenţială, că X sau Y scriu piese de teatru bune la care publicul participa şi se ilustra prin absenţă la piesele lui N. Iorga, ulcerat că A sau B scriu cărţi pe care lumea le citeşte şi pe ale lui nu le citeşte. Iorga a fost toată viaţa un ulcerat. Alegerile din 1937 au fost culmea. "Omul politic", cel care nu plătise lefurile funcţionarilor, era trimis la cărţile lui de istorie. Şi Iorga nu ierta pe nimeni şi nimic. Şi a coborît. A coborît până la ultima treaptă. Marele istoric Iorga a îmbrăcat livreaua lui Carol II. A devenit consilier regal: în uniformă. N. Iorga, care nu a protestat niciodată contra grozăviilor comise de toate guvernele, contra arestărilor, percheziţiilor, schingiuirilor, asasinatelor comise de guverne, depune plângere contra lui Corneliu Codreanu pentrucă acesta îi trimisese o scrisoare necuviincioasă. (Vezi anexa No. 8.) Şi aceasta cu toate că în parlamentul român un deputat înjurase pe altul de mamă, cu toate că în presa românească se scriseseră articole violente, ultra violente. Niciodată nu se formalizase şi s'a formalizat de data aceasta. Primise o scrisoare necuviincioasă şi cum el era consilier regal, fapta era ultraj. I s'a făcut un proces şi pentru prima dată Corneliu Codreanu a fost condamnat: la 6 luni de închisoare. Estropiatul Armand Călinescu avea nevoie de o unealtă. Şi această unealtă a fost etern ulceratul Nicolae Iorga.

Şi Corneliu Codreanu nu a mai ieşit din închisoare. I s'a montat un nou proces în care judecătorii dădeau sentinţele *din ordin. Procesul acesta a fost o ruşine a Ţării româneşti*. Să citească desbaterile orice om care se pricepe cât de cât în Drept şi nu va putea zice altfel. Dar n'a protestat nimeni. In Ţară nu se mai putea protesta, toţi şefii legionari erau în lagăre sau fugiţi, iar străinătatea aproba cu căldură "democraţia" românească.

Nu se ştie încă dacă N. Iorga, atunci când a intentat procesul, a ştiut că Armand Călinescu pusese la cale uciderea lui Corneliu Codreanu. Dar fie că a ştiut fie că nu, cu voie sau fără voie, cel care a împletit primele fire la frânghia cu care a fost strangulat Corneliu Codreanu, se numeşte Nicolae Iorga.

Condamnat la 10 ani muncă silnică, în ziua de 30 Noembrie 1937—se împlinesc anul acesta 20 de ani—, Corneliu Codreanu, cu încă 13 *condamnaţi legionari este* scos din închisoare *pentru a fi transportaţi la Bucureşti*. Au fost urcaţi în camioane. *Legionarii, având fiecare la* spate un jandarm, trebuiau să privească numai înainte. Jandarmii aveau fiecare un ştreang în mână. In pădurea Tâncăbeşti camioanele s'au oprit şi un maior a dat semnalul. Jandarmii au aruncat ştreangurile de gâturile deţinuţilor şi au început să strângă; ochii au început să iasă din orbite, oasele să trozneascâ. Corneliu Codreanu a murit. Strangulat ca Petru Cercel.

După aceia cadavrele au fost date jos, li s'au tras gloanţe în spate, au fost din nou urcate în camioane şi apoi direcţia Bucureşti. Se face o groapă mare, firma Karmitz furnizează bidoanele necesare de vitriol, şi fără să se mai scoată fiarele cu care erau legate, cadavrele sunt aruncate în groapă. Peste cadavre se toarnă vitriol, se pun bidoanele golite alături şi apoi se toarnă ciment.

Aşa au fost găsite cele 14 *cadavre în toamna anului* 1940!

CORNELIU Zelea Codreanu a făcut o revuluţie. Dintre toate revoluţiile anterioare, cea cu care se aseamănă mai mult, este aceia a lui Tudor Vladimirescu.

Ca şi a lui Tudor, revoluţia lui Corneliu Codreanu a fost o revoluţie *morală*. Corneliu Codreanu s'a ridicat contra ticăloşiei, contra hoţiei, contra trădării, contra mişeliei, contra "cuminţeniei". Ca şi Tudor Vladimirescu, Corneliu Codreanu a apărut în Istoria României sau prea devreme sau prea târziu pentru a obţine o victorie personală, pentru a se bucura el de roadele victoriei, dar ca şi predecesorul său a apărut exact în momentul necesar pentru a-şi salva Neamul. Şi tot ca şi Tudor Vladimirescu, Corneliu Codreanu rămâne în Istorie. Căci în Istorie locurile nu se distribuie, ci se cuceresc. Locurile distribuite se spulberă ca fumul. Cine mai vorbeşte azi de Manciu, de Armand Călinescu, de regele Carol II sau de patriarhul Miron Cristea? De Corneliu Codreanu? In cruciada anticomunistă, pe linia I-a, la Nalcic, la Odesa, la Stalingrad, s'au cântat cântece legionare. Azi în munţi, în fabrici, pe ogoare, se fredonează sau se cântă cântece legionare. Carol II a fost înfrânt de osemintele lui Corneliu Codreanu, Gheorghiu-Dej va fi înfrânt de umbra lui Corneliu Codreanu.

Românul de astăzi nu mai este "cuminte". "Românul de maine nu va mai fi "cuminte". Nu va mai admite ca legile să fie nescocotite, iar contra celor scelerate se va ridica. Cum se ridică astăzi. Va lupta contra lor cum luptă astăzi.

Sunt fiu de ţăran: răzeş. E drept că răzeşii sunt clonţoşi, dar boierii de altădată loveau peste gură şi pe răzeşi. E sigur că şi unul din străbunicii mei a fost lovit şi a trebuit—ca toţi ceilalţi—să-şi şteargă sângele cu mâneca surtucului.

Deaceia am tremurat de bucurie când în toamna anului 1939 Corneliu Codreanu a fost răzbunat. Se arăta

(*Urmează pagina* 16.)

Corneliu Codreanu

clar că urmașii lui Corneliu Codreanu au învățat că, cu orice risc, Românul nou răzbună o nedreptate strigătoare la cer și ștersul sângelui cu mâneca surtucului este o noțiune ce aparține trecutului.

Românul nu mai este și nici nu va mai fi cuminte!

ANEXE

1

CIRCULARA No. 127

Este cunoscută de toată lumea campania de minciuni, de uneltiri, de calomnii de care a fost însoțită mișcarea legionară dela începutul ei și până astăzi.

Când armele teroarei, ale închisorilor, ale provocărilor, ale proceselor, ale loviturilor brutale au încetat de a mai funcționa, au început să funcționeze armele calomniei și minciunii.

Așa a fost soarta mișcării noastre: să le înfrunte pe amândouă și să crească mai puternică și mai mândră, în ciuda dușmanilor din ce în ce mai disperați.

Nu sunt obișnuit să răspund acestor calomnii cu intenția de a lămuri opinia publică, deoarece cine la această oră mai crede în calomniile aruncate asupra mișcării legionare, acela nu mai merită nici un fel de lămurire.

Nu răspund, ci fixez aici pe calomniator sau cuibul său.

Domnul care a afirmat că noi am făcut propagandă în județul Dolj, mergând prin sate și promițând oamenilor averile altora, sub lozinca: "Omul și pogonul" se numește Nolică Tărărăscu, fratele fostului prim ministru. Cu această familie mai avem noi și alte chestiuni de lămurit. Pe domnul amintit mai sus mișcarea noastră îl somează să facă dovada afirmațiilor calomnioase.

In ce mă privește eu voiu face în orice oră dovada cercurilor în care s'a lansat calomnia.

Pentru încheiere, o lămurire: Mișcarea Legionară nu va lua pogoanele oamenilor, mai multe sau mai puține, adunate cu trudă, gospodărie și economie.

Va lua însă pogoanele și averile acumulate în mod necinstit, prin defraudarea banului public.

O altă calomnie lansată de cercurile minciunii și uneltirii: Mișcarea Legionară vrea să nimicească bătrânii, luându-le pensiile.

O alta, aruncată de un înalt personagiu al cărui nume, dacă e nevoie, îl pot trece într'o circulară viitoare și toate dovezile necesare: "Legionarii sunt comuniști".

Vă întreb pe toți:

Cât timp mai sunteți dispuși să credeti că prin asemenea mijloace necorecte veți putea învinge Mișcarea Legionară?

Corneliu Zelea Codreanu

2

MANDATUL DE ARESTARE No. 194

... ...

"Având în vedere actele de procedură penală dresate contra lui Corneliu Zelea Codreanu, avocat din Iași, în etate de 31 de ani, prevenit că a comis faptul că a *încercat a întreprinde o acțiune împotriva formei de guvernământ* statornicită prin Constituție și a încercat a face agitațiuni din care *putea rezulta un pericol pentru siguranța publică* prin organizarea unei asociațiuni "Legiunea Arhanghelul Mihail" "Garda de Fier", *având ca scop intronarea unui regim dictatorial,* ce urma să fie impus la un moment voit de ei, prin mijloace violente, în care sens partizanii erau pregătiți și îndemnați prin instrucție quasi-militară, ordine, directive și cuvântări, precum și prin publicațiuni, afișe, embleme, discursuri în întrunirile organizate sau întruirile publice.

Având în vedere că acest fapt e prevăzut art. 11, aliniatul II, din legea pentru reprimarea unor nou infracțiuni în contra liniștei publice, cu închisoare dela 6 luni, până la 5 ani și cu amendă dela 10.000, la 100.000 lei și cu interdicțiunea corecțională.

Considerând că din cercetările făcute rezultă sarcini și indicii grave de culpabilitate, contra lui Corneliu Zelea Codreanu, și că pentru a împiedica pe numitul să nu comunice cu informatorii și martorii ce urmează a fi audiați, cum și în interesul siguranței, este în interesul instrucțiunii, ca numitul inculpat, până la noui dispozițiuni să fie deținut în casa de opreală!

Ascultând și concluziunile dlui procuror Al. Procop Dumitrescu și dispozițiunile art. 93 procedură penală.

Pentru aceste motive:

Mandăm tuturor agenților forței publice că conformându-se legii să aresteze și să conducă la casa de arest dela Văcărești pe Corneliu Zelea Codreanu...

Dată în cabinetul nostru astăzi 30 Ianuarie 1931.

Judecător de instrucție, *Ștefan Mihăiescu*
(Dosar No. 10-1931.)

Și acum iată sentința:

"Având în vedere că din cele arătate de Dl procuror se constată în fapt din dosar că *în adevăr se recrutau aderenți numai dintre plugari, elevi; că se vorbește de cuiburi de legionari sau vulturi albi, de pildă; de un stagiu, jurământ sau legământ, de 5 legi fundamentale, dintre care una a secretului; că legiunea este organizată milităreşte cu o uniformă, cu un centiron, cu o eșarfă, cu programe de educație fizică și instrucție militară, exerciții de semnalizare și cunoaștere a alfabetului Morse, etc.*

Nu se constată însă *că cei ce recrutau și cei recrutați au întreprins vreo acțiune împotriva actualei forme de guvernământ statornicită prin Constituție și nici nu au întreprins vreo acțiune din care să rezulte vreun pericol pentru Siguranța Statului.* Că simplul fapt al constituirii într'o asemenea organizație nu poate constitui o infracțiune, chiar dacă în concepția unora ea ar prezenta un pericol, când atâta vreme cât organizația n'a fost ocultă, autoritatea administrativă ar fi putut interveni fie oprind-o, fie, disolvând-o. Că chiar în ipoteza în care s'ar stabili că organizația a copiat modelul fascist ca formă de alcătuire, încă prin asta membrii ei nu pot fi considerați pasibili de pedeapsa pe care o prevede textul pentru care sunt trimiși în judecată fiindcă, în starea statică, o organizație, oricare ar fi forma ei, nu prezintă nici un pericol pentru Siguranța Statului. Ea putând face obiectul preocupărilor unor măsuri administrative, nu însă a unor măsuri represive care au a interveni numai atunci când se trece la acțiune, afară de cazul când legea nu prohibă direct forma de organizare.

Ori nu se poate spune că, din împrejurarea că câțiva legionari au mers prin comune pentru a căpăta aderenți, îndrumând poporul să se organizeze, să aibă încredere în mișcarea legiunei, etc., se poate scoate un indiciu că ei intenționau să pericliteze Siguranța Statului-propaganda fiind un mijloc de formare și împrospătare a cadrelor unor organizații politice cum era aceasta și nici că închegarea de așa zise cuiburi, de către elevi de liceu-formațiuni care nu făceau parte din organizația propriu zisă-nu dă nota pericolului pentru Siguranța Statului dacă se are în vedere că în programul organizației era trezirea conștiinței naționale cu percepte de educație fizică și morală care cadrează cu un program școlar, atât timp cât lipsesc agitațiunile.

Considerând că nu se poate imputa inculpaților că urmăreau prin acțiunea lor schimbarea actualei forme de guvernământ, pentrucă din dosar și e *netăgăduit și de reprezentantul Ministerului Public,* că atât inculpatul Corneliu Zelea Codreanu cât și ceilalți precum și toți componenții organizației propovăduiau un braț tare, în locul partidelor parazite, dar recunoșteau autoritatea Regelui, de care se vorbește cu tot respectul cuvenit și ai căror colaboratori, spun foarte des în manifestațiile lor voiau să ajungă.

Ori atâta vreme cât e vorba de o colaborare cu capul statului, nu putea fi vorba de o răsturnare a formei de guvernământ la care Suveranul n'ar fi consimțit.

... ...

Având în vedere că pentru aceste considerațiuni acțiunea subsersivă (care dealtfel nu se dovedește de nicăeri a fi o acțiune subversivă) de care sunt acuzații inculpați nu poate fi încadrată în dispz. art. 11.

... ...

Având în vedere că nici ca data pentru dozarea tenibilității unor infractori nu pot fi citate, actele acuzaților Corneliu Zelea Codreanu, Dănilă, etc., cât timp nu se stabilește existența faptului pentru care sunt dați în judecată, fiindcă, antecedentele interesează pentru proporționarea pedepsei, nu pentru intervenirea ei.

Că astfel fiind, inculpații nu sunt vinovați de faptele ce li se impută și prin urmare urmează a fi achitați."

Pentru a se ajunge la această sentință, Corneliu Codreanu a fost chemat de judecătorul de instrucție care l-a pus în libertate. Dar imediat casa în care stătea este înconjurată de jandarmi și ținută astfel 8 zile. După aceia este dus la Văcărești unde stă 57 de zile. Calvarul nu se termină. Procurorul face apel și sunt ținuți mai departe în închisoare unde acuzații achitați mai stau 30 de zile. In apel sunt achitați cu unanimitate. De data aceasta acuzații sunt puși în libertate dar procurorul face recurs. Mai târziu Curtea de casație pronunță achitarea tot *în unanimitate.* Deci *Curtea de Casație decide că Legiunea nu este nici subversivă și nici un pericol pentru Siguranța Statului.* Juriștii și nu numai juriștii ci orice om de bun simț, să mediteze.

3

CIRCULARĂ

Toate popoarele din lume, până la triburile sălbatece, precum și toate viețuitoarele, dela animalele domestice și până la fiarele din pădure, își apără copiii pentrucă ei reprezintă viitorul. Viața de mâine. Ce-ar fi dacă legile firii ar permite și dacă ele n'ar considera ca o crimă și ca o monstruozitate morală, ca viața de astăzi să ucidă viața de mâine? In câtă decădere și condamnare trebuie să zacă prezentul care s'ar ridica împotriva propriului său viitor?

Și totuși acesta este aspectul pe care ni-l dă în țara românească începutul celei mai triste guvernări românești.

Din ordinul bancherilor judeo-masoni dela Paris—aceea ce Dl Tătărăscu numește "voința internațională"—. "Garda de Fier" a fost disolvată și floarea tinerimii românești a fost bătută, insultată, însângerată—de o forță materială incomparabil superioară—, iar acum zace umilită în toate închisorile României Mari.

Alții în mormânt iar alții în spitale, pe calea mormântului, cu toții pentru absolut nici o vină, ci numai pentru credința lor într'un viitor românesc mai bun, mai mare.

Nici o vină.

Insist. Pentru ca să nu se creadă la un moment dat că păcatele noastre ar fi impus măsurile de mai sus. Dealtfel lucrurile sunt controlabile.

Incă din luna Iulie, "Garda de Fier", n'a dat loc nici unei întruniri publice, n'a făcut nici o agitație, n'a tipărit nici un manifest, n'a dat naștere nici unui conflict cu autoritatea publică. Mai mult. A ajutat autoritățile.

La serbările organizate în Parcul Carol de catre Prefectura de Poliția—la cererea acesteia—am autorizat în trei rânduri, ca un număr de 200 de legionari, îmbrăcați în uniformă, să le dea concursul lor neprecupețit. Concurs pe care l-au și dat, pentru care au primit mulțumiri—mulțumiri ce au fost manifestate în ultima lor formă prin lovituri aplicate în cap de către comisarii aceleeași prefecturi de poliție în noaptea de 9-10 Decembrie, când au umplut de sânge pareții tuturor caselor legionare—.

Singura activitate a "Gărzii" era opera de educație constructivă—înainte de conferința prin radio a Dlui Tătărăscu—: Ridicarea unui cămin la Bucureștii Noui.

Unii lucrau, iar altora le creștea inima, văzând cum în fiecare zi, din sforțarea brațelor comune, se înalța tot mai sus rodul muncii lor, sub binecuvântarea lui Dumnezeu.

Opera de educație, care, pentru efectul educativ cerea atenția și liniștea tuturor.

Nu s'au făcut vinovați cu nimic, n'au atacat pe nimeni, n'au spus nici măcar unui singur om: "Dă-te mai încolo".

In această situație a sosit d. Duca la guvern, cu necontenitele Domniei Sale amenințări—care constituiau în acelaș timp asigurări pentru bancherii străini, stăpânii României—că se va disolva "Garda de Fier".

Ce putea să justifice disolvarea "Gărzii"?

1) Atitudinea noastră? Agitații? Tulburări grave, sau măcar mai puțin grave? Acțiune subversivă? Teroristă? Exclus! Pentrucă n'au existat.

Nici măcar în conștiința acuzatorilor și călăilor noștri.

2) Cel puțin vreo justificată teamă de concurența la guvernare?

Exclus!! Pentrucă într'un cuvânt noi nu lucrăm pe plan prezent. Lucrăm pe planul de viitor. N'am cerut și nu cerem guvernul. Mai mult: nici nu ne interesează cine vine la guvern. Ne este absolut indiferent. Pe noi ne interesează România de mâine, luând se înțelege parte într'o anumită proporție—pentru școala noastră—la toate activitățile prezentului: parlament, ziaristică, știință, artă, etc. Acest adevăr înlătură și minciuna, ce ni se pune obișnuit în sarcină în asemenea ocazie, că am urmări o lovitură de stat. Lovitura de stat presupune voința de a guverna acum.

Dealtfel noi n'am fost împiedicați dela exercitarea vreunei încercări de violența, sau de ilegalitate, ci din contra am fost împiedicați prin violență de a întrebuința calea legală.

Și acum o mică întrebare.

Cum justifică omul cu suflet de fiară, d. I. G. Duca, tot sângele pe care l-a vărsat, sângele românesc al camarazilor noștri nevinovați?

Cu "voința internațională", cu porunca bancherilor judeo-masoni dela Paris a căror slugă este și cărora le-a vândut interesele României și viețile noastre românești?

Este cea mai rușinoasă capitulare conoscută în istoria politică a României; —Ucide—ți copiii cu propriile tale mâini, ne trebuie nimicirea viitorului tău, Românie! "Aceasta este porunca infamă a cărei executor s'a făcut un primministru român.

In fața acestor fapte de o gravitate istorică, mă întreb alături de o lume întreagă:

Unde sunt veșnicii apărători ai "demnității naționale"—al căror nume îmi e rușine să-l pronunț—care astăzi acoperă cu tăcerea lor cea mai tristă capitulare? Nu vedeți că "obiectul" vânzării nu-l mai formează nici chibriturile, nici petrolul, nici pădurile, ci însuși sângele și viețile noastre?

Din aceste porunci străine au fost arestați și chinuiți nenumărați preoți în frunte cu bătrânul preot bolnav Ion Moța dela Orăștie, care timp de 32 de ani a încălzit prin „Libertatea" inimile românești și cu bătrânul tată al lui Tudose Popescu, preotul dela Mărcești în vârstă de 80 de ani.

Din aceste porunci străine o serie de intelectuali în frunte cu profesorul universitar Dan Rădulescu, o glorie a științei, românești, cu avocatul Emil Vasiliu-Cluj, cu profesorul Ion Zelea Codreanu, suferă chinuri de martiri.

Din aceste porunci străine, alături de mii de țărani chinuiți, zace floarea tinerimii românești în toate închisorile în frunte cu Ion I. Moța Mihail Polihroniade, Radu Gyr, M. Lefter, Ilie Gârneață, Dr. Trifan, Corneliu Georgescu, Inginer Virgil Ionescu, Dr. Vasile Marin, profesor Vasile Cristescu, Sergiu Lecca, Alexandru Cantacuzino, profesor Horia Sima, Totu, Crânganu, Bozântan, Popa, dr. Colhon și Lupu, etc., etc.

Ei știu cu toții că atunci când va suna marele ceas al biruinței legionare nu vor rămâne nerăsbunați.

Nimeni nu și-a pus pieptul pentru noi.

In aceste ceasuri grele, când tinerimea monarhică a fost lăsată să fie sfârtecată de cei cari au terfelit mai mult monarhia, am făcut o constatare: nu și-a pus nimeni pieptul pentru noi. Nici în fața poftei de sânge a dlui Duca, și nici în fața cererilor infame a bancherilor străini.

Chiar și ușile justiției, latura parchetului, ni-au fost închise ca unor câini turbați. La nenumăratele cereri legale de intervenții nu s'a răspuns. In sufletele a zeci și mii de tineri, cari cunosc și admiră atitudinile justiției din alte țări, —în cazuri similare—se clătina mândria născută din credința în virtuțile justiției românești.

Este posibil ca într'o țară cu justiție, oameni cari n'au nici o vină să fie torturați de săptămâni întregi și să nu-și poată găsi dreptatea sub nici o formă?

Totuși adevărata justiție, nu parchetul, nu se poate să nu ne facă dreptate. Ei ne vom adresa.

Dragi camarazi care veți sărbători în închisori Crăciunul, cu trupurile însângerate și cu inima plină de doliu, să nu vă descurajeze această "izolare", pentrucă Dumnezeu nu este contra noastră și deaceea nu vom putea fi învinși niciodată. Vom strânge rândurile noastre răslețite și "Garda de Fier" va ieși din aceste suferințe mai luminoasă ca nici odată.

In numele vostru mulțumesc tuturor celor care au găsit un cuvânt de bine pentru noi și în special ziarelor "Cuvântul" și "Calendarul" pe care nu le vom uita pentru atitudinea lor și ajutorul dat.

Cine răspunde?

Cine răspunde pentru tot sângele vărsat și pentru toate aceste ofense, pentru toate chinurile?

Bancherii străini? Nu. Răspunde dl Duca, alături de celălalt vânzător al sufletelor noastre N. Titulescu. Răspund dnii Iamandi, Inculet, Victor Antonescu, Valer Roman. Mai răspunde dl general Dumitrescu, comandantul jandarmilor care s'au purtat cu o infamie neînchipuită și dl Cristescu, directorul general al Siguranței. Aceștia sunt ucigașii noștri și schingiuitorii a peste 10.000 de copii români

Numele lor va sta necurmat pe pereții plini de sânge a caselor noastre.

Aceștia se laudă pretutindeni că au disolvat și nimicit Garda de Fier. Le răspundem doar atât: Incă nu se știe!

4 Decembrie 1933.

Corneliu Zelea Codreanu.

Corneliu Codreanu

4

DEPOZIŢIA LUI IULIU MANIU ÎN ULTIMUL PROCES CORNELIU CODREANU

La întrebarea maiorului magistrat Radu Ionescu, "cum de-am ajuns să încheiem o campanie electorală?", răspunde Iuliu Maniu: "motivul este dublu. Intâi un motiv personal. Nu l-am cunoscut pe dl Codreanu până n'am făcut pactul de neagresiune. Am urmărit însă cu atenţie activitatea şi atitudinile domniei sale. Am putut constata din partea domniei sale sinceritate în acţiune, consecvenţă şi tenacitate, calităţi, care se găsesc atât de rar în viaţa noastră politică şi la conducătorii vieţii politice. Pentru aceste motive i-am întins mâna cu încredere şi cu plăcere.

Afară de acest motiv cu caracter personal, au mai fost motive de natură politică.

Dl Codreanu, ca şi mine, crede că pentru o viaţă sănătoasă naţională şi stat este absolut necesar respectarea demnităţi naţionale. Ori prin numirea dlui Tătărăscu ca Prim Ministru, s'a atins grav nu numai demnitatea naţională, dar şi spiritul Constituţiei. De aceea a fost cazul să ne dăm mâna, pentru a face ca naţiunea să respingă această încercare de-a izbi demnitatea naţională. Am reuşit.

Dl Codreanu crede, ca şi mine, că ideia naţională este factorul vital în propăşirea unei naţiuni. Dsa crede, ca şi mine, că Statul cu toată puterea sa trebue să perfecteze calităţile fără seamăn ale poporului român, susţinător de Stat, şi să-i dea posibilitatea ca, punându-i-se la dispoziţie mijloace materiale, culturale şi sociale, să-şi poată împlini misiunea, pe care o are în această parte a lumii.

Adevărat că dl Codreanu are în concepţiunea sa un element, acel al antisemitismului, pe care eu nu-l aprob, dar ideia fundamentală este identică.

Afară de aceasta, dl Codreanu este de aceiaşi convingere cu mine, că, fără a respecta regulile de corectitudine în viaţa particulară şi publică şi fără a ţine seama de morala creştină, nu se poate asigura dăinuirea unei naţiuni; şi că părăsirea acestora ar însemna şi pentru poporul nostru ceea ce a însemnat şi pentru multe popoare din trecut: distrugere şi pieire. Pentru aceasta suntem de acord în tendinţa de-a impune în viaţa particulară, socială şi publică corectitudinea, onoarea şi morala creştină pe care astăzi—dureros—ataţi o calcă.

Toate acestea au fost îndemnuri hotărîtoare pentru a face înţelegerea cu dl Codreanu *şi-mi pare bine c'am făcut-o.*"

5

CIRCULARA No. 132

Noi jertfe pentru biruinţa legionară, 9 muncitori dela atelierele C. F. R. Griviţa locomotive, au fost concediaţi din serviciu, din ordinul Consiliului de Administraţie, pentru credinţa lor legionară.

9 familii rămase fără pâine.

Iată numele lor:

1) Toaxen Gheorghe, turnător.
2) Avanu Ioan, fierar.
3) Anton Nicolae, fierar.
4) Jianu Grigore, montator.
5) Negrescu Mircea, ajustor.
6) Popa Iosif, montator.
7) Măldărescu Ioan, pilar.
8) Santaroza Victor, strungar.
9) Zaharia Constantin, ajustor.

Alte 13 familii rămase fără pâine: oprit salariu, oprită intrarea în ateliere şi... trimişi la comisia de disciplină.

Iată numele lor:

1) Tălângescu Ion, maestru.
2) Barbu T. Ion (Bărbulescu), desenator.
3) Goanţă Constantin, maistru.
4) Jianu Petre, montator.
5) Butnaru Chiriac, strungar.
6) Floroiu Vasile, ajustor.
7) Bedreagă Mircea, strungar.
8) Santariza Victor, strungar.
9) Nemes Romul, elev Şc. maiştri.
10) Dragomir Paraschiv, montator.
11) Dobrin Nicolae, elev sudor.
12) Golosteanu Aurel, montator.
13) Alexe Nicolae, cazangiu.

Această licenţiere s'a făcut pe ziua de 28-I-1938, din ordinul Directorului Consiliului de Administraţie General Ionescu.

Adăogăm pe aceiaşi listă a jertfei pe următorii ingineri mutaţi dela Simeria, din mijlocul familiei:

1) Inginer Tudor Popa, subinspectorul Atelierilor Simeria, mutat la inspecţia lucrărilor militare Năsăud.

2) Inginer Ionescu Simion, şeful secţie de întreţinere, mutat la Satu Mare.

3) Inginer Cernătescu Petre, şeful depoului de locomotive, mutat la Ilva Mică.

Această mutare s'a făcut în 8 Decembrie 1937, sub regimul liberal de preşedintele Consiliului de Administraţie C. F. R. General Ionescu.

Primiţi cu bucurie jertfa care vi se cere.

Bucureşti, 4 Februarie 1938.

Corneliu Zelea Codreanu.

6

CIRCULARA No. 141

Aduc la cunoştinţa legionarilor următorul raport asupra celor întâmplate la Oradea:

"Astăzi 6 Februarie 1938, cu 520 legionari ne-am întrunit în curtea şefului de cuib Pavel Gavril din comuna Lăzăreni plasa Ceica, Jud. Bihor, sub comanda directă a ajutorului Comandant Creţiu Ion.

Deschisesem şedinţa şi cântasem trei cântece, când apare şeful Secţiei Ceica, plut. Degeratu, împreună cu 6 jandarmi şi primarul Teret Vasile.

Ne-a cerut autorizaţia prefecturii. Am răspuns că, deschisă fiind campania electorală, ştiu că nu ni-e necesară şi ne găsim legal adunaţi în loc închis. Incărcând armele ne-au somat să ne împrăştiem. Le-am răspuns că nu ni-e teamă şi le-am oferit chiar pieptul meu. Incepem să cântăm "Cu fruntea sus".

Plutonierul s'a îndreptat cu revolverul în mână, spre aripa dreaptă trăgând în capul camaradului legionar Lăzureanu, învăţător în comuna Forosig.

Ceilalţi jandarmi au tras o salvă repezindu-se cu baionetele în rândurile noastre, lovind şi împungând în strigăte "Ura" şi insulte.

Legionarul Hendrea Vasile din Forosig, împuns de baionetă, s'a retras spre casă împreună cu mulţi loviţi şi împuşcaţi, a căror nume însă nu le cunoaştem.

Camaradul Creţu Comandant Aj., a fost arestat şi dus între baionete la notariatul cercual.

Legionarii şi simpatizanţii s'au răspândit.

Am luat rănitul dându-i îngrijirile necesare prin medicul plasei Kovac Arnold, pe care a trebuit să-l chem personal, întrucât la apelul legionarilor nu a răspuns.

Am transportat rănitul la spitalul central Oradea, unde i se va face extracţia glontului. Intorcându-mă dela camaradul arestat, am fost silit de jandarmi să părăsesc primăria, arătând că îmi fac un favor că nu mă arestează şi pe mine, deşi am cerut să fiu şi eu arestat. Tocmai în acest moment "guvernul" ţinea întrunire în faţa a circa 50 locuitori la uşa primăriei insultând pe legionari."

Halta Calea Mare
6 Februarie 1938.
Orele 19

Lt. Colonel C. Luca
Cavaler al
Ordinului "Mihai Viteazul".

7

SCRISOARE ADRESATA MINISTRULUI VAIDA VOEVOD

Domnule Ministru,

Imi permit de a vă adresa această scrisoare Dvs. în legătură cu ultimele evenimente politice, în care aţi jucat un rol aşa de important.

Sunt simple păreri ale unui om în pragul a 40 de ani, care şi-a purtat tinereţea în cele mai aspre lupte, în cele mai mari suferinţe şi prin cele mai grele primejdii.

Omul acesta în 16 ani de luptă, şi-a croit o organizaţie politică pe care a trebuit să şi-o disolve din dragoste pentru ţară, pentrucă nu a voit să răspundă provocării de războiu care i s'a trimis.

Căci lovitura de Stat pe care dvs. reprezentanţii vechei organizaţii aţi dat-o in noapttea de 10 Februarie, este o mare ofensă adusă naţiei noastre şi o provocare de războiu adresată fiecărui român.

Domnule Ministru.

O naţie nu e condamnată să trăiască toată viaţa ei în aceleaşi forme. Constitutia acestei ţări prevede orice schimbare posibilă, cu o singură conditie: respectarea normelor legale de legea fundamentală a Statului. Această formă nouă ridică însă o serie de probleme.

1. *Dispret pentru poporul român.* — Caracteristica noilor forme statale din lume nu stă atât în forma statului, pe cât stă în contribuţia naţiunii la crearea acestor forme de stat. Nu are importanţă mecanica statului pe cât are în aceste schimbări voinţa naţiunii. Aceiaşi stare de înaltă conştiinţă, aceiaşi stare de elan la care se poate ridica un neam chemat să-şi hotărască propria sa soartă.

Viitorul sau inălţimea de conştiinţă la care în văzul lumii s'au ridicat aceste neamuri. Ca român mă simt ofensat şi mă întreb:

Ce aţi crezut Dvs. despre naţia noastră, desconsiderând-o în modul acesta? La acest mare examen, la acest concurs care se dă între natiile lumii unde se apreciază nu forma şi înfăţişarea noastră a statului, ci capacitatea naţiunii.

Dvs. prin actul dela 10-11 Februarie ne-ati oprit pe noi românii de a lua parte. Dându-ne un regim nou şi dictându-ne o constituţie alcătuită în câteva nopţi, punând pe întreaga naţiune pecetea de "incapabil şi dobitoc".

Mă întreb încăodată: Să ne fi crezut Dvs. ca o turmă de animale? In toate aceste schimbări ale Statului, apare alături de ideia unei forme noi, ideia naţiunii biruitoare, nu sclavă să poarte un jug ce i se pune. Naţiunea care voieşte a lua parte la stabilirea soartei sale biruitoare, dacă voieşte să aibă o soartă şi dacă voieşte să se valideze ca naţiune cu drept la respect printre celelalta naţiuni ale lumii.

II. *Legalitatea.* — Dumneavoastră toţi care ne-aţi cântat nouă timp de zece ani pe această strună "Legalitate" existenţa statului stă în ideia de legalitate; cine atinge acest principiu al legalităţii, cine calcă legile ţării este un criminal. Dvs. care ne-aţi aruncat în închisori pentru cele mai mici abateri faţă de codul penal, terminaţi acum, la sfârsitul acestui imn frumos, prin a deveni cei mai mari infractori la legile fundamentale ale statului, călcând în picioare constituţia ţării, respectată de toţi dela înfiintarea statului român şi până estăzi. Sunt mărturie dosarele din Tribunalele şi Consiile de răzsboiu şi închisorile în care am intrat; fiind acuzat, rând pe rând, de Dvs. că voiesc: "Să fac lovitura de Stat". Nu este proces al meu în care această formulă, să nu fi apărut în toată amploarea şi viclenia ei.

Pentru ca după 10 ani de chinuri, pe care le-aţi imprimat Gărzii de Fier şi sufletului din mine, să terminaţi prin a Dvs. "Lovitură de Stat".

Prin a săvârşi Dvs. delictul de care ne-aţi acuzat si pentru care ne-aţi chinuit pe nedrept. Toate teoriile care ni s'au făcut nouă, tineretului, ani dearândul de generaţia Dvs., pe tema unică a legalităţii, ordinei din respectul legalităţii, se termină prin acest oribil exemplu.

Priviţi—ne pe noi în cadrul legalitaţii şi uitaţi—vă la Dvs., cum termină cei mai mari dispreţuitori de lege.

III. Sperjurul.—Dar Dvs. aţi jurat pe aceste legi. Aţi jurat că vă veţi supune lor şi le veţi aplica. Iar acum aţi călcat jurământul depus.

Asupra întregii Dvs. generaţii politice planează sperjurul. Trist exemplu, îngrozitor exemplu pentru biserica ortodoxă care patronează un asemenea act şi pentru neamul nostru.

Ce grozăvie cuprind aceste două cuvinte: infractori şi sperjuri.

IV. *Nulitatea operii Dvs.*—Intreaga operă a Dvs. de legislaţie este lovită de nulitate. Tot ce este născut din sperjur şi călcare de lege este condamnat pieirii. Iar celor ce săvârşesc asemenea acte, nu le ajută Dumnezeu niciodată. Un vot luat prin silnicie, sub stare de asediu, cenzură, nesecret şi verbal, mai rău ca prin regimul bolşevic, nu acoperă faptele Dvs., pentru care rămâneţi răspunzători şi nu dă operii Dvs. nici o valoare.

V. *Noua constituţie şi lupta de liberare a Românilor din lanţurile puterilor iudaice.*—Şi aceasta cu atât mai mult cu cât constituţia de astăzi, după cum vom dovedi mai târziu, deposedează pe Români de drepturile lor istorice şi consacră stăpânirea iudaică în România.

Intreaga luptă naţională de 20 de ani se termină într'o constituţie care nu numai că nu resolvă nimic din problema vitală a naţiei noastre, ci vine să pecetluiască pentru tot deauna drepturile şi poziţiile furate de la Români de năvălitorii jidani, împotriva cărora noua constituţie nu ne mai deschide nici o posibilitate de apărare. Actuala constituţie este o piatră de mormânt peste viaţa naţiei româneşti.

Domnule Ministru,

V'am scris aceste rânduri, nu pentru a le multiplica şi răspândi în public, care ar fi o simplă agitaţie sterilă, ci pentrucă am socotit că e bine ca Dvs. să cunoaşteţi toate părerile, şi ale celor ce vă aplaudă şi ale celor ce nu vă aplaudă.

22-II-1938.

Primiţi salutul meu
Corneliu Zelea Codreanu.

8

PENTRU PROFESORUL IORGA

COMERTUL LEGIONAR DELA OBOR ŞI DELA LAZAR

Astăzi, Sâmbătă 26 Martie 1938, orele 9 dim., cele două restaurante dela Obor şi dela Liceul Lazăr, au fost închise de autorităţi.

La fel magazinul de coloniale Obor.

La cel dintâiu s'a prezentat Comisarul şef Furduescu, dela circ. 18-a, însoţit de trei Comisari ajutori şi de un ploton de jandarmi sub comanda unui sergent.

La cel de al doilea, *Comisarul şef Malamuceanu, însoţit de doi comisari ajutori, punând în vedere personalului să se retragă, deoarece au ordin să evacueze şi să închidă imediat localul.*

Dl Popescu le-a cerut să arate un ordin scris, au răspuns: "Avem ordin verbal". Personalul s'a retras, fără nici un fel de împotrivire, lăsând totul în mâinile autorităţilor.

Menţionez ca procedură: lipsa de omenie, căci tot există omenie, chiar şi în cele mai mari injustiţii pe care voieşti să le faci.

Este în adevăr lipsit de orice simţ de omenie ca să te prezinţi la o afacere comercială, să închizi imediat, să scoţi personalul în drum luându-i şi camera în care dormea.

Şi pe deasupra şi râsul şi satisfacţia comercianţilor iudei, care priveau cum se dărâmă sub loviturile stăpânirii lor şi acest început de comert românesc.

Ce ar fi fost dacă s'ar fi spus: Vă pun în vedere ca în termen de 3 zile să vă aranjaţi toate chestiunile şi să închideţi localul, căci Ministerul de Interne a luat această dispoziţie.

A II-a chestiune. Refuzi să dai un ordin scris în virtutea căruia să putem acţiona justiţia şi să vedem asupra cui cade răspunderea morală şi juridică.

N'aţi voit să ne daţi ordinul? Ei bine, vi-l dau eu cum a fost primit de autorităţile locale din partea Dlui Armand Călinescu:

"Prefectura şi Chestura Poliţiei, Direcţia Siguranţei, Bacău, Galaţi, Piatra Neamţ, Arad.

"Urmare ord. Ministerului de Interene Nr. 745/25 şi Siguranţa Generală Nr. 1488/25, luaţi măsuri şi îngrijiţi închiderea şi sigilarea localurilor de consum şi debit cunoscute şi specificate prin anexa ord. 1821/17 din 2 crt. Raportaţi de urmare 25.688, 00213, 86.091, 22.001."

A III-a remarcă este aceia că închiderea acestor două restaurante ne-a cauzat prejudicii materiale sângeroase şi obligaţii cărora nu le vom putea face faţă în nici un fel. Deci mari prejudicii morale.

Intreprinderea "Obor" s'a deschis la data de 3 Oct. 1937, făcânduse numai cheltuieli de investiţii în reparaţia localului în valoare de 400.000 lei cu o chirie de 200.000 lei.

Restaurantul "Lazăr" s'a deschis în Nov. 1937 cu o chirie de 280.000 lei anual şi investiţii în repararea localului de 250.000 lei.

In ambele localuri, mărfuri, veselă, şi vinuri în pivniţă, în cea mai mare parte pe credit, peste 2 milioane jumătate.

To ce am adunat prin cea mai mare economie şi muncă se afla aci.

Când acum 15 ani în urmă, tineretul manifesta sgomotos împotriva cuceririi iudaice (nu mai sgomotos decât Dl Iorga la 1906) Domnii de astăzi, aceşti Domni din guvernul de astăzi, ne spuneau:

"Nu aşa veţi rezolva problema evreiască.

"Apucaţi-vă de comerţ. Faceţi comerţ ca ei"

Iată ne-am apucat cu sufletul plin de speranţă. Cu dor de muncă.

Când aţi văzut însă că pornim, că suntem corecţi, că

(*Urmează pagina* 18.)

suntem capabili, că munca noastră e bine cuvântată de Dumnezeu, veniți tot voi, și distrugeți acest început de comerț românesc, poate cel dintâi început serios din vremea noastră, veniți și fără milă, înăbușiți aceste încercări, tot avântul nostru și atâtea speranțe.

Ce epitet pot să vă dau? Ce cuvânt din limba română vi s'ar potrivi? Ne acuzați că am greșit în trecut? Dar cine n'a greșit dintre voi? Spuneți-ne însă cu ce am greșit acum? Ne scoateți o crimă din ceiace voi înșivă ne îndemnați eri ca să facem?

Vine profesorul Iorga care striga acum 4 luni, dând alarma în linia comerțului creștin răpus de jidani, și făcând apel, chiar la violența noastră, vine, ne murdărește gândurile noastre curate, și ne răpune el pe noi, pe români?

Sub guvernarea fericită și creștină a I. P. S. Patriarhul Miron, nu mai există în România nici jidani, nici comerț jidănesc, nici problemă jidănească.

Nu mai existăm decât noi care trebuie să fim nimiciți prin orice mijloace.

Niciodată, nici un cuvânt rău pentru profesorul Iorga. Totdeauna cu respect și cu bună cuviință.

De câtva timp plouă cu articole de otravă peste noi. "Intre bliduri (adică la restaurantele noastre) facem comploturi, punem la cale revoluții îngrozitoare și vrem să ucidem oameni. Suflete de asasini, oameni cu revolverele în mână și în buzunare."

Ei bine, nu mai pot.

Din marginile puterilor mele omenești cu care te-am respectat, îți strig:

Ești un incorect. Ești un necinstit sufletește.

Datoria elementară a unui om corect este ca să se informeze și la omul pe care îl judecă, nu numai la agenții mincinoși ai Domnului Armand Călinescu (care lansaseră eri pe piața că 16 echipe sub conducerea lui Alexandru Cantacuzino vor să-l omoare pe Dsa).

Eu nu mă pot bate cu Dta. N'am nici geniul, nici vârsta, nici condeiul și nici situația Dtale.

N'am nimic. Dta, ai totul.

Dar din adâncul sufletului lovit și nedreptățit îți strig și îți voiu striga din adâncul gropii, ești un necinstit sufletește, căci ți-ai bătut joc de sufletele noastre nevinovate.

Voi care ne acuzați de violență, după ce ați întrebuinat contra noastră cele mai mari violențe, împingându-ne la disperare și păcat, voi, cărora, dacă cineva v'ar fi dat numai o palmă, ați fi reacționat la fel ca mine, fără ca să mai fi trecut prin chinurile fizice și umilințele prin care am trecut noi, voi necinstiților sufletește, vă vom dovedi acum, că nu vom reacționa în nici un fel la toate provocările voastre.

Nu să ne închideți comerțul nostru, să ne înăbușiți avântul, ci să ne bateți la tălpi, să ne ucideți cu pietre, să ne spânzurați cu tălpile în sus, și să ni le bateți în cue, să ne supuneți la cele mai mari umilinți.

Nu veți întâmpina nici Dvs., Domnule profesor Iorga și nici ceilalți toți care v'ați asumat răspunderea unei sângeroase și nedrepte, opresiuni, nu numai nici o violență, ci nici măcar o opunere.

Dar de acum și până voi închide ochii, Domnule Iorga, și după aceia, te voi privi așa cum meriți.

București, 26 Martie 1938.

Corneliu Zelea Codreanu.

9

POLITICA EXTERNĂ

Circulară

Vorbesc deci, de lumea care într'un ceas greu pentru țara aceasta va fi chemată să vorbească cu tunul sau cu sângele ei.

Scot afară, așadar, din mijlocul acestei lumi cetele obraznice de jidănași care se prefac că se agită pentru viitorul acestui neam și scot politicienii mici și mari care se ocupă numai de ei, și judecă toate problemele țării numai prin prizma intereselor lor.

Aceste două categorii nu contează nici pentru modul cum judecă, deoarece judecă fals (corect pentru ele dar fals pentru neam) și nici pentru valoarea concursului lor într'un ceas de primejdie națională. Aceste două categorii vor constitui într'un asemenea ceas rușinea morală a neamului.

Deaceea părerile acestora trebuiesc eliminate. Judecățile lor trebuiesc aruncate pe foc.

Lumea sănătoasă românească este îngrijorată de soarta țării pe care o joacă în mâinile sale, foarte debile, Dl N. Titulescu.

Noi Românii, înțelegem că Dl. Titulescu este un talent, este mai puțin o inteligență și aproape deloc o înțelepciune.

Mai bine să se încredințeze soarta unei țări unui înțelept fără talent, decât unui talent lipsit de înțelepciune.

Apropierea de Rusia.

I. Este un gest de trădare pe care poporul român îl face față de Dumnezeu și față de ordinea morală a acestei lumi și față de popoarele care stau în slujba acestei ordini, în războiul cu puterile nimicitoare ale răului.

Onoare acestor popoare.

Gestul nostru murdărește în fața istoriei obrazul poporului român, îl desonorează.

Numai cu sânge, cu sânge mult, vom mai putea în viitor să ne răscumpărăm onoarea pierdută în fața acelor pe care îi trădăm și care ne vor desconsidera.

II. *De vor intra trupele rusești pe la noi și vor iesi învingătoare, în numele Diavolului, cine poata să creadă, unde este mintea care să susțină că ele vor pleca dela noi, înainte de a ne sataniza, adică bolșeviza?* Consecințele? Inutil a le discuta.

Dacă însă vor ieși biruitoare armatele creștine, rezultatul va fi împărțirea noastră, desființarea Statului român, ca plată pentru trădarea noastră.

Vom merge cu capul plecat noi, Românii, și niciodată nu vom mai îndrăsni să ridicăm ochii și să privim în față neamurile care au rămas cu riscul vieții lor pe linia onoarei.

Ele au dreptul să ne disprețuiască, văzând numai oscilațiile noastre de azi.

Corneliu Codreanu

Cei ce poartă răspunderea viitorului României, în ceasul de față, să ia aminte!

București, 30 Mai 1936.

Corneliu Zelea Codreanu.

10

LISTA (INCOMPLETA) A LEGIONARILOR UCISI

1) ANDREI PETRE, student.
2) ANGHEL DUMITRU, student.
3) ANTOHI ISICHIE, călugăr.
4) ANTONIU ION, avocat.
5) ATANASIU ION, student.
6) BALAIANU NICOLAE, *țăran.*
7) BALAU OCTAVIAN, student.
8) BANEA ION, doctor med.
9) BARBU TONI, funcționar.
10) BELGEA ION, licențiat.
11) BELIMACE DORU, laureat Acad. Comerc.
12) BENEC CONSTANTIN, elev.
13) BICA ANANIE, student.
14) BIRIS OVIDIU, student.
15) BOBOC CONSTANTIN, student.
16) BOGDAN ION, student.
17) BORZEA TITUS, student.
18) BORZEA VIRGILIU, student.
19) BORZEA ZENOVIE, locotenent.
20) BOZANTAN IOSIF, avocat.
21) BRAILEANU TRAIAN, mort închisoare.
22) BRUMARU CONSTANTIN, mort în urma schingiuirilor.
23) BUHAI VASILE, student.
24) BUJGOLI SPIRU, student.
25) BUSUIOC ION, ing. agronom.
26) CALAPAR MIHAIL, licențiat teologie.
27) CALDARE CONSTANTIN, student.
28) CANTACUZINO ALEXANDRU, avocat.
29) CARAGANCEA ION, *țăran.*
30) CARANICA ENACHE, student.
31) CARANICA IANCU, laureat Acad. Comerc.
32) CARANICA NICOLAE, farmacist, mort în închisoare.
33) CARANICA PETRU, student.
34) CARATANASE ION, laureat Acad. Comerc.
35) CARATASU CHIRIAC, laureat Acad. Comerc.
36) CARDU VALERIU, scriitor.
37) CAVACHI HRISTU, student.
38) CAZANEANU, învățător.
39) CHIRIAZI CONSTANTIN, funcționar.
40) CHIVU ION, preot.
41) CIOFLEC MARIUS, student.
42) CIUMETTI COLA, avocat, mort în închisoare.
43) CIUMETTI STERIE, laureat Acad. Comerc.
44) CLIME GHEORGHE, inginer.
45) CLIME TRAIAN, student.
46) CODREANU I. Z. CORNELIU, avocat.
47) CODREANU I. Z. HORIA, locotenent.
48) CODREANU I. Z. ION, student.
49) COLOGREA NICOLAE, *țăran.*
50) COMAN COSMIN, student.
51) COMANESCU NICOLAE, student.
52) CONSTANTINESCU COSTEL, student.
53) CONSTANTINESCU NICOLAE, laureat Academia Comerc.
54) CONSTANTINESCU NICOLAE, dr. med.
55) CORBEANU VASILE, student.
56) COTIGA TRAIAN, avocat.
57) CRAJA PAUL, dr. medic.
58) CRETU GHEORGHE, abs. Scoala Arte și Meserii.
59) CRISTESCU VASILE, prof. universitar.
60) CURCA STEFAN, student.
61) DANIELESCU ZOSIM, laureat Acad. Comerc.
62) DIACONESCU ION, colonel, mare mutilat de războiu.
63) DOBRE BANICA, laureat Acad. Comerc.
64) DOBRE RADU, funcționar.
65) DOBRIN LIVIU, dr. med.
66) DORGA AFILON, licențiat teologie.
67) DORIN CONSTANTIN, student.
68) DRAGOMIRESCU VICTOR, avocat, ars de viu.
69) DUCARU DUMITRU, *meseriaș.*
70) DUMA IOSIF, profesor.
71) DUMITRESCU MITI, avocat.
72) DUMITRESCU NICOLAE, asistent universitar.
73) DUMITRESCU NICOLAE, locot. dr. inginer chimist.
74) ENACHESCU VICTOR, student.
75) ENESCU ION, student.
76) FAGADARU NICOLAE, avocat.
77) FAUR, licențiat teologie.
78) FELECAN VASILE, *meseriaș.*
79) FILIPOV V., funcționar.
80) FLESCHIN PETRE, student.
81) FLORESCU SERGIU, publicist.
82) FOTTU HRISTO, țăran, mort în urma schingiurilor.
83) FURDUI GHEORGHE, doctor teologie.
84) GARCINEANU FLORIN, locotenent.
85) GARCINEANU PUIU, avocat.
86) GAVANESCUL ION, prof. univ., mort închisoare.
87) GEACU HRISTU, elev.
88) GEORGESCU STEFAN, licențiat teologie.
89) GHEDEON FERDINAND, *țăran.*
90) GHEORGHEVICI, *țăran.*
91) GHERMAN, *țăran.*
92) GHITA CONSTANTIN, student.
93) GHITEA SOCRATE, *țăran*, mort în urma schingiuirilor.
94) GLIGOR GHEORGHE, student.
95) GOGA MIRCEA, student.
96) GRAMA IOSIF, student.
97) GRECU LUCIA, studentă.
98) GRUITA VICTOR, *țăran.*
99) HERGHELEGIU ION, avocat.
100) HODREA PETRE AUREL, *țăran.*
101) IONESCU ANDREI, avocat, mort. în închisoare.
102) IONESCU ION, student.
103) IONICA EUGEN, inginer.
104) IORDACHE NICOARA, asistent universitar.
105) IOVU ION, dr. med.
106) ISAIA OVIDIU, *fotograf.*
107) ISTRATI GHEORGE, drnd. Acad. Comerc.
108) JITARU SPIRIDON, *țăran.*
109) LASCAIANU AUREL, student.
110) MACOVESCHI ION, desenator.
111) MAGANITA COSTA, *țăran.*
112) MANOLESCU ION, *țăran.*
113) MARCU OCTAVIAN, student.
114) MARICARI NICOLAE, locotenent.
115) MANZU DUMITRU, student.
116) MICU AUGUSTIN, ing. asit. universitar.
117) MIJA DUMITRU, *muncitor.*
118) MINCA ILIE, elev Școala militară.
119) MIRON, preot.
120) MIȘA MEMU, *țăran.*
121) MITAR ION, student.
122) MOCANU ION, preot.
123) MOLDOVEANU [illegible]
124) MOLOTIUC ION, *croitor.*
125) MORARU ALEXANDRU, student.
126) MOTOC MIRCEA, student.
127) MOTOMANCEA, preot.
128) NADOLEANU ENACHE, avocat.
129) NASTU COLA, *țăran.*
130) NEGREA GHEORGHE, *țăran*, mort în urma schingiuirilor.
131) NICOLESCU NICOLETA, *studentă.*
132) NICOLICESCU GHEORGHE, inginer.
133) NIȚA CONSTANTIN, șofeur.
134) NOAGHEA VIRGIL, student.
135) NUȚIU AUREL, student.
136) OPREA ANGHEL, student.
137) PAPAIANUSI IANI, droghist, mort în urma schingiuirilor.
138) PARASCHIVESCU GHEORGHE, student.
139) PASCA VASILE, *țăran.*
140) PAVELESCU GHEORGHE, avocat.
141) PELE ION, student.
142) PIHU GHEORGHE, laureat Acad. Comerc.
143) PISRARCIUC VASILE, *frizer.*
144) POLIHRONIADE MIHAIL, avocat.
145) POP ION, student.
146) POPA ION, student.
147) POPA TIBERIU, student.
148) POPESCU BADEA, student.
149) POPESCU CEZAR, student.
150) POPESCU CHIȚA, *țăran.*
151) POPESCU FLORIAN, student.
152) POPESCU GHIȚA, *țăran.*
153) POPESCU MARIN, student.
154) POPESCU SPIRU, student.
155) POPESCU TRAIAN, student.
156) POPESCU VASILE, licențiat teologie.
157) POPOVICI DRAGOȘ, student.
158) POTOLEA SPIRU, comerciant.
159) PROCA GHEORGHE, funcționar.
160) PRODEA NICOLAE, *lăcătuș.*
161) RADULESCU JACK, avocat.
162) RADULESCU VIRGIL, publicist.
163) RAICA CONSTANTIN, student.
164) RAUT, *mecanic.*
165) RECMAN GOGU, inginer.
166) REGWALD, *măcelar.*
167) RIOSEANU PETRE, inginer.
168) SARCACEANU CONSTANTIN, *țăran*, mort în urma schingiuirilor.

(Urmează pagina 19.)

CORNELIU CODREANU

169) SAVU CONSTANTIN, student.
170) SECAREANU ION, preot.
171) SERAFIM AUREL, inginer.
172) SIMULESCU SIMA, profesor.
173) SPANU IORDACHE, laureat Acad. Comerc.
174) STAHU TEODOR, avocat.
175) STAMATE EUGEN, student.
176) STANCIULESCU MARIN, student.
177) STANESCU PETRE, student.
178) STATE GRIGORE ION, *şofeur*.
179) STEGARESCU CONSTANTIN, licenţiat.
180) STRUGARU NICOLAE, avocat.
181) SUSAI VASILE, licentiat.
192) SOCARICIU ION, *ţăran*, mort în urma schingiurilor.
183) SOLA STAVRE, student.
184) SUPILA PERHON, student.
185) TANASESCU ION, student.
186) TOCEANU ION, student.
187) TELL CRISTIAN, avocat.
188) TEOHARI MIRCEA, student.
189) TEODORESCU GHEORGHE, sculptor.
190) TEODORESCU VIRGIL, student.
191) TIPONUŢ GHEORGHE, elev.
192) TOADER TOMA, *croitor*.
193) TODAN CORIOLAN, student.
194) TOTU NICOLAE, avocat.
195) TRANDAFIR ION, student.
196) ŢURCAN BORIS, elev.
197) TUDORAN NICOLAE, *cizmar*.
198) TUDOSE TEODOR, avocat.
199) ŢARANU GHEORGE, *croitor*.
200) ŢURCAN MIHAIL, student.
201) ŢURCANU NICOLAE, *muncitor*.
202) UNGUREANU CORNELIU, învăţător.
203) URSU ION, student.
204) VASILIU GHEORGHE, locotenent.
205) VASILIU ION, student.
206) VLAD ION, student.
207) VAZURA, comerciant.
208) VAZURA (fiul).
209) VILMAŞ ADAM, *bucător*.
210) VISAN OCTAVIAN, mort în închisoare.
211) VOLOCARIU GHEORGHE, funcţionar.
212) ZANCHI PETRE, ziarist.
213) ZAVOIANU ŞTEFAN, colonel.
214) ZEANA ION, dr. med. mort în închisoare.
215) ZUS RADU, student.

N. S. GOVORA

Talharul talharilor *

O armă să crească din pumnul oricui,
Şi braţele neamului deslege-le.
Să muşte ţărâna cu sfetnicii lui,
Tâlharul tâlharilor: regele.

* *Acest catren scris în 1938 de Dl. Aron Cotruş, n'a fost publicat niciodată. A circulat însă din gură în gură.*

Codreanu si muncitorii

ŢARA românească e ocupată astăzi de hoardele asiatice. Rezistă ţărănimea şi resistă *muncitorii*. Resistă muncitorii, cu toate că a venit "vremea lor", cu toate că "au venit la putere "cum spun flaşnetele răsuflate ale propagandei roşii. Resistă muncitorii români pentrucă Marx fusese ucis în România de către un tânăr student îmbracat în costum naţional, demult, atunci când... politicienii noştri priveau cu simpatie spre Răsărit. Dacă în 1944 ar fi fost muncitorii la frânele Statului român, ei nu ar fi deschis graniţele, aşa cum au făcut-o politicienii. Pentrucă pe muncitori îi învăţase Corneliu Codreanu ce înseamnează comunismul. Pe politicieni nu a avut timpul să-i înveţe, pentrucă l-au ucis. Pentru ei, capul lui Corneliu Codreanu era un craniu de lemn în plus. Un craniu în care dacă trăgeai, nu erai tras la răspundere ci primeai bani, grade şi decoraţii. Nu şi-au dat seama că şi capetele lor vor deveni într'o zi cranii de lemn. Cranii în care trage bestia comunistă.

Pe Codreanu l-au ucis politicienii dar n'au putut ucide opera lui: Legiunea. Şi Legiunea n'au putut-o ucide nici comuniştii. Muncitorimea româna care, în mod normal, ar trebui să fie suportul regimului, nu e comunistă ci legionară. E inamica comunismului pentrucă aşa a făcut-o Corneliu Codreanu.

Muncitorimea română resistă atacurilor furioase ale oamenilor Kremlinului. Resistă şi aşteaptă vremuri în care să poată din nou cânta:

"La luptă muncitori!
Veniţi, Legiunea ne adună,
La luptă, muncitori!
Veniţi în crâncena furtună,
La luptă muncitori!"...

Să cânte în libertate şi să nu mai existe cranii de lemn. Aceasta pentru binele Ţării întregi.

O ANUMITA ADAPTARE LA CONJUNCTURILE POLITICE ACTUALE

de Ion TOLESCU

CAPITANUL prin Legiunea Arhanghelul Mihail a iniţiat în sânul Neamului Românesc o revoluţie morală, un stil nou de viaţă care a schimbat înfăţişarea spirituală a unei generaţii întregi.

Acest stil de viaţă a apărut atât de diferit lumii în care trăim, că adversităţile n'au mai contenit şi obstacolele ni s'au ridicat în faţă cât munţii.

Dece aceste adversităţi? Dece aceste obstacole?

Nu mă refer la ura inamicilor Neamului Românesc care s'au năpustit asupra Gărzii de Fier şi prin închisori, lagăre şi crime politice i-au nimicit fiinţa fizică tocmai pentrucă vedeau în ea autenticitate, întruchipare de ideal, deci certitudinea că ea va ajunge într'o zi să reprezinte cea mai puternică redută a aspiraţiilor noastre naţionale.

Nu mă refer nici la acei români care s'au făcut unealta acestor inamici ai Neamului Românesc şi pentru care încătuşarea legionarilor era condiţia guvernării lor tiranice. (Sunt legionari care din anul 1938 şi până astăzi n'au mai ieşit din închisori.)

Nu mă refer deci la această lume şi nici la lumea politicienilor care în virtutea practicelor unei anumite democraţii balcanice ne-au considerat adversarii lor veşnici.

Mă refer la lumea de bună credinţă care, fără resentimente, nu ne-au înţeles pentru simplul motiv că eram diferiţi de ea.

Acea lume dela care ne-a rămas anumite calificative: rebeli, huligani, etc., lume care a crezut că atunci când Căpitanul şi-a propus realizarea unui nou tip de om, când şi-a pus problema revoluţionării în sensul unui nou stil de viaţă, vine cu aceasta să schimbe aşezământul fiinţei omeneşti obligând-o la o anumită formă originală indicată de el, instaurând astfel o nouă instanţă etică.

De aci toate adversităţile. De aci toate ostacolele din partea oamenilor de bine care n'au avut posibilitatea să ajungă să ne cunoască şi să recunoască în noi în fond însuşi idealul de viaţă pe care într'un mod pasiv îi reprezentau ei.

Pentru aceşti oameni sunt scrise aceste rânduri şi mai ales pentru camarazii noştrii legionari care gândind că vor înlătura adversităţile s'au grăbit întotdeauna să schimbe ceeace nu se poate schimba, adică anumite structuri ce stau ca o condiţie la baza Mişcării Legionare.

Această schimbare este clar o acţiune fără de sens, şi ineficace, pentrucă lumea inamică nu te vrea în niciun fel, oricât te-ai schimba şi dacă-ţi cere să te schimbi e numai pentruca să te desfiinţeze. Iar lumea de bună credinţă nu-ţi poate cere să te schimbi înainte de a te fi înţeles.

Aceşti camarazi ai noştri ar fi trebuit înainte de toate să facă înteleasă concepţia de viaţă a Căpitanului. Ori ei au dat dovadă că ei înşişi n'au înteles-o bine, din moment ce au încercat în mod raţional să-i schimbe condiţia ei de a fi, principiile ei de bază, care traduc o realitate vie, ce trăeşte în inimi, iar nu în speculaţii de doctrină politică, de sistem.

Ceeace trebuiau să facă ei cunoscut lumii, dacă era atât de necesar, este că realizarea omului nou nu-i decât problema care a preocupat omenirea dela începutul ei şi până astăzi şi nu se va închide această problemă cât va mai exista omenire pe pământ. Ei trebuiau să facă cunoscut lumii că lupta Căpitanului n'a fost un simplu moment politic trecut,- care cere în actualitate revizuire, ci o contribuţie activă la rezolvarea unei probleme de etică profundă, contribuţia activă a geniului românesc la efortul dramatic către perfecţiune al societăţii umane de totdeauna.

Ceeace trebue să se ştie din concepţia Căpitanului este că realizarea omului nou pentru care el a militat, nu înseamnă forţarea firii omeneşti, nici anularea vreunei coordonate a vieţii, deci instaurarea altei etice decât aceea înţeleasă universal. Căpitanul facând din Mişcarea Legionară şcoala omului nou (aşa cum el o denumeşte), înţelegând prin asta scoala caracterului, nu face altceva decât sa afirme în mod intuitiv şi să pună în practică ceeace Filosofia Morală fixează ca obiect formal al Eticei: caracterul.

Intrând într'o oarecare expunere a acestei teme ce a preocupat de milenii gândirea omului, afirmaţia de mai sus înseamnă că viaţa luată în sinea ei, prin faptul că e trecătoare şi schimbă de sens de la un moment la altul, nu poate constitui obiectul definitiv al eticei, acesta trebuind căutat în ceeace este durabil, adică în ceeace rămâne din existenţa noastră trecatoare şi ne dă conştiinţa de ceeace suntem în mod perpetuu Ce rămâne din întreg acest şir de ani în noi, care să ne garanteze permanenţa, dacă nu lucrurile (materiale şi imateriale) pe care le săvârşim în această trecere continuă? Simţim că săvârsind aceste lucruri, ne facem pe noi înşine, adăogând cu fiece zi ce ne consumă, un anumit fel de a fi, pe deasupra actelor şi obiceiurilor pe care ni le însuşim, fel de a fi în care ne privim cu ochii sufletului ca într'o oglindă vie ce se desluşeşte din ce în ce mai mult până la clarificarea definitivă care este momentul morţii. Prin ceeace facem în viaţa ne facem în acelaş timp pe noi înşine şi aceasta este ceeace ne rămâne din viaţa ce ni se spulberă: caracterul.

Ni-l însuşim, ne însoţeşte, e permanent. Deci numai el poate fi considerat din punct de vedere etic.

Aceasta este doctrina aşa numitei etice integrale a caracterului. Cazuismul i se opune, însă rămâne ineficace neputându-se prin el să se rezolve în mod prestabilit, raţional, de la caz la caz, situaţiile vieţii noastre, făcând abstracţie de caracter, instanţa definitivă a Eticei.

Aceasta temă centrală a Filosofiei Morale o găsim condiţie practică la baza, şcolii omului nou pe care a întemeiat-o Corneliu Zelea Codreanu şi fecunditatea ei dovedeşte desfăşurarea activităţii legionare pe toate tărâmurile: politic, social, naţional şi religios. Acestea nu au fost câmpurile de luptă pe care conjunctural le-am fi ales noi; ci automat ne-am trezit pe toate aceste planuri tocmai prin faptul că ideea de caracter, fel de a fi, ethos, transcende câmpul Eticei deschizând-o către Politică, Sociologie şi Religie.

Căpitanul a spus: "În această şcoală dacă va intra un om va trebui să iasă un erou pe toate planurile".

Pornind deci dela realitatea strictă a omului din noi, fără a pune altă condiţie decât credinţa nelimitată, Căpitanul a transformat în menire destinul nostru. Au venit în Garda de Fier nu oameni aleşi după un anumit sablon de perfecţiune, ci oricine a crezut, ajungând fiecare până unde puterile l-au dus pe drumul perfecţiunii către idealul de viaţă eroică. Mii au fost cei care şi-au dat viaţa în cel mai conştient act de jertfă.

Am avut cu toţi un destin fixat de realitatea primară a omului din noi şi am fi rămas cu toţii sclavii acestui destin dacă nu ni s'ar fi pus în faţă idealul, care a afectat voinţa noastră şi ne-a transformat destinul în constiinţa unei misiuni, în menire morală.

Aceasta este problema cea mai înaltă a Eticei. Aceasta este problema Mişcării Legionare.

Se poate pune chestiunea schimbării principiilor ei?

Care să fie înţelesul acelor speculaţii de doctrină care se fac în vederea unei eventuale democratizări?

Căpitanul a creat Mişcarea Legionară cu un tel precis: activitatea; nu speculaţia. Dacă ar fi fost în preocuparea lui să dea un program, un sistem, un mod optim de a ne instituţionaliza, el ar fi fost un gânditor speculativ, un înţelept al unor precepte. Ori Căpitanul a fost mult mai mult: Un maestru al vieţii noastre. Preceptele pe care ni le-a lăsat el sunt reflecţiunea morală a actelor pe care el le-a verificat ca bune în viaţa şi lupta sa, acte cărora le-a dat permanenţă ridicându-le la rangul de legi. Modificând aceste legi, vom rezolva poate problema adaptării noastre la momentul vremii, însă cu preţul renunţarii la permanenţă, la testamentul pe care ni l-a lăsat Căpitanul, la însăşi reflecţiunea morală a actelor lui, esenţa Mişcării Legionare.

Evident ca există o problemă a adaptării la vremi. Există o practică a lucrurilor care exercită întotdeauna o presiune, uneori implacabilă, asupra principiilor. Această practică se schimbă de la un moment la altul. Ea obligă la impreciziune şi incoerenţă. Adaptarea la conjunctură existând ca problemă, ea nu trebue ridicată la categorie de sistem, pentrucă impreciziunea şi incoerenta automat atrag desfiinţarea principiilor. O astfel de adaptare trebueşte respinsă ca fiind contra permanenţei legionare.

Ar fi posibilă o anumită adaptare care să afecteze doar pe oameni şi în anumite condiţiuni, normele rămânând neschimbate. Am aderat la Mişcarea Legionară, nu pentrucă ni s'a prezentat ca o doctrină care prin ea însăşi ne satisfacea, ci pentrucă am avut încrederea în Căpitan. Normele legionare nu reprezentau pentru noi o doctrină luată în sine, doctrină pe care o admitea spiritul nostru în obiectivitatea ei. Ele erau pentru noi mai mult decât norme; erau normele Căpitanului. Credeam în ele pentrucă erau ale lui şi în urma unei educaţii îndelungate ni le însuşeam. Ne-am supus lor nu fără intermediul Căpitanului.

Acum, ce schimbăm noi schimbându-le? Nu convine doctrina legionară vremurilor de faţă?

Dar, îndefinitiv nu există o doctrină legionară în ea însăşi.

Ea se confundă după cum am văzut cu Etica şi originalitatea Mişcarii Legionare consistă în metoda prin care s'a realizat această Etică.

Există un stil de viată legionară, o tradiţie a normelor legionare.

Ori stil şi tradiţie sunt două cuvinte care prin însăşi etimologia lor exclud idea modificării.

Pe de altă parte normele legionare isvorând din încrederea noastră fără limită în actele Căpitanului, care au căpătat valoare de legi pentru noi, trebue să se dea de la sine înteleasă alterarea încrederii în Căpitan, în momentul în care ne gândim la schimbarea normelor legionare.

Cu Legiunea se petrece exact ceeace se petrece cu o religie.

Un credincios aderă la o religie din încrederea în caracterul divin al normelor sale. Tot aşa şi noi am admis normele legionare din încrederea în m a e s t r u l vieţii noastre.

Am putea chiar spune ca această încredere afectează ordinul supranatural dacă noi credem că jertfa sa a fost conştientă şi voluntară în Numele Mântuitorului Isus Cristos.

Ne întrebăm dacă mai poate cineva să pună în discuţie aceste norme.

Nu convin momentului actual? Nu conveneau nici pe vremea Căpitanului.

Dar el nu şi-a pus această problemă atat de dramatic. Dovada titlul cărţii sale "Pentru legionari". Este parcă ostentativ în mijlocul acelei lumi întregi de politicieni care s'a mişcat împotriva lui. A ştiut să moară dar nu s'a adaptat la împrejurări.

Nu-i plac cuiva aceste principii? Să nu le admită. Să lupte contra lor. Din afară însă. Nu dinlăuntru.

NOTE PE MARGINEA CARTILOR

Librici za lu rumeri din Istrie: Gheorghe Ionescu

VOIU trece repede peste gândurile amare ce m'au năpădit citind ultima lucrare a învăţătorului Gheorghe Ionescu din lagărul de refugiaţi dela Trieste. E drept că până la 1920, erau mai presante nevoile populaţiilor româneşti din Transilvania şi Basarabia decât acelea ale populaţiilor din Istria şi Macedonia. Dar între 1920 şi 1940 ar fi fost necesară o politică românească pentru aceste provincii. A existat una timidă şi bizantină pentru Macedonia, nici una pentru Românii din Banatul jugoslav şi Istria. S'a iniţiat o aducere a Macedonenilor în România dar, cum scrie dl Papanace, ei erau lăsaţi să aştepte cu lunile pe cheiurile porturilor greceşti. Aceasta pentrucă dlui Angelescu nu-i convenea aducerea Macedonenilor în Cadrilater, deoarece pierdea voturile Bulgarilor şi scaunul de deputat.

Am cunoscut Români care regretau aceastâ populare a Dobrogei cu Macedoneni pentrucă aceştia erau... "cuţitari". Acestora le conveneau Românii cu spinarea încovoiată, Românii "cuminţi". Şi bieţii Macedoneni, după ce cunoscuseră schingiuirile "democraţilor" greci, au fost nevoiţi să le cunoască şi pe ale "democraţilor" români.

De Românii din Istria nu s'a ocupat nimeni în această perioadă *afaceristă*. Erau mai convenabili imigranţii din Galiţia, Polonia, etc., căci dela aceştia se puteau lua bani tot timpul: la trecerea frontierei, la acordarea dreptului de şedere, la deschiderea prăvăliilor, la falimente, etc., etc.

Şi s'a găsit tot un Român din generaţia sacrificată care să-şi aplece inima spre aceşti fraţi uitaţi şi de Dumnezeu după ce fuseseră uitaţi de fraţii dela Dunăre. Invăţătorul Gheorge Ionescu, împovărat de nevoile unei familii, a alergat să-i cunoască, să le câştige inima să le înveţe limba, să facă statistici, etc., şi după aceia, în bărăcile de refugiaţi să scrie o carte pentru ei. Şi apoi alte necazuri: hârtie, multiplicator, nopţi de veghe şi de muncă. S'au găsit bani din "fondul naţional" pentru poeziile şi "piesele de teatru" ale fraţilor bugetivori Ciorănescu dar nu s'a aflat nici un grăiţar pentru cartea învăţătorului Gheorghe Ionescu.

Şi s'au găsit alţi doi Români—tot din generaţia "huligană"—, care să dea banii pentru editare: dnii Cezar Teodorescu şi Florea Călin. De dl Florea Călin nu am auzit până acuma dar de dl Cezar Teodorescu ştiu că e un tânăr (!) cu carte care munceşte într'o fabrică. Dl Călin face desigur acelaş lucru. Şi au dat din puţinii bani câştigaţi cu sudoare, pentru fraţii istrieni. E o mândrie pentru mine că fac parte din aceiaşi huligană generaţie.

Dar bilanţul e trist. Mai sunt numai 2099 de Istroromâni. Sub zotănirea titoistă nu va supravieţui nici unul. Cartea învăţătorului Gheorge Ionescu este un prohod de înmormântare. Un prohod cântat la moartea fraţilor noştri istroromâni şi o lespede de mormânt peste generaţia dinaintea noastră, pentru generaţia *afaceristă*.

Dar, cine ştie? Viţa românească resistă la intemperii; cu cât furtunile sunt mai mari, cu atât resistenţa este mai mare. Există un capitol pe care învăţătorul Gheorghe Ionescu—din motive lesne de înţeles—, nu l-a tratat: lupta acestor fraţi români. Confratele Ionescu afirmă că *ea există*.

N. S. G.

ECOURI

* *Ziarul "La Nación" din Buenos Aires, cu data de 10 Iunie, a. c., publică un lung reportaj al dlui Manuel Mujica Lainez.*

Dl Lainez este unul dintre cei mai mari scriitori actuali din Argentina, romancier de seamă, om de vastă cultură, cunoscător al artei, în special al celei din secolul 19.

Vorbim în "Carpaţii" despre acest reportaj pentrucă este scris frumos şi, mai ales, cu inimă. Vom reproduce câteva pasagii, cu regretul că spaţiul şi linia culturală a publicaţiei noastre nu ne îngăduie să-l reproducem integral şi cu speranţa că se va găsi o publicaţie politică românească din exil care s'o facă. Nu ar fi lipsit de interes dacă publicaţiile politice româneşti ar reproduce toate articolele care se scriu despre România, şi pentru a afla ce gândesc străinii despre noi sau despre R. P. R. dar şi mai mult, pentru a avea cândva o evidenţă a prietenilor şi neprietenilor. Mai demult, dl Basil Munteanu îşi arăta amărăciunea provocată de "foştii prieteni", care altădată se înghesuiau să ne tămaieze—de cele mai multe ori cu plată—, nu atât din prietenia ce-o aveau pentru noi, cât pentru a servi interesele economice sau politice ale ţărilor cărora aparţineau. Astăzi, spune dl Munteanu, aceşti "prieteni" de altădată, ne tratează în rude sărace.

Dl Mujica a vizitat România, fiind invitat de guvernul comunist dela Bucureşti. I s'a prezentat clişeul cunoscut, a fost pus în faţa unor oameni care rosteau o lecţie învăţată pe derost, dar scriitorul argentinian nu s'a lăsat păcălit.

"Aduc dela Bucureşti, ca rezultat al şederii mele acolo, două impresii esenţiale: aceia a insuccesului economic şi social al sistemului comunist şi aceia a nobilei calităţi spirituale a poporului român; pentrucă durul regim care oprimă această nefericită naţie şi poporul care suferă sunt două noţiuni nu distincte ci opuse; ar fi o injustiţie ca ele să fie confundate. Comunismul este rece, dictatorial, violent; poporul român este cald, tandru, expansiv, generos. Comunismul, vijeliosul c i c l o n *roşu este asiatic, poporul român este latin"...*

..."Pe dealtă parte, impresia de invincibilă tristeţă pe care mi-a produs-o Bucureştiul de îndată ce am ajuns pe străzile sale, mă însoţia mai dinainte, de atunci când am păşit pe aeroporturile Belgradului şi Sofiei"...

..."Sărăcia se vede cu claritate în starea deplorabilă a clădirilor, mai ales în locuinţele vechilor cartiere aristocratice, ale căror grădini, năpădite de b ă l ă r i i, *s'au transformat în uscătorii de rufe. Aproape nu s'a mai construit nimic în capitala României din momentul în care revoluţia a devenit stăpână şi dacă se ţine socoteală de faptul că populaţia se cifrează la 1.500.000 de suflete şi că capacitatea sa nu depăşeşte 500.000 de locuitori, se va înţelege că înghesuiala în locuinţe constituie o imagine de coşmar... "... Dificultăţile materiale se descoperă în case, în îmbrăcăminte, în modestia prăvăliilor, în costul enorm al vieţii (în hotel o "oranjeadă" costă 37 de lei), în reaua stare a drumurilor. Şi neliniştea spirituală se reflectează în figurile oamenilor care, cu o înclinare înăscută spre glumă şi râs, merg pe stradă fără să ridice vocea, fără să dea drumul unui hohot de râs... pe străzile pe care, la douăsprezece noaptea, încetează orice mişcare"...*

..."Muzeul naţional conţine deasemeni o secţie consacrată picturii acestei ţări în secolul al XIX-a. Este foarte interesantă. Artişti ca Tătărăscu, Grigorescu şi Andreescu, autori ai unor ingenui tablouri primitive sau ai unor luminoase peisagii ce evocă vibraţia poetică a maeştrilor dela Barbizon, ne arată că România a ocupat un loc demn în plastica europeană." (Mi se pare curios faptul că străini cari cunosc arta profund, pot admira pe Grigorescu şi Andreescu iar "esteţilor" exilului le este ruşine să le pomenească numele.)

..."Pentru a scăpa de viziunea constantă a oraşelor, în care steagurile roşii cu secerea şi ciocanul întovărăşesc totdeauna drapelul naţional, lumea se refugiază în mirajul muzicii. La concertele dela Ateneu, sala este plină până la refuz. Sătui de discursuri şi de slogane, se duc să asculte pe Beethoven şi Bach. Cu ochii pe jumătate închişi, visează"...

..."Işi fac aici o provizie de pace şi linişte, pentrucă ştiu că abia ieşiţi în stradă, afişele enorme, statuile şi steagurile, le vor reaminti că nu sunt liberi. Le-am admirat forţa care îşi trage seva din secole şi secole de luptă. Ii admir şi simt că-i iubesc, că-i iubesc profund pe aceşti fraţi latini care se târăsc pe străzi cu haine peste m ă s u r ă *de mari, cu încălţăminte scâlciată, aprinzându-se de speranţă atunci când Ungurii au rupt jugul; visând atunci când se anunţă posibilitatea vagă a unei conferinţe în care, unificându-se Germania se va pune pe tapet propria lor soartă nefericită, sperând... sperând"...*

Şi acum o încurajare din partea acestui frate latin, al cărui articol, repet speranţa că va fi reprodus în întregime de una dintre gazetele politice ale exilului:

"Şi mi-am spus că mai devreme sau mai târziu, va fi imposibil să lupţi cu destinul, să domini pe cel ce refuză să se lase dominat, pentrucă ceiace este important nu este atitudinea superficială impusă de împrejurări, şi în România, nimeni, nimeni, nici cei care militează într'un front, nici cei ce servesc pe celălalt, nu are convingerea că trăieşte o viaţă stabilă, durabilă, ci una nesigură şi intensă, care va trebui să dispară ca un coşmar teribil, atunci când va ţâşni lumina libertăţii.

* In ziua de 30 Noembrie a. c. s'a făcut un parastas pentru Corneliu Zelea Codreanu şi ceilalţi martiri legionari, la Mânăstirea din Canada.

A oficiat I. P. S. S. Episcopul Teofil Ionescu care a vorbit de lupta îndârjită, anticomunistă, românească şi creştină a creatorului Legiunii Arhanghelul Mihail, luptă dusă din 1919 până în 1938 când a fost ucis mişeleşte.

I. P. S. S. Teofil a asemănat pe Corneliu Zelea Codreanu cu Sf. Ion Botezătorul: şi unul şi altul—a spus I. P. S. Sa—au fost ucişi din dorinţa unei femei.

* Monseniorul Aloisie Tăutu a înfiinţat la Roma o şcoală pentru copiii exilaţilor români din Italia. Această şcoală a fost instalată în tinda bisericii, unde puii de Români învaţă limba, istoria şi geografia Neamului părinţilor lor.

Monseniorul Tăutu adaogă încă o verigă la lanţul realizărilor româneşti de până acum.

EDITURA «CARPATI» ANUNTA

Au apărut:

ISTORIA ROMANILOR DIN DACIA TRAIANA, de A. D. Xenopol, vol. I, ed. I-a, epuizat.
ISTORIA ROMANILOR DIN DACIA TRAIANA, de A. D. Xenopol, vol. I, ed. II-a, 3 dol. U. S. A.
ISTORIA ROMANILOR DIN DACIA TRAIANA, de A. D. Xenopol, vol. II, III, IV, 7 dol. U. S. A.
ISTORIA LITERATURII, de D. Murăraşu, vol. I, II, 6 dol. U. S. A.
POVEŞTI, de Ion Creangă, 4 dol. U. S. A.
DACIA, de Vasile Pârvan, 2 dol. U. S. A.
NAŢIONALISMUL LUI EMINESCU, de D. Murăraşu, 3 dol. U. S. A.
POEME FARA ŢARA, de V. Posteucă, N. Novac şi N. S. Govora, epuizat.
DIN CRUCEA PADURII (poeme), de Ion Ţolescu, 1,50 dol. U. S. A.
HAIDUCUL, roman, de Bucura Dumbravă, 4 dol. U. S. A.
AMINTIRI DIN COPILARIE, de Ion Creangă, 3 dol. U. S. A.
FRUMOASA CU OCHI VERZI, de J. N. Manzatti, 3 dol. U. S. A.
PRECURSORII, de Octavian Goga, 3 dol. U. S. A.
POVEŞTI FARA ŢARA, nuvele, de F. Brădescu, N. Novac şi N. S. Govora, 4 dol. U. S. A.
RASCOALA, roman, de Liviu Rebreanu, vol. I, II, 6 dol. U. S. A.
RAPSODIA IBERICA, de Aron Cotruş, 1 dol. U. S. A.
ROMANIA (tex francez), 0,25 dol. U. S. A.
PERSECUCION RELIGIOSA EN RUMANIA, de Rev. A. Mircea, 0, 50 dol. U.S.A.

Colecţia "Carpaţii", în limba română:

1) INTRE VOLGA ŞI'NTRE MISSISSIPI, de Aron Cotruş, 0,25 dol. U. S. A.
2) ISPRAVILE ŞI VIATA LUI MIHAI VITEAZUL ,de P. Ispirescu, 0,50 dol. U. S. A.
3) OCTAVIAN GOGA, de Pamfil Şeicaru, 0,50 dol. U. S. A.
4) A. C. CUZA, de Pamfil Şeicaru, 0,25 dol. U. S. A.
5) C. STERE, de Pamfil Şeicaru, 0,50 dol. U. S. A.
6) ARDEALUL ŞI HABSBURGII, de G. A. Pordea, 0,25 dol. U. S. A.
7) N. IORGA, de Pamfil Şeicaru, 1,50 dol. U. S. A.
8) TUDOR ARGHEZI, de Pamfil Şeicaru, 0,50 dol. U. S. A.
9) RUMANIA, CENTINELA DEL ESTE, NO DEBE MORIR, de Agustín Foxá (în română şi spaniolă), 0,50 dol. U. S. A.
10) TARA, de Aron Cotruş, 0,50 dol. U. S. A.
11) CORNELIU ZELEA CODREANU

Colecţia "Carpaţii" în limba spaniolă:

1) RAPSODIA VALACA, de Aron Cotruş, 0,25 dol. U. S. A.
2) PARENTALIA, homenaje al Emperador Trajano, de Vasile Pârvan, 0,25 dol. U S. A.

Sub tipar:

ISTORIA PRESEI ROMANE, de Pamfil Şeicaru, vol. I. II. 6 dol. U. S. A.
DICTIONAR SPANIOL-ROMAN ŞI ROMAN-SPANIOL, de Profesor Ion Protopopescu.

CARPATII

Revistă Culturală

Director: ARON COTRUS

Redactor: TRAIAN POPESCU

Redactia şi Administraţia:
Calle Villanueva, 43, Madrid.

Abonamente:
Anual: 5 dol. U. S. A.
Pentru instituţii: 12 dol. U. S. A.

ES MANUSCRITO.—MARSIEGA, S. A.